

Utrikesdepartementet

Avd: P

Grupp: 2

Mål: Eu^I

Efterforskning av

Raoul Wallenberg

1991-07-01 ~ 1991-09-30

(LE SECRÉTAIRE GÉNÉRAL)
Utrikesministerns kansli/cs
Handl: May Andersson, pol 1

ARKIVEXEMPLAR

1991-07-04

Dnr	Avd Grupp Mål
185/004	P 2 Eu I

Raoul Wallenberg
Pol

Madame Simone Lucki
Rue Dautzenberg 50 - Bte 3
1050 BRUXELLES

Chère Madame Lucki,

Je vous remercie de votre lettre du 5 juin. *156/003 ✓* Au cours des entretiens du 6 juin, à Stockholm, entre le Premier ministre Ingvar Carlsson et le président Gorbatchev, le cas Wallenberg a naturellement été soulevé. M. Gorbatchev a sincèrement promis d'apporter son concours.

Prochainement, un nouveau groupe de travail va entamer ses travaux en vue de l'examen d'un certain nombre de question. Ce groupe comprend des représentants de l'Union soviétique et de la Suède, parmi lesquels le professeur von Dardel. Nous espérons sincèrement que ces travaux donneront des résultats. Bien entendu, cela ne nous empêchera pas d'agir aussi par d'autres voies.

En conclusion, je tiens à vous dire combien nous apprécions les multiples efforts que vous accomplissez en vue d'éclaircir le sort de Raoul Wallenberg et vous prie d'agréer, chère Madame, l'assurance de ma considération distinguée.

Pierre Schori

Ifylles av postexp

Avsänt med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☒ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

9/6708

CS

Pol I/Hallqvist/hi

Ärende

Ev. möte med Wallenberg-kommissionen

Datum

1991-07-17

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu I

Adress

Ambassaden Moskva Dnr.....

Text

Re ev möte med Wallenberg-kommissionen. Från Hallqvist,
pol 1.

Med tanke på vår planering vore det bra få veta om det
blir något möte i slutet av nästa vecka i Moskva med
Wallenberg-kommissionen.

Fredag 26 juli vore bäst ur vår synpunkt då jag med tanke
på enhetens semestersituation bör var borta härifrån så
kort tid som möjligt. Hans Magnusson föreslår ni frågar
hr Demko på MID.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

Avsant den

Klockan

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
ROJA1

KOPIA TILL:
UITR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

INKOM UD

AMBASSADEN MOSKVA

1991-07-19

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLQVIST)

B R A A D S K A N D E

RE EV MOETE MED WALLENBERGKOMMISSIONEN

Pal

P 2 En^r

ah
M₁

FORTS

RE EV MOETE MED WALLEMBERGKOMMISSIONEN

PRIMO

MID:S ANDRA EUROPEISKA AVDELNING HAR AENNU INTE, TROTS UPPREPADE PAASTOETNINGAR, KUNNAT GE BESKED OM MOETE SLUTET AV NAESTA VECKA. MAN FAAR EJ TAG PAA ZJURALEV, SOM AER PAA SEMESTER OCH BERAENNAS ATERKOMMA FOERST DEN 29/7.

DET KAN DOCK EJ UTESLUTAS ATT ZJURALEV AER INSTAELLD PAA MOETE I SLUTET AV NAESTA VECKA. VI BOER Vael I SAA FALL FAA BESKED PAA MAANDAG ELLER SENAST TISCAS.

SECUNDO

GUY VON DARDEL HAR IDAG RINGT MIG FRAAN GENEVE. HAN AER ANGELAEGEN OM ATT ETT FOERSTA KONKRET ARBETSMOETE HAALLS I OMEDELBAR ANSLUTNING TILL DET FOERSTA KONSTITTUERANDE MOETET OCH ATT VI REDAN NU BEGAER DETTA AV DEN SOVJETISKA SIDAN. JAG HAR SVARAT OFOERBINDLIGT DAA JAG INTE VET HUR DEN SVENSKA SIDAN TAENKT LAEGGA UPP MOETET.

AAHLANDER

AMB MOSKVA [REDACTED]

UIR
RO

KOPIA TILL:

ÅTGÄRD:

UIR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1991-07-30		
AVD.	GR.	MÅL
<i>P</i>	<i>2</i>	<i>Eu</i>

INKOM UD

AMBASSADEN MOSKVA

1991-07-29

UD STOCKHOLM

aa
M
FOER POL 1 (FOER HALLQVIST)

RE ARBETSGRUPPSMÖTE OM RAOUL WALLENBERG

FORTS

RE ARBETSGRUPPSMÖTE ~~OM~~ RAUL WALLENBERG

OERNYAD KONTAKT MED MID GER VID HANDEN ATT ZJURAVLJOV INTE
AATERVAENDER TILL MOSKVA FOERRAEN DEN 5 AUGUSTI OCH HAN KAN
F N INTE NAAS PER TELEFON. VI VET DAERFOER INTE AV VILKEN
ANLEDNING MOETET INTE KUNDE AEGA RUM VECKA 30 OCH INTE
HELLER NAER DET KAN BLI AV. DETTA FAKTUM KAN T O M SAEGAS
VARA UPPROERANDE, MEN DET AER INTE MYCKET VI FOER
OEGONBLICKET KAN GOERA. MOEJLIGEN BOER MAN HA BEREDSKAP FOER
ETT MOETE NAESTA VECKA.

TACKSAM DU MEDDELAR VON DARDEL.

MAGNUSSON

AMBASSAEN MOSKVA

/ H S det
von Dardel
20/7
aa
m

UTRIK
ROJAZ

KOPIA TILL:
UITR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

INKOM UD

AMBASSADEN TEL AVIV

1991-07-30

UD STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

FOER POL 1

RE RAOUL WALLENBERG.

(Rae)

P 2 En^I

T
NH

M₁

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG.

AMBASSADEN HAR AV "JERUSALEM COMMITTEE FOR RAOUL WALLENBERG" SOM LEDS AV DAVID HERMAN OMBETTS ATT FRAMTÄRDA I SAMBAND MED ATT KOMMITTEEN FIRAR RAOUL WALLENBERGS FÖDELSEDAG DEN 4 AUG. AMBASSADEN KÄNNER VÄL TILL DAVID HERMAN SOM EN PERSON SOM OFTA SPRIDER UT VILSELEDANDE OCH DAALIGT UNDERBYGGDA PÅSTÄAENDEN I WALLENBERGÄRENDET. JAG VILL OCKSÅ ERINRA MIG ATT SVENSKA WALLENBERGFÖRENINGEN (SONJA SONNENFELT) ÄR MYCKET KRITISK MOT HANS VERKSAMHET. MOT DENNA BAKGRUND AVSER AMBASSADEN, SAUF AVIS CONTRAIRE, TACKA NEJ TILL DELTAGANDE I EVENEMANGET.

WIDE

AMBASSADEN TEL AVIV [REDACTED]

CONSULATE GENERAL OF SWEDEN
SAN FRANCISCO

1991-07-23

1991-07-30

Nr. 78 ✓

Generalkonsulatet

Överlämnas av generalkonsulatet i
Los Angeles till utrikesdepartementet
för benägen vidare åtgärd.

LOS ANGELES

Göran Larsson

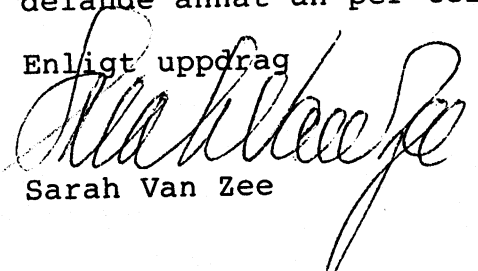
INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1991 -08- - 2		
AVD	GR.	MÅL
P	2	En

a. a. / Ha
✓
Pal
17 Hallgrens pol 7 f
utskickad:
Ang Estreicher, Taia

Taia Estreicher, polsk judinna, har
ringt generalkonsulatet i San Francisco
och framfört sin tacksamhet mot Sverige
för svenska insatser under andra världskriget. Ett särskilt erkännande går till
Raoul Wallenberg.

Ms Estreicher är bosatt å adress 3897 Farm-
hill Blvd, Redwood City, CA 94061. Hon har
begärt att få ovannämnda framfört till den
svenska regeringen. Hon vill också om möjlig
få bekräftelse att hennes meddelande nått
regeringen. Ms Estreicher ombads inkomma
med ett brev för vidare befordran men hon
hade inte för avsikt att lämna sitt med-
delande annat än per telefon.

Enligt uppdrag

Sarah Van Zee

THE RAOUL WALLENBERG COMMITTEE
OF THE UNITED STATES

245 PARK AVENUE, 38TH FLOOR NEW YORK, NEW YORK 10167

TEL (212) 272-7790 / FAX (212) 272-9720

July 26, 1991

Bil:

se svensk. bil. kurk,

INK. UTRIKES DEP.		
D. N: 0207/006		
1991 -08- 0 5		
AVD	GR.	MAL
P	2	Eu

Mr. Pierre Schori
Permanent Under Secretary of State
Ministry for Foreign Affairs
103 23 Stockholm
SWEDEN

Dear Pierre:

Vadjan till USA om Raoul Wallenberg

Because of new information that has come to light, we are requesting that the United States government look at Raoul Wallenberg -- Honorary United States Citizen -- in the light of the prisoner-of-war issue as it relates to World War II.

I am sending you a copy of a letter sent to President Bush on the eve of the Moscow Summit. A letter to members of the Senate who are actively involved in the Prisoner-of-War/Missing-in-Action issue and a portion of a very extensive Senate Investigative Report are also enclosed.

Just prior to your summer holidays, a letter was faxed from our office with questions that directly relate to the Wallenberg issue. These include questions concerning Swedes in the Gulag, various eyewitnesses and Stig Wennerstrom. The answers to these questions are very important to us.

Thank you for your continued interest and attention.

Kindest personal regards,

Rachel (SM)

Rachel Oestreicher Haspel
President

ROH:sm

12/1 -92
Mulelet 0-4
at iggt nytt pen-
hant a
'intresssaffar' W-W
och att ha varit
lygga i mulets system.

ae /y

KOPIA TILL:

ÅTGÄRD:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

INKOM UD 1991-08-06 KL 14:16

AMBASSADEN BONN

1991-08-06

Pol

UD STOCKHOLM

P 2 En

1/HALLQVIST

FOER POL

RE WALLENBERG

gm Chicago
17/9 az
17

RE WALLENBERG

VI HAR NU FAATT IN FOELJANDE KOMPLETTERINGAR I ANLEDNING AV
DE TVAA OVAN CITERADE.

1. HERMANN GROSSHEIM-KRISKO ✓ AATERFINNS INTE I
FOLKBOKFOERINGEN VARKEN I KOELN ELLER I MUENCHEN.

2. VI HAR FUNNIT EN ELEONORE SEIDE, ✓ FOEDD LANGER, I
SALZGITTER. ADRESSEN LYDER:

ROGGENWEG 11
3320 SALZGITTER 1

OERN

Avsändningsort

Pol I/Hallqvist/ag

Ärende

Raoul Wallenberg.

Datum 1991-08-07

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu I

Adress

Amb MOSKVA

Text

För Magnusson från Hallqvist.

Då ambassadrådet Novikov igår tisdag besökte mig i annat ärende frågade han hur läget är i RW-ärendet. Jag nämnde då att vi väntade besked, via ambassaden i Moskva, från Sjuravljov om tidpunkten för mötet med arbetsgruppen. Novikov frågade om han kunde stöta på, ett erbjudande som jag tacksamt accepterade.

Då von Dardel ringde idag nämnde jag för honom att Sovjetambassaden nu påminner Moskva, ett besked som han noterade med tillfredsställelse.

Cabinet+

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

Pol

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1991-08-09		
AVD	GR.	MÅL

Handwritten: Pol

AMBASSADEN MOSKVA

1991-08-08

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLQUIST)

RE RAOUL WALLENBERG

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG

JAG TRAEFFADE IGAAR EFTERMIDDAG ZJURAVLJOV OCH FICK DAA
FOERKLARINGEN TILL VARFOER FOERSTA MOETET MED
RW-ARBETSGRUPPEN INTE KUNNAT AEGA RUM VECKA 30 SAASOM
OEVERENSKOMMET I PRINCIP. ORSAKEN VAR HELT ENKELT ATT DET, P
G A SEMESTRAR, VARIT OMOEJLIGT ATT SAMLA DE TRE SOVJETISKA
LEDAMOETERNA DAA (JAG FRAMHOELL ATT DETTA KLART BORDE HA
MEDDELATS AV MID, I GOD TID). FOERSTA MOEJLIGHETEN UPPSTAAR
NU FOERSTA VECKAN I SEPTEMBER. VI KOM DAERFOER OEVERENS OM
ETT MOETE DEN 4 ELLER 5 SEPTEMBER. ZJURAVLJOV LAET ANTYDA
ATT KGB REDAN HADE EN DEL ATT RAPPORTERA, SOM MAN FOEREDROG
ATT HAALLA HEMLIGT UTANFOER KRETSEN AV ARBETSGRUPPEN.
FRAAGAN OM SEKRETESS MAASTE DOCK DISKUTERAS.

TACKSAM VON DARDEL MEDDELAS OCH VI FAAR BESKED HURUVIDA
FOERESLAGEN TIDPUNKT PASSAR.

NAER TIDEN BEKRAEFTATS FOERESLAAR JAG ATT DU OCH VON DARDEL
BOKAR RUM, KATEGORI LYX ELLER HALVLYX, PAA
FOERSVARSMINISTERIETS HOTELL MITT EMOT AMBASSADEN. DETTA
GOERS GENOM UD RESEBYRAA.

MAGNUSSON

Pol I/Hallqvist/ag

Ärenda

Raoul Wallenberg.

Datum 1991-08-09

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu I

Adress

Amb MOSKVA

Text

För Magnusson från Hallqvist.

Både 4 och 5 september passar von Dardel. Mig passar den 5 bäst, med ankomst den 4.

Frågan om sekretessen måste förstas diskuteras. Naturligtvis måste vi kunna säga utåt att sammanträdet äger rum och med vilka - att hemlighålla själva resan och mötet tror jag blir omöjligt. Någonting borde man ju kunna säga till journalister efter mötet och bl a den saken får väl diskuteras.

von Dardel återkom till frågan om Birsteins ✓ och Roginskis ✓ deltagande. Jag upprepade vad jag tidigare erinrat honom om, nämligen att man i april kommit överens om, att endast kommitténs egentliga medlemmar skulle vara med d. Detta accepterade von Dardel, men ville att man redan nu skulle förbereda ett möte med de båda i så nära anslutning som möjligt till det första mötet, kanske redan samma dag, eller i varje fall nästa dag. Om man skulle ta upp detta förslag vid själva mötet vore risken stor att inget skulle kunna komma till stånd pga kort varsel. Ett möte med B&R vore desto angelägnare, menade von Dardel, om KGB nu verkligen hade något nytt att komma med. Då jag sade att den sovjetiska delen av gruppen eventuellt skulle åberopa kravet om sekretess gentemot B&R, replikerade von Dardel att man tidigare sagt att man tillämpade striktare sekretessregler mot utlänningar än mot sovjetiska medborgare. (För övrigt ter det sig smått absurt att vi inte skulle kunna berätta för B&R vad som framkommit under mötet!) Vad säger du?

Ärende

Datum

Avd

Grupp

Mål

Adress

Text

von Dardel undrade också om man kunde träffa Bakatin vid besöket i september. Tror du att det är möjligt och tror du att han i så fall skulle kunna ha något av värde att säga numera?

Cabinet

SVERIGES AMBASSAD

BONN

Handläggare: J Nyberg

1991-08-09 Nr 186 ✓ P 2

=====

1991-10-02 *reg. ej (enl. avd.)* Pol 1
Överlämnas av Utrikesdepartementet
till ambassaden Moskva för eventuella
kommentarer.

Martin Hallqvist *Beh*

=====

Utrikesdepartementet

Pal

REG. UTRIKESDEPT.		
D. No		
1991-08-15		
AVD	GR	REL
P	2	Enl

Ex t RW-Fören

Prof von Dardel

Exp 911002

Vittnesmål om Raoul Wallenberg
(1 bil)

Till ambassaden har idag inkommit ett brev från en man som påstår sig ha sett Raoul Wallenberg i något slags genomgångshäkte i Samburg i Lvov-trakten någon gång första hälften av februari 1947.

Den handskrivna framställningen på ryska är stundtals svårtolkad, men det framgår - med reservation för handstilen - att Leonid Nikolajevitj Spak, född 1931, med tysk far, kom till Tyskland 1942 och arbetade där ett par år innan han i mars 1945 inkallades i krigstjänst. Efter krigets slut flydde han till Holland. 1946 ville han dock återse sin mor och reste till Tjeckoslovakien. Modern hade fördrivits och hamnat i Kiev, dit slutligen också brevskrivaren kom.

"Med risk för livet" skall han i juni 1990 ha lyckats ta sig till Tyskland, där han nu säger sig ha svårigheter att bevisa sin tyska bakgrund. I Kiev finns fru och tre barn kvar.

När det gäller vittnesmålet om Wallenberg skriver Spak att grupper med tyska och ungerska flyktingar fick gå barfota ett par kilometer från järnvägen i Samburg till något slags förläggning. Där skall Spak (tillsammans med två polacker, Esif Govelko och Tadik ?) ha blivit vittne till ett våldsamt larm.

"Diplomaten Raoul Wallenberg" skall på morgonen ihållande ha dunkat på dörren och krävt hjälp. För detta uppträdande skall han ha belagts med tvångströja. Spak skall ha fungerat som tolk och dessutom hjälpt till att ta Wallenbergs puls (??). Spak minns bara att personen i fråga "utgav sig för att vara svensk och skall ha talat om tidningar".

När Spak på TV fick se Wallenbergs foto och man sade att systemen söker honom, kände Spak genast igen personen från Samburg. Spak säger att han tidigare har lämnat samma skildring i ett brev som han i oktober 1989 överlämnade till det tyska konsulatet i Kiev.

Brevet, som är undertecknat av Leonid Spak, Villestrasse 57, Brühl-Heide 5040, insänds i original.

Tacksam besked huruvida ambassaden skall gå vidare i saken, exempelvis genom att intervjua Spak.

Torsten Örn

Botschaft Schweden

Bonn BRD.

От гр-на Терманы
Итак Леонид Николаевича 1932 г.
Троцкого в данной момент
Viller str 57 Brül-Heide 5040.

- 9. Aug. 1991

Заявление.

Вкратце о своей биографии.
Троцке искомому отцу меня
и мать в 1942 г. выехали в Герма-
нию. Мать работала на фабрике Мер-
кера-Кунца в г. Шенлинде, которая
выпускала цукки. Я ходил в школу,
а в 1943 меня направили на работу
в село Шинг-Кунорсдорф и я работал
у бавера. В конце 1944 г. меня пере-
ли работать в Шенлинде к цвето-
воду-агороднику по фамилии Вигне.
Там я получил немецкий паспорт
auswärt, потому что мой отец немец.
В конце марта меня призвали в
армию 1945 г. По концу войны я
бежал в Тюрингию. Но в 1946 г.
я хотел видеть ^{мать} и приехал на берего-
рию Чехословакии, как эти земли
перешли к чехам. Наше полково-
дство вела, а мать выжила и она

уехав в Киев СССР. Я поехал в г. Киев нелегально. Попросил солдат, которые ехали с Германии перевести меня в СССР. Дали им вещи за их услугу. И вот я увидел в каком поезде ехала моя мать с сестрой. Да всю эту обстановку लेकर, как свидетелью эта банда коммунистов подоедов. Мне стало ясно что мне с ними не по пути. И вот на руках немейкий паспорт я сел в поезд. Выходя из СССР предъявил его и только. И вот меня слыши с того на поезд КГБ. Это было 31 января 1947г. Сказали, что если я нанесу два заблуждения, то меня отпустят.

1. Что я откажусь от немецкого гражданства.

2. Что я прошу Президиум СССР принять в советское гражданство.

Я не хотел. Старел быть. Я нанесал им заветное уголовное дело по ст. 102 УК УССР. Судили за переход гос границы. Судили в с. Медеко Львовской обл. 04 июля 1947 года.

Тогда моя фамилия была Михайлов. И вот сколько я требую чтобы мне вернули паспорт и мое гражданство обратно не могу. Но visto это судебное дело

и там все скажешь. Банда КГБ
отбегает, что паспорт не беру.
У меня есть, этот отбегает.

Сейчас думаю что я работал у ко-
зюки в Германии.

Мне ударов с паспортом безгра-
жданства от этой банды комму-
нистов риска жизни убежать.

С 1990 года июля я нахожусь в
BRD. Доказать, что был паспорт я
не могу так. Показать на территории
Германии и взять копию я не могу.
Просто у меня немецкого паспорта
а чтобы получить новый немецкий
паспорт для этого надо подтверди-
тель что я немец, а эта банда КГБ
не хочет выдать справку отца
моя и мне неким доказать.

→ В Киле у меня три дочери, жена
Банда коммунистов надрезают
получение денег, которые я выка-
чиваю. Связался с соседней полици-
ей, который мне устраивает провока-
ции через своих агентов коммунистов
которые приехали по фальшивым
документам из СССР. Мне с же-
ной связи по телефону не дают, и
когда пропадают. Жалобы полиция
держит и все с не знает ни хода
я на работу не могу устроиться нигде.

что есть паспорта. И вот мое ога-
ненное положение, за то что 14 лет про-
был в шорцах и северных конц-
лагерях Банди стертыхников, кото-
рый себе именуется "государством".

Я 1989г октябре передал в кон-
сулство Германии в г. Киев.

Что я подтверждаю: что в первой по-
ловины февраля 1947 года. При
следующих обстоятельствах, со-
шлись с человеком Рауль Ва-
• венбергом. Это была ночь в гор.
Самбурге Мьволской обл где то по-
ловины февраля. нас 5 человек конво-
ировали с вагона поезда. Томию
было два человека одного фамилию
запомнил, томию Говелко Есир, а
другого звали Тначик, их взяли за
переход границы, с Тавиши в СССР.

Говелко коренастый бывший голова, рыжий
Глубокие глаза, на кончике носа шрам.

Тначик худышкий черные глаза горные вы-
чтенные рогатый. Были моего возраста.

И судили самым водич день. И они
полагали по 18 месяцев каждый.

Вот если вы их найдёте то они

Вам расскажут, то я вам изло-
жу и изложил 1989г. Тисельмо

отдал в Консулство ФРГ в Киев
в октябре месяце.

1947г. Нас троих сошли с вагона поезда
 на станции Самбург. Через 2-3 минуты
 сошли военнопленные немцы. Было очень
 холодно февраль здесь первый середина
 Тяжелый конвой слыш у нас обувь, у кого
 была хорошая. К нам прикинулись еще
 несколько немецких Бендеровцев, а сзади
 нам метров 8-12 гнали пленых нем-
 цев. Когда их сажали в 1 вагон
 то у них тоже во многих не было
 обуви на ногах. Многие кутали ноги
 шабками и др тем мог положить -
 цем. Наму группу позвали первой, а
 за нами немцев. Им приказали влезть
 по порядку. И когда у них
 разговаривались турки на ногах, и они
 хотели завязать их тем конвой настра-
 влял себя и не давал это сделать.
 Нам это разрешали переворачивать ноги
 вверх. Турки в камеру на второй
 этаж б34. Ноги оцели и слыли ко-
 шмарные крики. И был слыш как пере-
 возили уже утром, потому что нас
 Рауль Вагнер и требовал мед-
 помощи за это на его надери ус-
 мерительную рубашку. Я присут-
 вев как переводчик и помог сшить
 из ниток. Ситуация была...

и в какой это было камере я хорошо
знаю. А чтобы вы убедились в
правдивости моих слов поспраши-
тесь найти этих двух мальков,
и они Вам это все подтвердят.

Я знаю точно, что он был взошел
за швед, и точно говорил та галерея.

Но когда позвонили по телефону его
родно то это была сестра я

сразу узнал его. Можете это
свернуть, но если вы найдете этих
двух мальков, то убедитесь в
правдивости моих слов.

С пожеланием к Вам 05 августа 1991г.

Игорь.

MIT LUFTPOST
PAR AVION
BY AIR MAIL

Botschaft
Schveden

Bonn BRD.

Herr Leonid Spax Ville str 57
Brühl Heide 5040
BRD

Pol I/Hallqvist/ag

Ärende	Raoul Wallenberg.		Datum 1991-08-15	
	Avd	Grupp	Mål	
	P	2	En I	V

(Handwritten: Ru M)

Adress

Amb MOSKVA

Text

För Åhlander från Hallqvist

Telefonsamtal Raoul Wallenberg-arbetsgruppen åberopas.

Hans Magnusson tyckte att du nästa gång du talar med Zjuravljev kunde be honom hålla möjligheten öppen för ett eventuellt sammanträde också fredagen den 6 september, då med de ryska medlemmarna av den von dardelska kommissionen. Bäst är i så fall på förmiddagen. Jag tänker om möjligt resa till Helsingfors den dagen kl 15.45, men det går också ett senare plan kl 21.50. von Dardel tänker stanna i Moskva en bit in på ESK-mötet, som ju börjar den 10 september.

Vi avser anlända den 4 september kl 16.35 och jag har bett vår resebyrå boka rum försvarministeriets hotell in 4, ut 6 september. (von Dardel flyttar då någon annanstans.)

Något möte med Bakatin inte aktuellt. Enligt Hans har han redan sagt sig inte ha något att tillägga till det han redan sagt.

Cabinet+

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)
Kr Hallqvist/ag

228/012
PROMEMORIA

1991-08-16

P 2 Eu¹

(Pd)

Ex till:

Hans Olsson, UMK

Exp. 9/0816/ag

Hemställan
(1 bil.)

Den 23 juli 1991 blev jag av Guy von Dardel[✓] ombedd att på skyndsammast möjliga sätt vidarebefordra en kopia av det s k Smoltsovbrevet till den ryske medlemmen av Wallenberg-kommissionen, Birstein, för tillfället i New York. Han behövde kopian för publicering. Den
.//. sändes med DHL Worldwide Express till en kostnad av 610 kronor.

Jag får härmed hemställa att denna kostnad belastas utrikesministerns särskilda anslag.

Martin Hallqvist

DHL INTERNATIONAL AB
 BOX 700
 191 27 SOLLENTUNA
 FAKTURAGRUPP 3
 TEL 020 - 78 81 80 TELEFONTID: 09.00-16.00
 MOMSREG. 556203-9148

N K D M
 1991-08-01
 D: S ARKIV

FAKTURA

UD POL 1
 GUSTAV ADDLFTORG 1
 103 23 STOCKHOLM
 103 23
 Att: MARTIN HALLQVIST

Kundnummer UDPT103
 Faktura nr STD167390
 Datum 31/07/91
 Sida 1

DOCUMENTS STOCKHOLM

Datum	Referens	Följe- sedel	Vikt	Netto belopp
DOCUMENTS -----				
23/07/91	STD/STOCKHOLM POL 1 UD	TILL JRA/WEST SIDE MANHATTAN 322352004	.5	610.00
DESTINATION TOTAL		TOTAL		610.00

Betalningsvillkor 10 dagar från faktura-
 datum. Vänligen ange fakturanummer och
 kundnummer vid betalning.
 Postgiro 15 45 42-5 Bankgiro 711-1891

SEK 610.00

Total

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

Beträffande åtgärd se delgivningslista

REK. UTRIKES DEP.		
D. Nr:		
1991-08-27 26		
AVD	GR.	MM
P	2	Eu

(HP 1 Eu)

(POL)

AMBASSADEN MOSKVA

1991-08-26

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE NY KGB-CHEF OCH RAOUL WALLENBERG

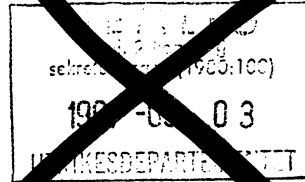
02 SEP. 1991
de Haren

PROMEMORIA

AMBASSADEN I..... Moskva

HAR..... 1991-08-20

MEDDELAT FÖLJANDE:

RE NY KGB-CHEF OCH RAOUL WALLENBERG

SOM FRAMGÅTT AV MASSMEDIA HAR PRESIDENT GORBATJOV TILL NY CHEF FOER KGB UTNAEMNT VADIM BAKATIN. DEN PÅ TORS DAGEN UTNAEMNDE TJÄNSTFOERRÄTTANDE KGB-CHEFEN, TIDIGARE ANSVARIG FOER UTLANDSSPIONAGET, SJEBARSJIN, FICK ALLTSÅ STÄNNA PÅ SIN POST ENDAST ETT DYG. FOERSTE VICECHEFEN GRUSJKO HAR AVSKEDATS FOER DELÅKTIGHET I KUPPEN.

BAKATIN VAR FRAM TILL I NOVEMBER INRIKESMINISTER MEN TVINGADES AVGÅ EFTER HÅRD KRITIK FRÅN KONSERVATIVA KRAFTER. NÅGRA MÅNADER SENARE UTNAEMNDES HAN TILL MEDLEM AV DET NYBILDADE NATIONELLA SÄKERHETSRADET. I JUNI STÄLLDE HAN, SÄKERLIGEN PÅ GORBATJOVS ÖNSKAN, UPP I DET RYSKA PRESIDENTVALET MEN FICK LÄGST ANTAL RÖSTER AV ALLA KANDIDATER. UNDER KUPPDAGARNA VAR BAKATIN AKTIV I MOTSTÅNDET MOT KOMMITTEN FOER UNDANTAGSTILLSTÅNDET OCH FRAMTRÄDDE I DET RYSKA PARLAMENTET.

BAKATIN MEDVERKADE UNDER SIN TID SOM INRIKESMINISTER TILL ATT GE STÖRRE AUTONOMI ÅT INRIKESMINISTERIERNA I DE BALTISKA REPUBLIKERNA. HAN HAR, SÅ VITT VI KAN BEDÖMA, HELA TIDEN BIBEHÅLLIT ETT GOTT FÖRHÅLLANDE TILL GORBATJOV OCH HAR FÖRTROENDE HOS DE DEMOKRATISKA KRAFTERNA. UTAN GÖDKÄNNANDE AV JELTSIN HADE HAN INTE BLIVIT UTNAEMND TILL KGB-CHEF. BAKATIN HAR NU I UPPDRAG AV GORBATJOV ATT SNARAST UTARBETA FÖRSLAG TILL EN RADIKAL OMORGANISATION AV KGB SÅ ATT ORGANISATIONEN EJ KAN SPELA NÅGON ROLL I EN STATSUPP. KGB:S TRUPPER HAR ÖVERFÖRTS TILL FÖRSVARSMINISTERIET. DEN NYLIGEN ANTAGNA LAGEN OM KGB FÖRESLÅS SUSPENDERAD.

AV SÄRSKILT INTRESSE FOER SVERIGE ÄR ATT BAKATIN SOM INRIKESMINISTER PERSONLIGEN MEDVERKADE TILL ATT ALLA ARKIV UNDER INRIKESMINISTERIETS DOMVÄRJO ÖPPNAS FOER EFTERFORSKNINGAR RÖRANDE RAOUL WALLENBERGS ÖDE. VI HAR NATURLIGVIS ANLEDNING HOPPAS ATT SAMMA TILLMÖTESGÅENDE SKALL VISAS VAD GÄLLER KGB.

JAG AVSER DÄRFOER ATT, SÅ SNART DET RIMLIGEN LÅTER SIG GÖRAS, BEGÄRA ETT SAMMANTRÄFFANDE MED BAKATIN. EFTERSOM KGB:S ARKIV (ELLER EN DEL AV DEM) ÅTMINSTONE TEMPORÄRT ÖVERFÖRTS TILL RYSK KONTROLL AVSER VI OCKSÅ TA KONTAKT MED ANSVARIGA MYNDIGHETER PÅ RYSK SIDA.

I DEN UPPKOMNA SITUATIONEN ÄR DET ÖSKERT OM DET FÖRSTA MÖTET MED ARBETSGRUPPEN RÖRANDE RAOUL WALLENBERGS ÖDE KAN ÄGA RUM SOM PLANERAT DEN 5 SEPTEMBER. VI ÅTERKOMMER MED

FORTS

BESKED.

2

BERNER

UTRIKESDEPARTEMENTET

☐ FAX ☐ RAPPORT ☐ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☒ PM ☐ ÖVR

Politiska avdelningen

Enhet

Datum

Handläggare

P017 910902 Darskling

Godkännes

Ort/Datum/Nr eller namn

Moskva 910826

Angående

M KGB-klubben i Västernorrland

☒ HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

☐ utan bil

☐ jämte samt bil

☐ jämte bil nr

☐ jämte bil där så angivits

☐ bil kan lånas på UD tel:

Bil	utan bil	jämte samt bil	Bil	jämte bil nr	jämte bil där så angivits	Bil	Bil
☐ Konungen	☐ Riksdagsledamot	☐ FOA	2 ex	☐ Utrikespol institutet			
☐ Drottningen	☐ Statssekr Fö	☐ SIPRI		☐ Svenska FN-förbundet			
☐ Regeringen 21 ex	☐ Statssekr	☐ EKN		☐ Östekonomiska byrån			
☐ Statsministern	☐ U-enh A	☐ KK	5 ex	☐ Bankföreningen			
☐ Statsrådsberedningen	☐ IP-enh A	☐ Riksbanken		☐ Exporttr			
☐ Chef Fö	☐ PB-I, A	☐ RPS		☐ Industriförb			
☐ Chef I	☐ I-enh Fi	☐ RPS/säk avd		☐ Röda Korset			
☐ Statsrådet	☐ I-enh Fö	☐ SIDA		☐ Rädda Barnen			
☐ Statsrådet	☐ I-sekr I	☐ BITS					
☐ Riksdagens talman	☐ IAEA-del I	☐ SAREC					
☐ Utränamd/Utrutsk/Europa-rådsdel	☐ SSLP, Fö	☐ IMPOD					
59 ex	☐ ÖB	☐ IVA					
☐ Utrikesnämnden	☒ ÖB/USK	☐ STU					
19 ex	☐ Ch Fst/USL	☐ Invandrarverket					
☐ Utrikesutsk	☐ Arméstaben FN-avd	☐ I-sekr Naturvårdsverk					
41 ex	☐ Ch MHS	☐ Svenska institutet					
☐ Europarådsdel	☐ Ch FHS	☐ Nordiska Afrikainst					
12 ex	☐ FRA	☐ Latinamerikainst					
☒ Utrikesutsk kanslich							
☐ Försvarsutsk kanslichef							
☐ Riksdagsledamot							

Bil	Bil	Bil	Bil	Bil	Bil	Bil	Bil
☒ Norden 4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik			
☒ Större beskickningar FN-representationen 9 ex	☐ Bonn	☒ Moskva	☐ Peking	☐ Washington 2 ex			
	☐ London	☐ Paris	☐ Tokyo	☐ FN-repr			
☐ Övriga Västeuropa och Canada 20 ex	☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Wien	☐ OECD-del		
	☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Bryssel-del	☐ UNESCO-del		
☐ Övriga Öst- och Central-Europa 9 ex	☐ Berlin Gk	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Genève-del	☐ Strasbourg-del		
	☐ Bern	☐ Heliga Stolen	☐ Rom	☐ Nedr-del Genève	☐ ESK-del Wien		
☐ Nordafrika 5 ex	☐ Belgrad	☐ Bukarest	☐ Prag	☐ Sofia	☐ Warszawa		
	☐ Budapest	☐ Leningrad Gk	☐ Riga Ak	☐ Tallin Ak			
☐ Mellanöstern 9 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tripoli	☐ Tunis		
	☐ Abu Dhabi	☐ Bagdad	☐ Damaskus	☐ Muscat	☐ Tel Aviv		
☐ Övriga Asien, Australien och Nya Zeeland 18 ex	☐ Amman	☐ Beirut	☐ Kuwait	☐ Riyadh			
	☐ Bangkok	☐ Dhaka	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Pyongyang	☐ Teheran	
☐ Övriga Afrika 15 ex	☐ Canberra	☐ Hanoi	☐ Jakarta	☐ New Delhi	☐ Seoul	☐ Vientiane	
	☐ Colombo	☐ Hongkong Gk	☐ Kuala Lumpur	☐ Panmunjom	☐ Singapore	☐ Wellington	
☐ Övriga Latinamerika 12 ex	☐ Abidjan	☐ Gaborone	☐ Lagos	☐ Maputo	☐ Kapstaden		
	☐ Addis Abeba	☐ Harare	☐ Luanda	☐ Maseru	☐ Pretoria		
☐ Vissa lönade konsulat 18 ex	☐ Dar-es-Salaam	☐ Kinshasa	☐ Lusaka	☐ Nairobi	☐ Windhoek		
	☐ Brasília	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima	☐ Mexico	☐ Quito	
	☐ Barcelona	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Managua	☐ Montevideo	☐ Santiago	
	☐ Chicago	☐ Hamburg	☐ Los Angeles	☐ Montreal	☐ Rio de Janeiro	☐ Toronto	
	☐ Frankfurt	☐ Istanbul	☐ Mariehamn	☐ München	☐ Sydney	☐ Vancouver	
		☐ Jeddah	☐ Milano	☐ New York Gk	☐ Szczecin		

Bil	Bil	Bil	Bil	Bil	Bil	Bil	Bil
☐ Utrikesministern	☐ KSA	☐ Rapportsekretariatet	☐ Statssekr int U-samarb	☐ Statssekr int U-samarb	☐ Statssekr int U-samarb	☐ Statssekr int U-samarb	☐ Statssekr int U-samarb
☐ Kabinettssekr	☐ Inspektören	☐ Chef Protokollet	☐ Dets bist min kansli	☐ Dets bist min kansli	☐ Dets bist min kansli	☐ Dets bist min kansli	☐ Dets bist min kansli
☐ Inf sekr UM:kansli	☐ Chef B-avd	☐ Chef Rättsavd	☐ Chef U	☐ Chef U	☐ Chef U	☐ Chef U	☐ Chef U
☐ Kansliråd UM:kansli	☐ Amb MR	☐ Folkrådetsgivaren	☐ Expeditionschefen	☐ Expeditionschefen	☐ Expeditionschefen	☐ Expeditionschefen	☐ Expeditionschefen
☐ Sakk UM:kansli	☐ Amb NGO	☐ Chef R	☐ Chef A:1	☐ Chef A:1	☐ Chef A:1	☐ Chef A:1	☐ Chef A:1
☐ Dets UM:kansli	☐ Amb nedrustning	☐ Utrikeshandelsministern	☐ Chef A:2	☐ Chef A:2	☐ Chef A:2	☐ Chef A:2	☐ Chef A:2
☐ Dets UM:kansli	☐ Amb WHO/Handikapp	☐ Statssekr UDH	☐ Chef A:5	☐ Chef A:5	☐ Chef A:5	☐ Chef A:5	☐ Chef A:5
☒ Chef Pol avd	☐ Amb ESK/Pol 6	☐ Chefsförhandlare UDH	☐ Chef A:6	☐ Chef A:6	☐ Chef A:6	☐ Chef A:6	☐ Chef A:6
☐ Bitr Chef Pol avd	☐ Amb terror/narkotika	☐ Chef UDH	☐ Chef Press o Inf.enh	☐ Chef Press o Inf.enh	☐ Chef Press o Inf.enh	☐ Chef Press o Inf.enh	☐ Chef Press o Inf.enh
☐ Chef Pol 1-2	☐ Dep råd säkpol	☐ Chef ISEK	☐ Chef Pressbyrån	☐ Chef Pressbyrån	☐ Chef Pressbyrån	☐ Chef Pressbyrån	☐ Chef Pressbyrån
☒ Chef Pol	☐ Kansliråd Pol 1	☐ Chef ÖSEK	☐ Chef Inf.byran	☐ Chef Inf.byran	☐ Chef Inf.byran	☐ Chef Inf.byran	☐ Chef Inf.byran
☐ KMI	☐ Dets/administratör GAT	☐ Bistandsministern	☐ Chef Inf.byran	☐ Chef Inf.byran	☐ Chef Inf.byran	☐ Chef Inf.byran	☐ Chef Inf.byran

Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	Distribuerad den	Ägt postexp	datum	sign
10	10	4/991	4/991			

P 2 Eu
 (A) 10 (Eu)
 (PL) (A)

ARCHIVE COPY

MSG NO: 910826-104

DISTRIBUTION STATUS AT: 1991-08-26-09.58

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
UD/POLCH	DISTRIBUTED	1991-08-26-09.58	
UD/POL 1	DISTRIBUTED	1991-08-26-09.58	
UD/A 4	DISTRIBUTED	1991-08-26-09.52	
LENINGRAD	DISTRIBUTED	1991-08-26-09.58	

FROM: MOSKVA

POSTED TIME: 1991-08-26-09.51

MSG NO: 910826-104

=LIST
 UD/POLCH
 UD/POL 1
 UD/A 4
 LENINGRAD
 +

[Pol 1/Bäckman/ag
 PM Bäckman 910830.]

AMBASSADEN MOSKVA 1991-08-26

UD STOCKHOLM

✓ 1086. FOER POL 1, A 4. RELEX LENINGRAD. RE KGB-
 SUKP-ARKIV OEVERFOERS TILL RYSKA MYNDIGHETER

PRIMO

RYSKE PRESIDENTEN JELTSIN UTFAERDADE DEN 24 AUGUSTI
 UKASER ROERANDE OEVERFOERING AV ARKIVMATERIAL TILL
 RYSKA ARKIVMYNDIGHETER FRAAN KGB'S CENTRALA ARKIV
 OCH ORGANISATIONENS LOKALA AVDELNINGAR PAA RYSKT
 TERRITORIUM (SECUNDO), SAMT FRAAN SOVJETISKA KOMMUNIST-
 PARTIET PAA CENTRAL OCH REGIONAL NIVAA (TERTIO).

SECUNDO

MOSCOW AUGUST 24 TASS - RUSSIAN PRESIDENT BORIS YELTSIN
 SIGNED A DECREE TODAY ON THE TRANSFER OF ARCHIVES OF THE
 CENTRAL APPARATUS OF THE USSR STATE SECURITY COMMITTEE (KGB) AND
 ITS BRANCHES IN THE REPUBLICS INTEGRATED IN THE RUSSIAN
 ITS BRANCHES IN THE REPUBLICS INTEGRATED IN THE RUSSIAN

--	--	--

FEDERATION, REGIONS, DISTRICTS, MOSCOW AND LENINGRAD TO THE CONTROL OF THE ARCHIVE INSTITUTIONS OF THE RUSSIAN FEDERATION. ACCORDING TO THE DECREE, THIS MEASURE WAS TAKEN +IN ORDER TO PREVENT THE ILLEGAL DESTRUCTION IN THE RUSSIAN FEDERATION OF DOCUMENTS FROM THE KGB ARCHIVES AND TO CREATE CONDITIONS FOR THEIR USE IN THE INTERESTS OF SCIENCE AND CULTURE OF PEOPLES OF THE RUSSIAN FEDERATION.+

SLUTCIT

TERTIO

CIT

MOSCOW AUGUST 24 TASS - +SINCE THE SOVIET COMMUNIST PARTY WAS PART OF THE APPARATUS, THE DOCUMENTS DRAWN UP IN THE COURSE OF ITS ACTIVITIES SHOULD BE KEPT BY THE STATE,+ SAYS THE DECREE OF PRESIDENT YELTSIN SIGNED TODAY. THIS HAS BEEN DONE +IN ORDER TO PREVENT THE ILLEGAL DESTRUCTION IN THE RUSSIAN FEDERATION OF DOCUMENTS FROM PARTY ARCHIVES.+

THE CENTRAL PARTY ARCHIVE FROM THE INSTITUTE OF THEORY AND HISTORY OF SOCIALISM UNDER THE CPSU CENTRAL COMMITTEE, THE CURRENT ARCHIVE OF THE GENERAL DEPARTMENT OF THE CPSU CENTRAL COMMITTEE, ARCHIVES OF REGIONAL AND TERRITORY PARTY COMMITTEES, OF MOSCOW AND LENINGRAD CITY PARTY COMMITTEES WILL BE TURNED OVER TO ARCHIVES INSTITUTIONS OF RUSSIA.

SLUTCIT

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA 9.50/EZ

- End of printout

ORIGINAL TELETYPE

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ATGÅRD:

Pol 1/Hallqvist/
Tejler/hi
Moskva 910830

~~EXP 910830W~~

RE: UTRIKES LST.
D. RND

1991-08-28 28

AVD p 2 Eu 1

POL

AMBASSADEN MOSKVA

1991-08-28

UD STOCKHOLM

✓ FOER POL 1

RE WALLENBERGAERENDET

FORTS

RE WALLENBERGAERENDET

JAG BESOEKTE IDAG RYSKA PARLAMENTETS MR-KOMMITTE FOER ATT DISKUTERA WALLENBERGAERENDET. SEDAN KGB-ARKIVEN PAA RYSKT TERRITORIUM GENOM EN UKAS AV PRESIDENT JELTSIN OEVERFOERTS TILL RYSKA FEDERATIONENS ARKIVSTYRELSE FOEREFALLER DENNA KOMMITTE - SOM F OE KONSEKVENT STOETT RW-UTREDNINGEN - KUNNA SPELA EN VIKTIG ROLL FOER FALLETS UPPKLARANDE.

PAA RYSKA SIDAN DELTOG BL A KOMMITTENS VICE ORDFOERANDE ARZJANNIKOV OCH RW-EXPERTEN ROGINSKLJ. FRAAN AMBASSADEN NAERVOR OCKSAA LYRVALL.

AENNU HADE BARA DE FOERSTA STEGEN TAGITS VAD GAELDE OEVERTAGANDET AV ARKIVEN. INGEN I RYSKA MINISTERRAADET VISSTE EGENLIGEN HUR STORT KGB:S CENTRALA ARKIV VAR, MEN DE FOERSTA UPPGIFTERNA TALADE OM SEX SEPARATA ARKIV. EN CENTRAL KONSULTATIV GRUPP MED UPPGIFT ATT PRAKTISKT KOORDINERA OEVERFOERANDET HADE NU SAMMANSATTS, VARI INGICK VADERA SEX ARKIVSPECIALISTER FRAAN RYSKA ARKIVSTYRELSEN OCH KGB, UNDER LEDNING AV RYSKE ARKIVCHEFEN RUDOLF PICHOKA, EN PERSON SOM MAN I MR-KOMMITTEN HADE FULLT FOERTROENDE FOER. AENDAA OEVERVAEGDES EVENTUELLT DELTAGANDE I GRUPPEN AV FOLKDEPUTERADE, I EGENSKAP AV OBSERVATOERER.

FOERRE CHEFEN FOER INRIKESMINISTERIETS SAERSKILDA ARKIV PROKOPENKO SOM NU BITRAEDANDE RYSK ARKIVCHEF SKULLE ENLIGT UPPGIFT TA ITU MED KOMMUNISTPARTIETS ARKIV DAER MATERIAL OM RW MYCKET VAEK KUNDE FINNAS.

UNDER SAMTALET AVTECKNADE SIG EFTER HAND FOELJANDE MOEJLIGA HANDLINGSLINJE, SOM VI SAUF AVIS CONTRAIRE AVSER FOELJA.

1. AMBASSADOEREN BEGAER MOETE MED BAKATIN I SYFTE ATT UIVERKA STOED FOER RW-UTREDNINGEN, I SYNNERHET VAD GAELLER INSTRUKTIONER TILL FOERHOERSLEDARNA ATT STAELLA UPP FOER SAMTAL.
2. RYSKA PARLAMENTETS MR-KOMMITTE GOER PARALLELLT EN OFFICIELL FRAMSTAELLAN TILL BAKATIN MED ANHAALLAN OM KLARLAEGGANDE AV RW-AERENDET. TILLAEGGAS KAN ATT MEMORIAL (ROGINSKLJ) REDAN DEN 26 AUGUSTI OEVERLAEMNADE EN SKRIVELSE TILL KGB-CHEFEN VARI ERINRAS OM BAKATINS TIDIGARE ENGAGEMANG I FALLET OCH SVAR EFTERFRAAGAS PAA DE AV AMBASSADEN TILL KGB OEVERLAEMNADE FRAAGORNA.
3. AMABASSADOEREN BEGAER SAMTAL MED RYSKE ARKIVCHEFEN

FORTS

PICHOJA, SOM AV ALLT ATT DOEMA INOM KORT KOMMER ATT FOERFOGA OEVER AKTUELLA KGB-ARKIV. ARZJANNIKOV I MR-KOMMITTEN UTGICK NAERMAST FRAAN ATT ALLT RW-MATERIAL SAMLATS IHOP I EN FILE, SEDAN AERENDET TILLDRAGIT SIG SAERSKILD UPPMAERKSAMHET, OCH DAERFOER BORDE VARA ENKELT ATT AATERFINNA.

4. JAG TRAEFFAR PROKOPENKO, OCKSAA FOER ATT TACKA FOER DENNES TIDIGARE INSATSER.

5. SVENSK-SOVJETISKA ARBETSGRUPPEN TRAEFFAS SOM OEVERENSKOMMET (OM DEN SOVJETISKA SIDAN FINNER DET MOEJLIGT). DET KAN JU INIE UTESLUTAS ATT KGB I DET NYA LAEGET GENAST LAEGGER FRAM TILLGAENGLIGT MATERIAL I DETTA FORUM - "HELLRE FOEREKOMMA AEN FOEREKOMMAS".

MAGNUSSON

Ärendes

Wallenberg och Bakatin

Datum

1991-08-30

Avd

P

Grupp

2

Mål

2001

Adress

Ambassaden Moskva 1

(POL)

Text

Re Wallenberg och Bakatin. För ambassadören från Hallqvist, pol 1.

Primo. Då du träffar Bakatin bör Du på uppdrag av utrikesministern framföra följande:

- Vi har på svensk sida med glädje noterat det intresse för Wallenberg-fallet som Bakatin personligen visat, bl a vid samtalet med Dig den 14 juni 1990 och de praktiska resultat som detta ledde till;

- På svensk sida finns nu stora förhoppningar att Bakatins tidigare positiva attityd till efterforskningsarbetet skall kunna leda till ökat tillmötesgående från KGB-arkivets sida, liksom även till en möjlighet att intervjua f d KGB-personal som kan tänkas ha kommit i kontakt med Wallenberg;

- Detta efterforskningsarbete skulle kunna ske inom ramen för den svensk-sovjetiska arbetsgruppen. Vi är emellertid öppna för förslag från Bakatins sida.

Secundo. Om det blir ett möte med arbetsgruppen i nästa vecka vill von Dardel om möjligt även träffa Bakatin. Kanske kunde Du i så fall begära företräde under den tid arbetsgruppen är i Moskva och ta med Dig von Dardel?

Ärende	Datum	
	Avd	Grupp
		Mål

Adress

Text

Tertio. von Dardel tror att Krjutjko^v möjligen kan veta något om RW:s öde från sin tid som Andropovs andreman på KGB. Kan man få ryssarna att höra honom? (För det är väl omöjligt att vi skulle få göra det).

Quarto. Om mötet blir av kvarstår inte då behovet ha beredskap för ett andra möte med de ryska medlemmarna av von Dardel-kommissionen? Eftersom Birstein är i New York har han i stället via von Dardel föreslagit Vladimir Abarinov, Nezavizimaja Gazeta^v jämte Roginski^v.

Cabinet

(RU)

ARCHIVE COPY

MSG NO: 910831-20

DISTRIBUTION STATUS AT: 1991-08-31-15.07

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
UD/POLCH	DISTRIBUTED	1991-08-31-15.06	
UD/POL 1	DISTRIBUTED	1991-08-31-15.06	
UD/VAKTHAVANDE	DISTRIBUTED	1991-08-31-15.07	

FROM: 31 16 00

POSTED TIME: 1991-08-31-15.05

MSG NO: 910831-20

=LIST
UD/POLCH
UD/POL 1
+

AMBASSADEN MOSKVA 1991-08-31

UD STOCKHOLM

1153. FOER POL 1 RE WALLENBERGAERENDET.

INRIKESMINISTER BAKATIN SADE TILL NAAGRA JOURNALISTER DAERIBLAND DN EFTER GAARDAGENS PRESSKONFERENS ATT HAN TRODDE DET FANNS YTTERLIGARE 4-5 DOKUMENT RE WALLENBERG SOM HAN SKULLE KUNNA VISA FRAM. I ANLEDNING HAERAV HAR JAG IDAG TILL MID (ZJURAVLEV) SAGT ATT VI FOERVAENTAR OSS EVENTUELLA YTTERLIGARE INFORMATIONER RE WALLENBERG FOERST LAEMNAS TILL ARBETSGRUPPEN ELLER DIREKT SVENSKA REGERINGEN ALTERNATIVT WALLENBERGKOMMITTEN. 2. MEDDELADE MAN OENSKADE UPPSKJUTA ARBETSGRUPPSMOETET FRAAN 4-5 SEPTEMBER TILL AENNU EJ PRECISERAT DATUM DETTA EFTER SAMRAAD MED UTRIKESMINISTER PANKIN. JAG GODTOG DETTA MEN PAAMINDE SAMTIDIGT ATT JAG BEGAERT MOETE MED BAKATIN.

HAR IDAG RINGT GUY VON DARDEL OCH BETT HONOM KOMMA MED DET SNARASTE TILL MOSKVA. TAENKER DAEREFTER INSISTERA MOETE BAKATIN FOER ATT FAA UT TILLGAENGLIG INFORMATION VILKET EJ HINDRAR FORTSATT UNDERSOEKNING VIA ARBETSGRUPPEN.

BERNER

--	--	--

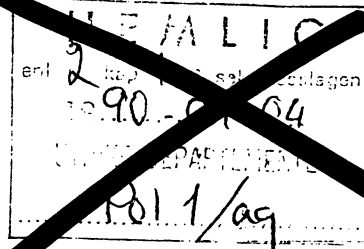
AMBASSADEN MOSKVA KL 16.00/CL

- End of printout

1990-08-31

Ex till:

äkr MH

Raoul Wallenberg-ärendet

ak

my

Dagsläget 31 augusti

1. Von Dardel-gruppens besök i Vladimir.

Mottagandet i Moskva var utmärkt. Fin uppställning på mottagning söndagskvällen den 26 augusti med bl a chefen för fängelseadministrationen och företrädare för inrikesministeriet, MID och KGB. Löfte gavs av fängelsechefen att man skulle göra allt man kunde för att tillfredsställa gruppens önskemål, inte bara i Vladimir utan också i Moskva och ev andra fängelser. Måndag morgon, 27/8 hade man sammanträde med Rymko, MID, och en general från inrikesministeriet. Gruppens krav preciserades. På eftermiddagen var det presskonferens med 25-30 journalister. Von Dardel framträdde i sovjetisk TV på kvällen. Under presskonferensen framträdde en person som presenterade sig som Molotsov, rysk folkdeputerad. Som sådan hade han särskilt stora befogenheter att begära fram material ur olika arkiv, och han skulle följa med till Vladimir.

Gruppen svällde ut från 10 till 15 personer, en överste från inrikesministeriet för med liksom en representant för MID.

Publiciteten efter måndagens presskonferens var löftesrik. Enligt denna skulle arkiv öppnas hos KGB, inrikesministeriet och MID. "I praktiken innebär detta", skrev DNS korrespondent om det faktum att ryssarna nu deltar i von Dardel-gruppens - eller den internationella kommissionens - arbete, "att Sovjet nu gått från sin tidigare inställning att Wallenberg dog i sovjetiskt fängelse 1947".

Detta dementerades sedan av MID-talesmannen Gerasimov som sade att den gamla inställningen kvarstår - det skall till tunga bevis för att man skulle frångå den.

Det visade sig sedan att det i Vladimir inte fanns särskilt mycket material av intresse - det mesta var flyttat till Moskva.

I onsdags, 29/8 skickade prof Cotler och ryssen Chlenov som talesmän för gruppen ut ett uttalande där man redogjorde för de svårigheter gruppen stött på i Vladimir. Bl a skall det ha sagts att alla utländska fångars personliga dossierer skickats till Moskva (läs KGB) och att dessutom alla dessa dossierer från före 1985 förstörts. I uttalandet krävs att man får tillgång till arkiven hos KGB, inrikesoch utrikesministerierna samt allmänne åklagaren. Det sades också att gruppens ryska deltagare skulle fortsätta efterforskningarna sedan de utländska medlemmarna rest hem.

Enligt Lyrvall är Cotler i Moskva idag fredag för möten med ovanstående fyra instanser (ambassaden hade gjort framställan om att han skulle få möten på hög nivå).

Von Dardel-gruppens utländska medlemmar kommer nu att stanna sannolikt hela nästa vecka ut för att fortsätta arbetet i huvudstaden, förhoppningsvis i arkiv av intresse.

2. SKLs experter Berzell och Ångström var här igår. De lovade en skriftlig rapport. De hann egentligen bara med handstilsundersökningen och drar slutsatsen att det inte finns skäl att anta att Smoltsov-dokumentet har skrivits av någon annan person än av den som skrivit det jämförelsematerial man fått tillgång till. För fortsatt arbete, d v s undersökning av själva papperet skulle man vilja besöka Moskva en gång till för att inte vara i händerna på ryska kollegerna.

3. Den 19 oktober publiceras Gordievskys bok där han säger sig ha hört av en äldre KGB-kollega att RW avrättades därför att han vägrat gå ryska underrättelseväsendets ärenden. Engelsmännen har föreslagit Sprachregelung som vi haft vissa synpunkter på och som Ängeby idag diskuterar i London med vederbörande.

4. I tisdags 28 augusti hade jag besök av Helene Carlbeck-Isotalo och den amerikanske författaren Fredrick Werbell. H C-I var något besviken över att regeringen inte velat tillsätta en historiker-kommission enl hennes, Villii m fl:s förslag - en kommission av verkliga experter. De båda tycktes mena att svenska regeringen i sitt agerande följer

familjens och Wallenbergföreningens linje samt att den ibland tar intryck av internationella konjunkturer - därav demarcherna 1979 då den MR-intresserade Carter var president i USA. Jag förklarade - icke utan viss skärpa - regeringens linje att vinna klarhet i RW:s öde. Intressant var att de igår varit hos Uspenskij som sagt dem att nu återstod bara att övertyga familjen, svenska regeringen utgjorde inte längre "något problem", det var länge sedan den kommit med någon demarche.

Utr min kansli, ca
1991-09-12
Handl: Kr Hallqvist,
Pol 1
Skruttit - 266/037 ✓
u / S Andersson

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 243/601		
1991-09-04 02		
AVD	GR.	MAF
P	2	En

Ink. Utr.min.

1991 -09- 02 / 2

Raoul Wallenberg

Till

91 08 31

Utrikesminister Sten Andersson

Undertecknad önskar inför Er resa till Sovjet, göra Er uppmärksam på fallet Raoul Wallenberg. Genom det totalt förändrade läget i Sovjet, torde väl möjligheterna i dag vara gynnsammare än någonsin att få denne svensk frigiven.

Vadim Bakatin som redan tidigare varit inkopplad på fallet och utlovat sin hjälp, bör i dag som chef för K G B ha alla möjligheter, att lägga fakta i dagen och kunna påverka en frigivning.

Med förhoppning om Er hjälp till en kraftfull insats från svensk sida att få vår landsman frigiven!

Med vänlig hälsning

Sören Ekerbo

Sören Ekerbo

Utgård 3464

830 51 Offerdal

723 1176

Martin Hall point

Pol 1

22 August 1991

President Boris Yeltsin
President of the Russian Republic
Parliament of Russia
Moscow
Russian Republic

INK. UD.

1991-09-02

Dear President Yeltsin,

Congratulations and sincere best wishes on your heroic victory over the forces of darkness and totalitarianism. Your heroism will serve as a beacon for future generations.

At this time of celebrations over the removal of corrupt reactionary forces we appeal to you to spare a thought to the tragic case of Raoul Wallenberg the Swedish businessman- diplomat kidnapped in 1945 by Stalin's military intelligence and imprisoned in the Soviet Union for the next four decades.

He is believed to be still alive in a KGB silent camp for people who have been rendered nameless and are kept under a code identity. There have been no investigations into this case until 1990, and then the KGB prevented access to Wallenberg's file by the visiting joint International Swedish and Russian Commission. The only access given was to open archives of the Vladimir prison and a look at the witnesses' files, who have testified about Wallenberg. His own files have been retained in the Ljubjanka and are never disclosed, thus making any progress extremely difficult.

I was personally saved by Wallenberg from a nazi murder squad in 1944, taken back to a house under Swedish protection and thus survived the war. My father was murdered in Mauthausen, where many Russian prisoners of war were also put to death by the fascists.

In the name of humanity we appeal to you, in this hour of great triumph to reverse a major injustice perpetrated by your enemies and try to free Raoul Wallenberg.

Please accept our expressions of the highest esteem,
Yours sincerely

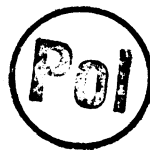
Frank Vajda
Chairman of Free Wallenberg
Committee of Australia.

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)
Handläggare: Ds May Andersson

Arkivexemplar
DEPARTEMENTS PROTOKOLL

1991-09-02

P & Eu^I

Arbetsgrupp med uppdrag att studera utestående
frågor i efterforskningen av Raoul Wallenberg

Utrikesdepartementet beslutar att tillsätta en arbetsgrupp med uppdrag att tillsammans med sovjetiska företrädare studera utestående frågor i efterforskningen av Raoul Wallenberg.

I arbetsgruppen skall ingå professor Guy von Dardel, kanslirådet Martin Hallqvist, UD, ministern vid ambassaden i Moskva, Hans Magnusson samt andre ambassadsekreterare Björn Lyrvall, ambassaden Moskva.

Utrikesdepartementet beslutar vidare att till arbetsgruppen knyta förre rikspolischefen Carl Persson som konsult.

Kostnader som uppstår skall belasta tredje huvudtitelns anslag A 7. Utredningar m.m.

Beslutet har fattats av chefen för utrikesdepartementet, statsrådet S. Andersson.

Utdrag till:

Guy von Dardel
Martin Hallqvist
Hans Magnusson
Björn Lyrvall
Carl Persson
Amb Moskva
UD/A 2/BUD
UD/R 4

Exp. 911001/ag

ARKIV

UTRIKESDEPARTEMENTET

Pol 1/Hallqvist/ag

Ex till:

Kabs
Polch
Hallqvist, pol 1

Amb Bonn (u nr) via fax.
Amb Moskva (u nr) via ~~fax~~ kurir.

Exp. 910903/ag

UTRIKESDEPARTEMENTET

Kabinettssekreteraren

P 2 Eu I 17/5

KOM
99-03
DSI-10-13
Arkiv

all

M

Mark Hallqvist

Talade med S v Dandel i by
och OK. 'ade Carl Perssons
med utkun i Wallenbergsson.
Gay meddelar honom.
Kostnad för resa till Moskva

Telefon 786 6464

Fax 723 1176 (G3)

Stigöla Correspondenten

SOVJET LÖG

Gorbatjov exklusivt avslöjande

Sovjet ljög om att svensken Raoul Wallenberg dog i fängelse 1947. Correspondenten kan i dag redovisa sensationella uppgifter om att Michail Gorbatjov medgivit den sovjetiska lögnen i ett samtal med tyske förbundskanslern Helmut Kohl.

Enligt Correspondentens källa, som har uppgifterna direkt från Helmut Kohl, avslöjades Raoul Wallenbergs öde vid de två toppmötena förra året mellan den sovjetiske presidenten och den tyske förbundskanslern. Kohl sade till Gorbatjov att han anser att Wallen-

berg är en av vår tids stora hjältar. Han pressade sovjetledaren på besked om svenskens öde. Gorbatjov medgav då att den officiella sovjetiska versionen om Wallenbergs död var en lögn.

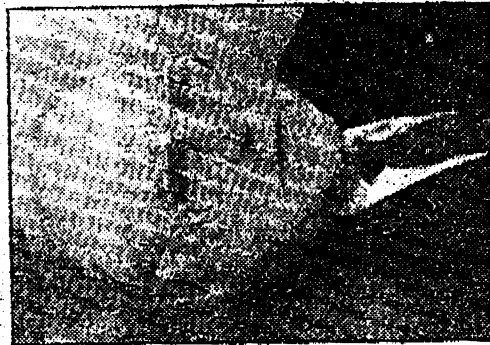
Enligt Correspondentens källa, som har uppgifterna direkt från Helmut Kohl, avslöjades Raoul Wallenbergs öde vid de två toppmötena förra året mellan den sovjetiske presidenten och den tyske förbundskanslern. Kohl sade till Gorbatjov att han anser att Wallen-

Raoul Wallenberg — dog inte 1947.

Michail Gorbatjov

Helmut Kohl

TELEFAX
TILL TO UD
ATTENTION MARTIN HALLOVIST
FRÅN/FROM JAN HEDEEN, OC
DATUM/DATE 3/9-91 ANT.SID/N.O OF PAGES
FAX NUMMER/FAX N.O 08-7231176
Post-it™ Självhäftande kontorsblankett 7677

Wallenberg dog inte

Östgöta Correspondenten 3/9-91

HAMBURG

Raoul Wallenberg dog inte sommaren 1947 i det beryktade KGB-fängelset Ljubljanka i Moskva.

Bakom detta sensationella avslöjande står ingen annan än Michael Gorbatsjov. Uppgiften kröp fram under ett personligt samtal med Helmut Kohl, den tyske kanslern, i Bonn förra året.

Detta uppges för Correspondentens medarbetare av en mycket trovärdig person som fått uppgiften direkt från Helmut Kohl.

Det var den av historiska frågor otroligt fascinerade Helmut Kohl som pressade Gorbatsjov i fallet Wallenberg, berättar Werner Klitz för Correspondenten. Klitz är chefredaktör för den ansedda tyska veckotidningen Der Spiegel. Han har det senaste året fört flera förtroliga samtal med Helmut Kohl.

Privat samtal

Temat Wallenberg diskuteras privat eller "off the record" under bägge mötena mellan Kohl och Gorbatsjov.

tjov förra året. Det var då som Gorbatsjov avslöjade den sovjetiska officiella versionen om Wallenbergs påstådda död i det ökända Ljubljankafängelset för nu över 40 år sedan.

Visst var det Margaret Thatcher som först upptäckte Michael Gorbatsjov.

Men det var Helmut Kohl, till att börja med ytterst skeptisk mot "fenomenet" Gorbatsjov, som kom honom närmast. De två 60-åringarna, båda tonårningar under andra världskriget, ägnade sig vid sidan om de superaktuella politiska spörsmålen under toppmötet i Kaukasus sommaren 1990 och det uppföljande Bonnmötet i november förra året åt en intensiv personlig dialog.

Molotov ljög i den kärsliga frågan, hävdade Gorbatsjov inför Kohl.

Hjärtattack

Enligt den ännu gällande härdräckade sovjetiska versionen dog Raoul Wallenberg av en hjärtattack i sin fängelsecell natten till den 17 juli 1947. Det var emellertid inte Stalins utrikesminister Molotov som 1967 lämnade beskedet, som Gorbatsjov sade till Kohl.

Beskedet gavs av dåvarande vice utrikesministern

Gromyko. Molotov var emellertid kvar i den sovjetiska kommunistpartiledningen och kan mycket väl ha varit den som tog initiativet till den falska informationen. Att han var införstådd med att denna information skulle lämnas är säkert. Molotov utrensades efter ett kupp-försök mot Chrusjtjov senare samma år.

Det var samme Molotov som 1947 hävdade att Wallenberg var en okänd person för den sovjetiska regeringen. Detta trots att den svenske diplomaten greps av ryssarna i Budapest i januari 1945, alltså under Per Albin Hanssons sista år som svensk statsminister, och tämligen omgående måste ha förts till Moskva.

Under samtalen med Gorbatsjov höjde kanslern Kohl Wallenberg, som "räddat 10 000-tals judar undan deportation och gaskamrar", till skyarna. Jag begriper inte, sade kanslern, varför inte den modige svensken postumt fått Nobels fredspris. Kohl tror tydligen att Wallenberg dött i sovjetiskt fängelse, men kanske långt senare än som officiellt uppgivits.

De båda herrarna var också i sina historiska djupdykningar överens om att det

var den politiska fegheten, läskräslan, som hindrade den dåvarande svenska regeringen, läskrägde Erlander, att agera för Wallenbergs frisläppande.

Erlander

Men också omdömen som politisk opportunism hos svenskarna, alltså brist på politiskt intresse att ingripa i affären, föllades under samtalen mellan de två statsmännen. Erlander, menade Kohl, vågade sig inte förrän långt senare på att ta upp Wallenbergaffären på allvar. Och detta först i samband med nya informationer om fångar i den sovjetiska fångelsegulagen som påstått sig ha träffat svensken.

Gorbatsjov lät i dessa privata samtal med den tyske kanslern inte särskilt optimistisk om det framtida "upplärningsarbetet" kring Wallenbergs öde. Möjligheten har han i dag en annan åsikt, eftersom hans förre inrikesminister Vadim Bakatin efter kuppförsöket utnämns till ny KGB-chef.

Det går inte att komma vidare i upplärandet av Wallenberg-affären ("läst sich nicht weiter aufklären"), sade Helmut Kohl.

ANNA MARIA LANTZ

Vid ett personligt samtal med Helmut Kohl av Gorbatsjov sanningen om svensken Raoul Wallenberg öde.

Efterlysningen gäller inte

ÖPPET HUS!

14 september

Polis nr 1 halts

Fax 00941-22-767 65 55

Attention Prof. Guy von Dardel PPE-Division

Free Wallenberg

Australian Committee
725 Drummond Street,
Carlton, Victoria,
Australia, 3054.
Tel: (03 347-3340
(03)848 6766

Chairman: Dr. Frank Vajda
Secretary: Dr. John Copland

Sonja Sonnenfeld
Raoul Wallenberg Foreningen
Stockholm.

Dear Sonja, Guy, Per and Nina,

I am extremely disturbed by the anticipated statement to be issued by the new Head of the KGB that after investigation of the archives only three documents were found which do not contradict the information fed to the West for 35 years that Raoul Wallenberg died of a heart attack in 1947.

To accept this information flies in the face of all evidence gathered over the years and against all the Western efforts in trying to assess and elucidate the credibility of the witnesses who have come forward over the years claiming that the 1947 story is a total fabrication.

I am not going to summarise in the next ten minutes all the evidence presented by people whom we know, such as Makinen, Kalinski, daughter of Kaplan, the British spy, the Austrian, Hungarian, Italian ex prisoners of war, and more recently the various people known to Wiesenthal and others who recognised Wallenberg from photographs and those who gave the identical message "go to the nearest Swedish Embassy and say you met Raoul Wallenberg who was taken from Budapest" etc.

What I will say rather is that whatever has happened to Raoul in the Soviet Union since 1945, dying in 1947 is not a scenario which is a credible answer. The fact that the current so called friendly new KGB leadership comes up with an answer reiterating this story indicates that 1. either they are ideologically not radically different from the criminal organisation of the past or that 2. they have not located the documents as they are not in the practical, operative situation to know how to find them, clarify them, decode them, identify them, collate them and then then decipher the complex story which has spun forty five or more years.

There are many parallels for what I say. I have become friendly with an Australian academic historian, who is specialised in Russian History of the Post-Revolutionary era, since the October Revolution and whose main project at present, -for the past 5 years has been the assessment and numerical evaluation of the crimes of Stalin, including the number of people purged, exiled, disbarred from the Party, jailed and murdered.

He tells me that it is impossible to get even an approximate answer to the question of the number of victims as the archives are so complex and scattered. To discover what happened in a particular region, one needs to look in the KGB archives as well as the archives of the Procurator's Office for the region, the Archives of the Party, the military private archives of higher officials involved in the purges, -more or less in their personal libraries and on occasion one needs to look in the local museum to find the appropriate fragments. Total archive materials are not kept systematically in one place, possibly for matter of security.

Even using this as a guideline, I find it inconceivable that in a matter as important and secret for state security as Raoul's case, it would be

Guy, Frank reminded me to
get this to you. It just arrived.
Good luck! Sonja

Aug Sept. 2, 1991

Ex his habs.
judo 4/7
aa
M

possible to for a head of an organisation such as the KGB to be able to operate the literally thousands of false leads almost certainly involved in trying to hush up this case. It would require in my opinion many weeks of persistent inquiry using, under coercion if necessary whole sections of the clerks who may collectively know how to unravel the devious leads, which shows the true state of affairs.

For the KGB new Director to say only three leads have been found which do not contradict the fact that he died in 1947 is equivalent to say that so far they found nothing, but their inquiry has not been set to a systematic level, where they have a major interest in coming up with a credible explanation which can be verified.

Much the same way as you believe that Gorbachev knew nothing about Raoul Wallenberg and has not conducted any investigation-- in fact no investigation was ever conducted until Guy went to the Vladimir and videotaped the prisoners cards. From that exercise alone it is clear that the witnesses who spoke of Raoul spoke the truth and it takes many weeks of extensive investigation by people with a positive interest in Raoul to get a credible and verifiable answer.

Raoul is alive until such a credible and verifiable investigation has not produced evidence to the contrary. He is likely to be alive and it is up to the new KGB to uncover the inhumanity of the camps where political prisoners are still held. About 1988 I saw such a camp where visiting US Congressmen took films and interviewed prisoners. At that time the

prisoners said Gorbachev may not even have known the existence of these camps.

We have not trusted the KGB for 46 years. This story of Bakatin sounds like the same misinformation, no matter how charming he is on a personal level.

Frank Valda

Frank

- ① Suggest offer of major reward at this time for information
- ② Get the radio and TV to broadcast his earlier appeal to the people
- ③ Send good people to Moscow to see if they can assist with enquiries
- ④ Get Bukovski to advise, also Cherashin if possible. Try to get Western intelligence experts to get involved.

Love
Frank

Ärende	Pol I/Hallqvist/ag		
	Möte med Bakatin.		
Adress	Datum 1991-09-03		
	Avd 0	Grupp 2	Mål Eu 1

Adress

Ambassaden MOSKVA

Text

B R Å D S K A N D E

För ambassadören från pol 1, re möte med Bakatin.

Utöver vad som sades i kan man kanske få Bakatin att lova att upphäva eventuella tysthetslöften hos dem som kan tänkas veta något om RWs öde; utöver fångvaktare och arkivarbetare även vittnen, som t ex Loyda. ✓

Om nu det mesta av materialet om RW förstördes 1953 är det desto viktigare att gå igenom medfångarnas dossierer och annat material samt andra arkiv.

Krjutjko✓v skyllde ju vid Ditt besök hos honom i fjol mycket av svårigheterna på den stora oredan i KGBs arkiv. Å andra sidan finns det de som hävdar att ordningen är mycket god. Om Bakatins företrädare har rätt, får man förstås ha tålamod och hoppas att det kan finnas ännu mera material än det tre, fyra dokument som nu har ställts i utsikt.

Självfallet är det som Du själv sagt nödvändigt att noga analysera dokumenten innan någon egentlig kommentar i sak kan ges i Moskva eller i Stockholm.

Det kan tilläggas att en viss nervositet har försports i Wallenbergföreningen i Stockholm, men t ex också i Australien om att vi skall dra förhastade slutsatser.

Ärende	Datum		
	Avd	Grupp	Mål

Adress

Text

Tacksam alltså dokumenten som Bakatin kan ställa till
vårt förfogande snarast skickas hem och att inga
värderande kommentarer om deras innehåll dessförinnan
görs utåt från ambassadens sida.

Det vore också bra få veta om tidpunkten för samman-
träffandet, så snart ni fått besked därom.

Cabinet+

Ex till:

Kabs

Polch

Wöhler, pol 1

Hallqvist, pol 1

EXR 910003 hi

ARCHIVE COPY

(P)

MSG NO: 910903-88

DISTRIBUTION STATUS AT: 1991-09-03-09.51

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

MOSKVA

DISTRIBUTED

1991-09-03-09.51

0409

FROM: UD/POL 1

POSTED TIME: 1991-09-03-09.45

MSG NO: 910903-88

=LIST
MOSKVA
+

UD STOCKHOLM 1991-09-03

AMBASSADEN MOSKVA

B R A A D S K A N D E

FRAAN POL 1, HALLQVIST, RE GUY VON DARDEL. ✓RESEBYRAAN BEKRAEFTAR RUM FINNS FOER VON DARDEL FOERSVARSS-
MINISTERIETS HOTELL IN IDAG TISDAG, UT FREDAG 6 SEPTEMBER.

CABINET

UD STOCKHOLM KL 09.45

KR HALLQVIST/AG

- End of printout

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

*Sk + prof von Dandel, Genève
91 09 11 Pol 1, Hallgrist/Ch*

INKOM UD 1991-09-04

AMBASSADEN MOSKVA 1991-09-04

UD STOCKHOLM

FOER KABS, POLCH, POL 1

Pal

INK UTRIKESDEF	
Dnr...../.....	
1991-09--4	
1	2
<i>p</i>	<i>Eu I</i>

M Y C K E T B R A A D S K A N D E

RE MOETE MED KGB-CHEFEN ROERANDE RAOUL WALLENBERGAERENDET

aa
13

FORTS

RE MOETE MED KGB-CHEFEN ROERANDE RAOUL WALLENBERGAERENDET

P R I M O

S A M M A N F A T T N I N G. VID DET MOETE JAG I KVAELL HADE MED NYE KGB-CHEFEN BAKATIN VAR DET MEST FRAPPERANDE DENNES POSITIVA ATTITYD TILL ATT PERSONLIGEN SOEKA BIDRA TILL ATT FAA FRAM SANNINGEN OM RW:S OEDE. HAN GAV, PAA VAAR BEGAERAN, SINA MEDARBETARE I UPPDRAG ATT FAA TILL STAAND DET FOERSTA MOETET MED DEN GEMENSAMMA ARBETSGRUPPEN REDAN OM CA TVAA VECKOR OCH UPPVISADE OEVERHUVUDTAGET EN BETYDANDE HANDLINGSKRAFT SOM LOVAR GOTT. BAKATIN GICK OCKSAA I PRINCIP MED PAA ATT TIDIGARE OCH NUVARANDE KGB-MEDARBETARE SKULLE BEFRIAS FRAAN TYSTHETSLOEFTE, OM DET INTE FANNS NAAGRA JURIDISKA HINDER HAERFOER OCH ATT MAN T O M SKULLE FRAAN KGB:S SIDA KUNNA "BE DEM" AVSLOEJA VAD DE VISTE. VIDARE LOVADE HAN ATT PERSONLIGEN HAALLA SIG INFORMERAD OM AERENDETS FORTSATT GAANG. DE FEM DOKUMENT SOM OEVERLAEMNADES I KOPIOR (SE TELEFAX NR 14) INNEHAALLER INGA SENSATIONELLA UPPGIFTER MEN AER AENDAA AV INTRESSE. BAKATIN UPPGAV ATT INTERNA KGB-PROMEMORIOR BEKRAEFTADE DEN OFFICIELLA VERSION OM WALLENBERGS DOED SOM TIDIGARE LAEMNATS.

S E C U N D O

DET BEGAERDA MOETET MED NYE KGB-CHEFEN BAKATIN, SOM KOM TILL STAAND REDAN DRYGT TIO DAGAR EFTER TJAENSTETILLTRAEDET VITTNAR OM DENNES VILJA LAEMNA ETT PERSONLIGT BIDRAG TILL ATT BRINGA FULL KLARHET I RW-AERENDET. I MOETET, SOM KOM ATT VARA DRYGT EN HALVTIMME (UTAN TOLKNING) DELTOG FRAAN SVENSK SIDA AEVEN VON DARDEL, MAGNUSSON OCH LYRVALL, FRAAN SOVJETISK SIDA BAKATINS ASSISTENT NIKONOV SAMT EXPERTEN OCH OEVERSAETTAREN ZIBOROV.

BAKATIN INLEDDE MED EN ERINRAN OM ATT HAN REDAN UNDER SIN TID SOM INRIKESMINISTER INTRESSERAT SIG FOER FALLET OCH ATT HAN SNABBT BESLOET FOERSOEKA FAA FRAM VAD SOM KUNDE FINNAS I KGB. RESULTATET VAR ATT FEM TIDIGARE OKAENDA DOKUMENT PAATRAEFFADES (BAKATIN UPPGAV INTE HUR DETTA EXAKT GAATT TILL). (VI SOEKER SAMMANFATTA DOKUMENTEN I SAERSKILT MEDDELANDE).

KGB-CHEFEN FRAMHOELL SEDAN ATT DETTA VAR ALLT FOER OEGONBLICKET MEN ATT HAN VORE GLAD HJAEPLA TILL OM DET FANNS NAAGRA PROBLEM ELLER OENSKEMAAL ATT FORTSAETTA EFTERFORSKNINGARNA. HAN SADE SIG DOCK, PAA BASIS AV INTERNA KGB-PM, TRO PAA VERSIONEN OM RW:S DOED I INFARKT 1947 OCH SAAG EJ ANLEDNING HYSA FOERHOPPNINGAR OM ATT DET KUNDE FOERHAALLA SIG ANNORLUNDA. SAMTIDIGT VILLE HAN INTE STAA I VAEGEN FOER UTAN MEDVERKA TILL VIDARE EFTERFORSKNINGAR FRAAN SVENSK SIDA ELLER FRAAN FOERETRAEDARE FOER ALLMAENHETEN.

JAG TACKADE FOER BAKATINS PERSONLIGA ENGAGEMANG I FRAAGAN OCH SVARADE ATT VI GIVEIVIS SKULLE STUDERA DOKUMENTEN, SOM KUNDE VARA AV INTRESSE

FORTS

AEVEN OM DE INTE INNEHOELL SAA MYCKET NYTT I SAK. DAEREFTER FRAMHOELL JAG FOELJANDE (HAER AATERGES MINA SAMTALSPUNKTER).

2

1. DET AATERSTAAR DOCK EN RAD KONKRETA FRAAGOR SOM MAASTE FAA SVAR. JAG VILL OEVERLAEMNA KOPIA AV DE FRAAGOR VI GAV KGB I APRIL SAMT AV DEM VI TAENKT STAELLA VID ARBETSGRUPPENS FOERSTA MOETE.

2. JAG VILL PAAPEKA ATT MAN I STATLIGA HUVUDARKIVSTYRELSENS SAERSKILDA ARKIV HAEVDAR ATT KGB DAERIFRAAN FOERT BORT KAENSLIGA DOKUMENT OM KRIGSFAANGAR.

3. VI AER ANGELAEGNA OM ATT TILLRAECKLIGA PERSONALRESURSER STAELLS TILL FOERFOGANDE FOER AERENDETS FORTSATTI HANDLAEGGNING OCH ATT ETT FOERSTA MOETE MED ARBETSGRUPPEN KOMMER TILL STAAND SNARAST. DENNA HAR JU ENLIGT OEVERENSKOMMELSE UPPGIFT ATT SOEKA ETT SLUTLIGT SVAR PAA FRAAGAN OM RW:S OEDE. TILL SVENSKA DELEN AV DENNA AVSER VI SOM TIDIGARE OMTALATS ADJUNGERA TVAA SOVJETISKA MEDLEMMAR SOM INGAAR I WALLENBERGKOMMISSIONEN.

4. EN FRAAGA AER HUR FORTSATT ARKIVGENOMGAANG PAAVERKAS AV ATT RSFSR OEVERTAGIT KGB:S ARKIV. HUR LIGGER DET TILL HAERMED? VI AER BEREDDA SAMARBETA DIREKT OCKSAA MED RSFSR:S ARKIVMYNDIGHET OCH HAR TAGIT KONTAKT.

5. VI VILL ATT ALLA KGB-ANSTAEMLIDA OCH TIDIGARE ANSTAEMLID PERSONAL SKALL LOESAS FRAAN TYSTHETSLOEFTE OCH BEORDRAS YPPA ALLT DE VET. DET BOER GAELLA ANSTAEMLIDA PAA ALLA NIVAAER, INKL FOERRE KGB-CHEFEN. SAERSKILT ANGELAEGET AER ATT SNARAST INTERVJUA TVAA PERSONER - SOLOVOV (BORIS ALEKSEJEVITJ) OCH GRISJAJEV, VARAV DEN FOERSTE MED SAEKERHET FOERHOERT MAANGA AV RW:S MEDFAANGAR.

6. EXPERTERNA FRAAN STATENS KRIMINALTEKNISKA LABORATORIUM BOER SNARAST GES MOEJLIGHET ATT TILLSAMMANS MED SINA SOVJETISKA KOLLEGOR SLUTFOERA UNDERSOEKNINGEN AV SMOLTSOV-RAPPORTEN.

BAKATIN GAV DAEREFTER KLARTECKEN TILL EXPERTERNA FRAAN SKL ATT KOMMA TILL MOSKVA OCH AVSLUTA ANALYSARBETET (HAN SYNTES HA BIBRINGATS UPPFATTNINGEN ATT DEN SVENSKA SIDAN BROMSADE).

ARKIVSTYRELSENS PAASTAAENDE ATT KGB BORTFOERT KAENSLIGA DOKUMENT FICK UNDERSOEKAS.

BAKATIN STAELDE SIG I PRINCIP POSITIV TILL ATT NUVARANDE OCH F D KGB-MEDARBETARE SKULLE BEFRIAS FRAAN SINA TYSTHETSLOEFTE, OM DET INTE FANNS NAAGRA JURIDISKA HINDER HAERFOER. HAN VILLE DOCK INTE BEORDRA DEM ATT SAEGA VAD DE VISSTE, MOEJLIGEN KUNDE MAN "BE" DEM, MENADE HAN, SEDAN JAG PAAPEKAT ATT NAAGRA AV DEM SAGT ATT DE INTE VORE BEREDDA YPPA NAAGOT UTAN ORDER FRAAN KGB.

NAER DET GAELDE JELTSINS UKAS OM ATT RSFSR SKULLE OEVERTA KGB:S ARKIV BETONADE BAKATIN ATT DET SKULLE ROERA SIG OM EN LAANG PROCESS, CA SEX MAANADER OCH DEN OMFATTADE INTE HELLER ALLA ARKIV. ATT VAENDA SIG TILL RYSKA ARKIVMYNDIGHETER SKULLE ENLIGT HANS UPPFATTNING INNEBAERA SLOESERI MED TID.

KGB-CHEFEN SAAG, EFTER ATT HA FOERHOERT SIG OM LAEGET, INGA HINDER FOER ARBETSGRUPPENS SNARA SAMMANKALLANDE OCH INVAEENDE INTE HELLER MOT INKLUDERANDE AV ICKE-OFFICIELLA EXPERTER. JAG OEVERLAEMNADE KOPIA PAA DE FRAAGOR VI OEVERLAEMNAT I APRIL SAMT YTTERLIGARE FRAAGOR VI AVSETT OEVERLAEMNA VID ARBETSGRUPPENS MOETE. VI KOM OEVERENS OM ATT FOERSTA MOETET SKULLE AEGA RUM OM CA TVAA VECKOR, AEVEN OM SVAR PAA ALLA FRAAGOR INTE KUNDE GVL TILL DESS. BAKATIN UPPMANADE SINA MEDARBETARE ATT INTE "HITTA PAA" NAAGRA SVAR UTAN DAA HELLRE SAEGA RENT UT ATT

FORTS

MAN INTE VISSTE. ZIBOROV PAAPEKADE ATT NAAGRA FRAAGOR SNARARE BORDE RIKTAS TILL ANDRA MYNDIGHETER, FRAEMST MID, VARPAA BAKATIN PAA STAAENDE FOT LOVADE TILLSKRIVA PANKIN, DET GAELDE FRAAGAN OM UNDERLAGSMATERIAL FOER 1947 AARS NOTE OCH 1957 AARS MEMORANDUM. MEDARBETARNA TRODDE DOCK INTE DET FANNS NAAGOT SAADANT I ARKIVEN.

VON DARDEL BETONADE ATT DE FRAAGOR SOM OEVERLAEMNATS VAR DE SOM KUNDE STAELLAS PAA NUVARANDE STADIUM. KOMPLETTERANDE FRAAGOR SKULLE BEHOEVA STAELLAS ALLT EFTERSOM, NAAGOT MAN FRAAN KGB:S SIDA VAR HELT INFOERSTAADD MED.

BAKATIN FRAMHOELL FOER SINA MEDARBETARE ATT HAN VILLE HAALLAS INFORMERAD OM AERENDETS FORTSATT GAANG OCH SADE TILL MIG EFTER MOETET ATT HAN VAR BEREDD TRAEFFAS NAERHELST JAG SAA VILLE.

T E R T I O

BAKATIN GER I MORGON KL 15 PRESSKONFERENS. PAA AMBASSADEN HAR VI BRIEFING FOER PRESSEN 16.30.

BERNER

AMB MOSKVA

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

*Ex t prof von Dandel, Genève
91.07.11 Pol 1, Hallgrist Pol*

AMBASSADEN MOSKVA

1991-09-05

(Fne)

*100-55-5
D 2 En I*

UD STOCKHOLM

if FOER KABS, POLCH, POL 1

OM EDELEART

RE NYA WALLENBERGDOKUMENTEN

*ae
M*

FORTIS

RE NYA WALLENBERGDOKUMENTEN

EN FOERSTA GENOMLAESNING AV DE FEM NYA WALLENBERGDOKUMENTEN GER VAESENTLIGEN INGET NYTT OM RW'S OEDE EFTER ARRESTERINGEN I BUDAPEST 1945. INGET I DOKUMENTEN TYDER PAA ATT RW VAR I LIVET EFTER 1947. HUVUDDLEN AV MATERIALET - TRE UPPTECKNINGAR AV FOERHOER MED HENRICH THOMSEN (ALIAS GROSHEIM-KRISKO)✓, VILKEN 1944-45 FOERESTOD DET SOVJETISKA INTRESSEKONTORET VID SVERIGES AMBASSAD I BUDAPEST, BEHANDLAR THOMSENS PERSONLIGA OEDE OCH DEN SVENSKA AMBASSADENS AKTIVITETER, DAERIBLAND SKYDDSPASSVERKSAMHETEN. THOMSEN GER DAERVID BILDEN AV ATT SVENSK AMBASSADPERSONAL (DOCK EJ RW) KOLLABORERAT MED NAZISTERNA OCH ATT SKYDDSPASSEN GIVITS TILL TUSENTALS "FOERRAEDARE" OCH TILL SOVJEIMAKTEN NEGATIVT INSTAELLDA ELEMENT. SVERIGE UTPEKAS AV T. SOM EN "FOERRAEDARNATION" SOM "FORMELLT UPPRAETTHOELL NEUTRALITET MEN I PRAKTIKEN BEDREV VERKSAMHET SOM SYFTADE TILL ATT UNDERGRAEVA DE ALLIERADES OCH I SYNNERHET SOVJETUNIONENS STYRKA".

DOKUMENTEN I KRONOLOGISK ORDNING ENLIGT FOELJANDE:

1. RAPPORT AV DEN 14 JANUARI 1945 FRAAN CHEFEN FOER POLITISKA AVDELNINGEN VID 151 SKYTTEDIVISIONEN DMITRENKO✓ TILL POLITISKE CHEFEN FOER 7:E GARDESARMEN. PAA BRISTFAELLIG RYSKA RAPPORTERAS OM OMHAENDERTAGANDET AV RW OCH DENNES CHAUFFOER. DET MEDDELAS BL A I RAPPORTEN ATT SVENSKA AMBASSADEN I BUDAPEST FOERSVARAR INTRESSEN FOER PERSONER AV JUDISK NATIONALITET, VILKA BOR I CENTRALA GETTOT OCH DET S K "FRAEMMANDE GETTOT".

DMITRENKO RAPPORTERAR OCKSAA ATT WALLENBERG SOM BEFUNNIT SIG PAA SOVJETKONTROLLERAT OMRAADE TILL HONOM OEVERLAEMNAT ETT TELEGRAMUTKAST PAA TYSKA F V B STOCKHOLM OCH AVSLUTAR MED ANHAALLAN OM ORDER. SVARET BLIR - "SLAEPP DEM AENNU INTE - SAEND INTE TELEGRAMMET".

2. UR REGISTRERINGSJOURNALEN ROERANDE ARRESTERINGEN DEN 6 FEBRUARI 1945. "RAUL GUSTOV WALLENBERG" INSKRIVEN MED ETT BAGAGE, VILKET FOEREFALLER HA AVSAENTS DEN 30 MAJ 1945 TILL OLAESLIG ADRESS (MOEJLIGEN LEFORTOVO).

3. BREV TILL VLADIMIRFAENGELSETS CHEF FRAAN HANS LOYDA AV DEN 25 JANUARI 1953. SVAARLAEST DOKUMENT VARI LOYDA KLAGAR OEVER MEDFAANGARNAS MISSHANDEL AV HONOM. HAN UPPGER ATT HAN 1943 INTERNERATS I LJUBLJANKA OCH 1945 GIVIT TYSINADSLOEFTE OM ATT HAN VARIT FAENGLAD TILLSAMMANS MED GENERALEN✓

✓
SJATLOSJ, SAMT DIPLOMATERNA ROEDEL OCH WALLENBERG. 1949 HADE
LOYDA DOCK NAEMNT NAMNEN FOER SIN MEDFAANGE HOFSTETTER. ✓

2

✓
4. TRE PROTOKOLL FRAAN FOERHOER HENRICH THOMSEN /GROSSHEIM/
ROERANDE BL A SVENSKA BUDAPESTAMBASSADENS VERKSAMHET.
PROTOKOLLEN DATERADE 17/3-45, 20/4-1945 SAMT 26/5-47 UTGOER
26 AV DE 36 DOKUMENTSIDOR SOM OEVERLAEMNADES AV KGB-CHEFEN.
DET SISTINAEMNDA AER DOCK OFULLSTAENDIGT. AV SIDNUMRERINGEN
ATT DOEMA SAKNAS AATSKILLIGA BLAD.

FOERHOEREN MED THOMSEN AER FAENGSLANDE OCH GAAR I RAETT STOR
DETALJ IN PAA SVENSKA AMBASSADENS VERKSAMHET.
AMBASSADMEDLEMMARNA UPPRAEKNAS NOGGRANT. SAERSKILT
UPPEHAALLER SIG THOMSEN VID ATTACHEN OLOF (SIC) BERG, SOM
HAN PAASTAAR HAFT TAETA KONTAKTER MED RIBBENTROP. BERG
UPPGES FLERA GAANGER HA REST TILL BERLIN FOER MOETEN OCH
MIDDAGAR MED RIBBENTROP.

WALLENBERG PRESENTERAS SOM CHEF FOER HUMANITAERA
AVDELNINGEN, SOM SAERKSILT SYSSLAR MED DE JUDISKA FRAAGORNA.
HAN SAEGS VARA AV JUDISK BOERD, MED HOEGRE UTBILDNING, UR EN
BANKIRFAMILJ. TIDIGARE ARBETADE RW I INRIKES- OCH
UTRIKESDEPARTEMENTET I SVERIGE.

I THOMSENS VITNESMAAL FOERREKOMMER FOER OEVRIGT RW"S NAMN
SAELLAN OCH ENDAST I OBETYDLIGA SAMMANHANG. OLOF BERG OCH
AMBASSADOEREN DANIELSSON UPPGES DOCK HAFT OMFATTANDE
KONTAKTER MED TYSKARNA, MED VILKA DE OCKSAA DISKUTERAT VEM
SOM SKULLE GES SKYDDSPASS. NAER ROEDA ARMEN RYCKTE NAERMARE
BUDAPEST HOESTEN 1944 UPPSTOD PANIK I VISSA KRETSAR I
STADEN, SAEGER T. I DETTA LAEGE GAV SVENSKA AMBASSADEN UT
PASS OCH SKYDDSDOKUMENT TILL TUSENTALS PERSONER SOM VILLE
"KOMMA UN DAN SITT ANSVAR INFOER SOVJEIMYNDIGHETERNA". PASSEN
SAALDES OCKSAA FOER STORA PENGAR. SOM INLEDNINGSVIS NAEMNTS
UTPEKAR T. SVERIGE SOM EN "FOERRAEDARNATION" OSV. NAEMNAS
BOER OCKSAA ATT THOMSEN ANKLAGAS FOER SPIONERI MOT SOVJET
MEN VAERJER SIG MOT ANKLAGELSERNA. THOMSENS SVAR ROERANDE
SVERIGES FOERBINDELSER MED NAZITYSKLAND I DE TVAA FOERSTA
PROTOKOLLEN HAR NAESTAN IDENTISK ORDALYDELSE, VILKET KAN GE
GRUND MISSTANKAR HAN FOERELAGTS VAD HAN SKULLE SAEGA.

5. EN SKRIVELSE FRAAN VICE KGB-CHEFEN TILL MID"S KOLLEGIUM
AV DEN 17 MAJ 1957 MED FOERSLAG TILL SVAR PAA UNGERSKA
UTRIKESMINISTERIETS FOERFRAAGAN OM CHAUFFOEREN LANGFELDER. ✓
DET SKA NOTERAS ATT KGB DAERI ENDAST KOMMER MED FOERSLAG
TILL SVARSTEXT (VILKET JU INTE NOEDVAENDIGTIVIS AER
SANNINGSENLIGT). OM LANGFELDER SAEGS DOCK ATT DENNE AVLED
DEN 2 MARS 1948 OCH ATT TIDIGARE MGB LEDNING SANNOLIKT
FOERSTOERT ALLA DOKUMENT ROERANDE RW OCH LANGFELDER.

OEVERSAETTNINGEN AV DOKUMENTEN INSAENDES SNARAST.

BERNER

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

PRESS

ÅTGÄRD:

AMBASSADEN MOSKVA

1991-09-05

UD STOCKHOLM

FOER POLCH, POL 1 OCH PRESS

B R A A D S K A N D E

RE BESOEK HOS PANKIN

UTRINRES DEP.		
D. N: 6		
1991-09-05		
AVD	CR.	MAL
P	2	Eu.

POL

FORTS

RE BESOEK HOS PANKIN

FOER INFORMATION KAN NAEMNAS ATT UTRIKESMINISTER PANKIN HAR
BEIT MIG OCH GUY VON DARDEL BESOEKA HONOM I KVAELL. TROR ATT
HAN FRAEMST VILL DEMONSTRERA SITT POSITIVA INTRESSE
WALLENBERGFRAAGAN OCH BEREDSKAP HJAEIPA TILL.

BERNER

(2)

ARCHIVE COPY

MSG NO: 910905-46

DISTRIBUTION STATUS AT: 1991-09-05-08.54

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
UD/POLCH	DISTRIBUTED	1991-09-05-08.51	
UD/POL 1	DISTRIBUTED	1991-09-05-08.54	

FROM: MOSKVA

POSTED TIME: 1991-09-05-08.50

MSG NO: 910905-46

=LIST,URG
UD/POLCH
UD/POL 1
+

*Pol 1, Hallquist Boh
910917 +
Se + CW - Fren
Exp 910917*

AMBASSADEN MOSKVA 1991-09-05

UD STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

✓ 1184. FOER POL 1. RE RAOUL WALLENBERG

TASS REDOVISAR MOETET IGAAR MED KGB-CHEFEN BAKATIN.
BL A CITERAS DENNES UTTALANDE EFTERAAT ATT MAN INTE
SKALL FOERLORA HOPPET OM ATT NYA DOKUMENT KOMMER
ATT PAATRAEFFAS. DESSUTOM AATERGES UTTALANDE AV
GORDIEVSKIJ (SIC).

TASS CIT

CHAIRMAN OF THE SOVIET STATE SECURITY COMMITTEE VADIM BAKATIN
ON WEDNESDAY HAS PASSED TO SWEDISH AMBASSADOR TO THE USSR CARL
OTTO ORJAN BERGER FIVE HITHERTO UNKNOWN DOCUMENTS FROM THE STATE
OTTO ORJAN BERGER FIVE HITHERTO UNKNOWN DOCUMENTS FROM THE STATE
SECURITY COMMITTEE'S ARCHIVES ON THE DESTINY OF SWEDISH DIPLOMAT
RAOUL WALLENBERG.

WITHOUT DWELLING ON THE CONTENT OF THE DOCUMENTS, BAKATIN
SAID AT THE PASSING OVER CEREMONY, THAT THESE ARE ALL THAT THEY
HAVE MANAGED TO FIND IN THE ARCHIVES SO FAR.

ACCORDING TO BAKATIN, +THESE DOCUMENTS DO NOT, UNFORTUNATELY,
THROW FULL LIGHT ON THIS CASE. THEY JUST CONFIRM THE EXISTING

--	--	--

VERSION.+ HOWEVER, ONE SHOULD NOT LOSE HOPE THAT NEW DOCUMENTS WILL BE FOUND.

BAKATIN SAID HE FIRST CAME ACROSS THE WALLENBERG CASE BEING THE SOVIET INTERIOR MINISTER. AFTER HIS NOMINATION THE CHAIRMAN OF THE SOVIET STATE SECURITY COMMITTEE, BAKATIN GOT +NEW, BROADER POSSIBILITIES TO STUDY THIS CASE+.

THE SWEDISH AMBASSADOR EXPRESSED GRATITUDE TO BAKATIN FOR THE GRANTED DOCUMENTS AND SAID THAT IN THE NEAREST FUTURE A SPECIAL COMMISSION, TO INCLUDE BOTH SOVIET AND SWEDISH SPECIALISTS, WILL STUDY THE WALLENBERG CASE.

RAOUL WALLENBERG, A SWEDISH DIPLOMAT, WAS BORN IN 1912 TO ONE OF THE RICHEST SWEDISH FAMILIES. WORKING IN BUDAPEST FROM JULY 9, 1944, HE SAVED NO LESS THAN 20,000 PEOPLE, MOSTLY JEWS, FROM DEATH IN NAZI CAMPS BY GIVING THEM SWEDISH DOCUMENTS.

IN SPRING OF 1945 HE DISAPPEARED FROM BUDAPEST, WHICH WAS TAKEN BY THE SOVIET TROOPS. THE DATE OF HIS DEATH IS UNKNOWN. ACCORDING TO OFFICIAL REPORTS, HE DIED FROM A HEART ATTACK IN THE LUBYANSKAYA PRISON IN MOSCOW IN JULY 1947.

ACCORDING TO THE INFORMATION FROM FORMER SOVIET STATE SECURITY COMMITTEE STAFFER OLEG GORDIYEVSKY, PUBLISHED IN THE DANISH JYLLANDS-EOSTEN NEWSPAPER IN OCTOBER 1990, THE SWEDISH DIPLOMAT WAS +LIQUIDATED AFTER HIS REFUSAL TO RETURN TO SWEDEN AS A KGB AGENT+.

IN FALL 1989 PERSONAL BELONGINGS OF THE DIPLOMAT AND HIS REGISTRATION FORMS IN THE LUBYANSKAYA PRISON WERE PASSED OVER TO HIS RELATIVES AND MEMBERS OF THE SWEDISH +RAOUL WALLENBERG ASSOCIATION.+

SLUTCIT

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA 9.30/EZ

- End of printout

Adress: UD/Polch och Pol		Datum: 1991-09-04		Dnr: 14	
Avsändande enhet: Ambassaden Moskva		Avd: R	Grupp: 18	Mål:	
Ärende: Möte med KGB-chefen Bakatin om Raoul Wallenbergärendet					
Totalt antal sidor: 36		Obs! Vid begäran om repetition skall alltid avsändande enhet enligt ovan anges!			
Avsant den		Klockan		Sign	

MYCKET BRÅDSKANDE

BREVSTÄMPEL	
D. NO	5
1991-09-04	
P	2 Eu

Ambassaden får härmed översända de fem dokument förande
Raoul Wallenberg som jag ikväll erhöi i kopior vid
mötet med KGB-chefen Bakatin. Det gäller

1. Kopia av rapport från politiska avdelningen vid 15:e
skyttedivisionen till chefen för politiska avdelningen
vid 7:e gardesarmén om anhållande av Wallenberg och
hans chaufför. Den 14 januari 1945.
2. Utdrag ur registreringsjournalen för arresterade i
vilken Wallenberg skrevs in den 6 februari 1945.
3. Brev från den tyske spaningskompanivicekorpralen
Hans Lojda till chefen för Vladimirfängelset med
omnämmande av hans underskrift att icke sprida upp-
gifter om fångar, med vilka han satt, däribland
Wallenberg. Den 25 januari 1953.
4. Vittnesmål från tjänstemannen vid den diplomatiska
missionen i Budapest Grossheim (även kallad Tomson)
om Wallenbergs verksamhet när det gäller att rädda
judar. 1945 och 1947.

2 (36)

5. Brev från ställföreträdande KGB-ordföranden vid SSSR:s ministerråd Lunjev till MID SSSR om Wallenbergs chaufförs öde och det sannolika förstörandet av dokument om den "på order av den tidigare ledningen för MGB SSSR". Den 12 juni 1957.

Biso följer.

Borner

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)
Kr Hallqvist/ag

248/019
PROMEMORIA

1991-09-05

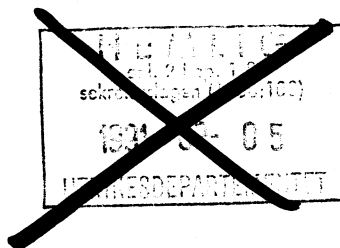
P 2 Eu

(Pol)

Ex till:

Kabs
Polch
Söder, UMK
Ch pol 1
Hallqvist, pol 1

EXP 910905 lu

Dokument om Raoul Wallenberg

Följande fem dokument i kopior erhöll ambassadör Berner 4 september då han tillsammans med Guy von Dardel besökte KGB-chefen Bakatin:

1. Kopia av rapport från politiska avdelningen vid 15e skyttedivisionen till chefen för politiska avdelningen vid 7e gardesarmén om anhållande av Wallenberg och hans chaufför. Den 14 januari 1945.
2. Utdrag ur registreringsjournalen för arresterade i vilken Wallenberg skrevs in den 6 februari 1945.
3. Brev från den tyske spaningskompanivicekorpralen Hans Lojda till chefen för Vladimirfängelset med omnämnande av hans underskrift att icke sprida uppgifter om fångar, med vilka han satt, däribland Wallenberg. Den 25 januari 1953. Brevet tidigare känt av oss. Lojda intervjuad av generalkonsulatet Berlin (Hartelius) två gånger under senaste året, vilket blev möjligt i och med Tysklands återförening.
4. Vittnesmål från tjänstemannen vid den diplomatiska missionen i Budapest Grossheim Kriskó (även kallad Tomson) om Wallenbergs verksamhet när det gäller att rädda judar. 1945 och 1947. Grossheim Kriskó hade hand om sovjetiska ärenden på ambassadens B-avdelning.

(Efter samråd med ambassaden i Moskva föreslås att hans namn inte offentliggörs av oss.) Förhörd av oss 1954 och 1958, gjorde därvid föga trovärdigt intryck. I föreliggande tre förhör uttalar han sig bland annat negativt om Budapest-ambassadens verksamhet, om fascistkontakter mm.

5. Brev från ställföreträdande KGB-ordföranden vid SSSRs ministerråd Lunjev till MID SSSR om Wallenbergs chaufförs öde och det sannolika förstörelset av dokument om dem "på order av den tidigare ledningen för MGB SSSR". Den 12 juni 1957. Detta är ett förslag till vad man skall säga ungrarna om Langfelders[✓] öde, med hänsyn till vad man sagt till svenskarna om Raoul Wallenbergs öde. Det uppges att Langfelder dog 2 mars 1948. (Att Langfelder dog 1948 har tidigare uppgivits för oss av KGB.)

Martin Hallqvist

Avsändningsort

Pol 1/Hallqvist/hi

Ärende

Nya Wallenbergdokumenten

Datum

1991-09-05

C

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu I

pat

Adress

Amb Bonn
Amb Wien
Amb Paris

✓ Amb London
✓ Amb Bryssel
✓ Amb Budapest

✓ Amb Washington

Text

Ambassaden i Moskva har 1991-09-05 meddelat följande:

CIT.

En första genomläsning av de fem nya Wallenbergdokumenten
.....(se ✓.....
den 2 mars 1948 och att tidigare MGB ledning sannolikt
förstört alla dokument rörande RW och Langfelder.

Översättningen av dokumenten insändes snarast.

SLUTCIT.

Pol 1/Hallqvist/hi

Ärende	Möte med KGB-chefen rörande Raoul Wallenbergärendet		Datum	1991-09-05		Mål	I	(Pal)
			Äv	Grupp				
			P	2				

Adress	Amb Bonn Amb Wien Amb Paris	✓ Amb London ✓ Amb Bryssel ✓ Amb Budapest	✓ Amb Washington
--------	-----------------------------------	---	------------------

Text

Ambassaden i Moskva har 1991-09-04 meddelat följande:

CIT.

Primo

Sammanfattning. Vid det möte jag i kväl hade med nye
(se

Bakatin ger i morgon kl 15 presskonferens. På ambas-
 saden har vi briefing för pressen 16.30.

SLUTCIT.

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

Et + prof von Dandel, Guine
31.09.11 Pol 1, Hallgröst Pol

AMBASSADEN MOSKVA

1991-09-06

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE KGB'S PRESSKONFERENS OM WALLENBERGAERENDET

ak

17

Bu

D 2 en¹⁷

RE KGB'S PRESSKONFERENS OM WALLENBERGAERENDET

NYE VICE ORDFOERANDEN I KGB GENERALMAJOREN STOLJAROV, MED ANSVAR FOER KADERFRAAGORNA, HOELL PAA TORS DAGEN PRESSKONFERENS I RW-AERENDET, TILLSAMMANS MED KOMMITTENS PRESSCHEF, GENERALEN KARABAINOV. ETT SJUTTIOTAL JOURNALISTER VAR PAA PLATS. FRAAN AMBASSADENS NAERVOR LYRVALL.

STOLJAROV REDOGJORDE INLEDNINGSVIS KORT FOER BAKATINS MOETE MED AMBASSADOEREN PAA ONSDAGEN. HAN BETONADE ATT DEN NYE KGB-ORDFOERANDEN PERSONLIGEN BEGAERT ATT RW-FALLET SKULLE KLARGOERAS SAA SNART HAN TILLTIRAETT POSTEN OCH KGB SKULLE FORTSAETTINGSVIS VISA MAXIMAL OEPPENHET. PAA FRAAGA KARAKTERISERADE S OEVERLAEMNANDET AV RW-DOKUMENTEN INTE SOM EN POLITISK UTAN EN "HUMAN-MORALISK" GEST. DE FEM DOKUMENT MAN NU OEVERLAEMNAT VAR DE ENDA SOM AATERFUNNITS, MEN PAA INTET SAETT KUNDE UTESLUTAS ATT YTTERLIGARE PAPPER PAATRAEFFADES.

S REDOGJORDE KORT FOER DE FEM DOKUMENTEN OCH LAESTE UPP DE PARTIER SOM BEROERDE RW. HAN KLARGJORDE ATT INGET I DOKUMENTEN TYDER PAA ATT DEN SVENSKA DIPLOMATEN VAR I LIVET EFTER 1947 - TVAERT OM PEKAR TILLGAENGLIG INFORMATION PAA ATT RW VERKLIGEN AVLED DETTA AAR (FELAKTIGT SADE S ATT RW DOG I VLADIMIR - VILKET TYDER PAA ATT HAN INTE BEHAERSKAR AERENDET).

KGB VAR NU BEREIT ATT PUBLICERA DESSA PAPPER OCH DE JOURNALISTER SOM OENSKADE KOPIOR OMBADS VAENDA SIG TILL KARABAINOV.

PAA FRAAGA SVARADE S ATT DEN SVENSKA REAKTIONEN PAA ONSDAGSMOETET VARIT POSITIV OCH ATT YTTERLIGARE EN RAD FRAAGOR NU SKULLE BESVARAS AV KGB. S LAESTE UPP NAAGRA AV DESSA - BL A OM UTVAEXLINGEN WENNERSTROEM/WALLENBERG OCH BAKGRUNDSMATERIALET TILL GROMYKO-MEMORANDUMET. ARBETET SKULLE FORTSAETTA I DEN SVENSK-SOVJETISKA ARBETSGRUPPEN INOM KORT.

ROERANDE MOEJLIG KOMPENSATION TILL SVERIGE FOER RW'S DOED SADE S ATT "INGET AER OMOEJLIGT". TILLFRAAGAD HAEROM ANSAAG VICE KGB-CHEFEN VIDARE ATT SOVJETUNIONEN BORDE OEVERLAEMNA EN OFFICIELL URSAEKT TILL DE SVENSKA MYNDIGHETERNA.

FLERA FRAAGOR GAELLDE VAR DE FEM DOKUMENTEN AATERFUNNITS OCH NAER, VILKET S INTE KUNDE BESVARA. KGB-CHEFEN FICK MATERIALET I SIN HAND DEN 29 AUGUSTI.

FORTS

(P4)

ARCHIVE COPY

MSG NO: 910906-398

DISTRIBUTION STATUS AT: 1991-09-06-14.02

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

UD/POLCH
UD/POL 1

DISTRIBUTED 1991-09-06-14.02
DISTRIBUTED 1991-09-06-14.02

FROM: MOSKVA

POSTED TIME: 1991-09-06-13.58

MSG NO: 910906-398

Betr. åtgärd se
delgivningslista

=LIST
UD/POLCH
UD/POL 1
+

Överlämnas för kännedom
UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol. I

AMBASSADEN MOSKVA 1991-09-06

13 SEP. 1991
Ds. Hartelius

UD STOCKHOLM

1193. ✓ FOER POL 1. RE UTRIKESMINISTER PANKIN TAR
EMOT GUY VON DARDEL

TASS CIT

MOSCOW SEPTEMBER 5 TASS - SOVIET FOREIGN MINISTER BORIS PANKIN RECEIVED ON THURSDAY GUY VON DARDEL, HEAD OF THE INTERNATIONAL VALLENBERG COMMITTEE, WHICH IS TRYING TO TRACE THE FATE OF RAUL VALLENBERG, A SWEDISH DIPLOMAT WHO DIED IN THE LUBYANKA PRISON IN 1947.

DURING THE CONVERSATION, HELD IN AN ATMOSPHERE OF FRANKNESS AND COMPLETE MUTUAL UNDERSTANDING, PANKIN, WHO MAINTAINED CLOSE CONTACTS WITH THE RAUL VALLENBERG COMMITTEE WHEN HE WAS SOVIET AMBASSADOR TO SWEDEN, STRESSED THAT THE SOVIET SIDE WAS SINCERELY INTERESTED IN MAKING CLEAR ONCE AND FOR ALL THE FATE OF THE SWEDISH DIPLOMAT AND WAS READY TO DO ALL IT CAN TO PROMOTE THESE EFFORTS. WE FIRMLY INTEND TO ACT IN THE SPIRIT OF GLASNOST AND OPENNESS, PANKIN STRESSED.

THE SIDES REITERATED THE AGREEMENT TO THE EFFECT THAT A LIST OF MEASURES AND ACTIONS TO BE TAKEN JOINTLY WOULD SOON BE COORDINATED.

SLUTCIT

--	--	--

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA 14.45/EZ

- End of printout

UTRIKESDEPARTEMENTET

☐ FAX ☐ RAPPORT ☐ HANDBREV ☒ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Politiska avdelningen

Enhet

Datum

Handläggare

Godkännes

Ort/Datum/Nr eller namn

Angående

☐ HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

Bil	utan bil	jämte samtlig bil	jämte bil nr	jämte bil där så angivits	Bil kan lånas på UD tel:
☐ Konungen 21 ex	☐ Riksdagsledamot	☐ FOA 2 ex	☐ SIPRI	☐ Utrikespol institutet	
☐ Drottningen	☐ Statssekr Fö	☐ SIPRI	☐ SIPRI	☐ Svenska FN-förbundet	
☐ Regeringen	☐ Statssekr	☐ EKN	☐ EKN	☐ Östekonomiska byrån	
☐ Statsministern	☐ U-enh A	☐ KK 5 ex	☐ KK	☐ Bankföreningen	
☐ Statsrådsberedningen	☐ IP-enh A	☐ Riksbanken	☐ Riksbanken	☐ Exportr	
☐ Chef Fö	☐ PB-I, A	☐ RPS	☐ RPS	☐ Industriförb	
☐ Chef I	☐ I-enh Fi	☐ RPS/säk avd	☐ RPS/säk avd	☐ Röda Korset	
☐ Statsrådet	☐ I-enh Fö	☐ SIDA	☐ SIDA	☐ Rädda Barnen	
☐ Statsrådet	☐ I-sekr I	☐ BITS	☐ BITS		
☐ Riksdagens talman	☐ IAEA-del I	☐ SAREC	☐ SAREC		
☐ Utrnämnd/Utrutsk/Europa-rådsdel 59 ex	☐ SSLP, Fö	☐ IMPOD	☐ IMPOD		
☐ Utrikesnämnden 19 ex	☐ ÖB	☐ IVA	☐ IVA		
☐ Utrikesutsk 41 ex	☐ ÖB/USK	☐ STU	☐ STU		
☐ Europarådsdel 12 ex	☐ Ch Fst/USL	☐ Invandrarverket	☐ Invandrarverket		
☒ Utrikesutsk kanslich	☐ Arméstaben FN-avd	☐ I-sekr Naturvårdsverk	☐ I-sekr Naturvårdsverk		
☐ Försvarsutsk kanslichef	☐ Ch MHS	☐ Svenska institutet	☐ Svenska institutet		
☐ Riksdagsledamot	☐ Ch FHS	☐ Nordiska Afrikainst	☐ Nordiska Afrikainst		
	☐ FRA	☐ Latinamerikainst	☐ Latinamerikainst		

Bil	Bil	Bil	Bil	Bil	Bil
☐ Norden 4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik	
☐ Större beskickningar FN-representationen 9 ex	☐ Bonn	☐ Moskva	☐ Peking	☐ Washington 2 ex	
	☐ London	☐ Paris	☐ Tokyo	☐ FN-repr	
☐ Övriga Västeuropa och Canada 20 ex	☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Wien	☐ OECD-del
	☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Bryssel-del	☐ UNESCO-del
☐ Övriga Öst- och Central-Europa 9 ex	☐ Berlin Gk	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Genève-del	☐ Strasbourg-del
	☐ Bern	☐ Heliga Stolen	☐ Rom	☐ Nedr-del Genève	☐ ESK-del Wien
☐ Nordafrika 5 ex	☐ Belgrad	☐ Bukarest	☐ Prag	☐ Sofia	☐ Warszawa
	☐ Budapest	☐ Leningrad Gk	☐ Riga Ak	☐ Tallinn Ak	
☐ Mellanöstern 9 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tripoli	☐ Tunis
	☐ Abu Dhabi	☐ Bagdad	☐ Damaskus	☐ Muscat	☐ Tel Aviv
☐ Övriga Asien, Australien och Nya Zeeland 18 ex	☐ Amman	☐ Beirut	☐ Kuwait	☐ Riyadh	
	☐ Bangkok	☐ Dhaka	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Pyongyang
☐ Övriga Afrika 15 ex	☐ Canberra	☐ Hanoi	☐ Jakarta	☐ New Delhi	☐ Seoul
	☐ Colombo	☐ Hongkong Gk	☐ Kuala Lumpur	☐ Panmunjom	☐ Singapore
☐ Latinamerika 12 ex	☐ Abidjan	☐ Gaborone	☐ Lagos	☐ Maputo	☐ Kapstaden
	☐ Addis Abeba	☐ Harare	☐ Luanda	☐ Maseru	☐ Pretoria
☐ Vissa lönade konsulat 17 ex	☐ Dar-es-Salaam	☐ Kinshasa	☐ Lusaka	☐ Nairobi	☐ Windhoek
	☐ Bogotá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima	☐ Mexico
	☐ Brasília	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Managua	☐ Montevideo
	☐ Barcelona	☐ Hamburg	☐ Los Angeles	☐ Montreal	☐ Rio de Janeiro
	☐ Chicago	☐ Istanbul	☐ Mariehamn	☐ München	☐ Sydney
	☐ Frankfurt	☐ Jeddah	☐ Milano	☐ New York Gk	☐ Szczecin

Bil	Bil	Bil	Bil	Bil	Bil
☐ Utrikesministern	☐ KSA	☐ Rapportsekretariatet	☐ Statssekr int U-samarb	☐	☐
☐ Kabinetssekr	☐ Inspektören	☐ Chef Protokollet	☐ Dets bist min kansli	☐	☐
☐ Kansliråd UM:kansli Eriksson Fogh	☐ Chef B-avd	☐ Chef Rättsavd	☐ Chef U	☐	☐
☐ Dets UM:kansli Söder	☐ Amb nedrustning	☐ Folkrettsrådgivaren	☐ Expeditionschefen	☐	☐
☐ Dets UM:kansli Sjöberg	☐ Amb MR	☐ Chef R	☐ Chef A:	☐	☐
☐ Inf sekr UM:kansli	☐ Amb NGO	☐ Utrikeshandelsministern	☐ Chef Press o Inf.enh	☐	☐
☐ Sakk UM:kansli Stenarv	☐ Amb ESK/Pol 6 Norberg	☐ Statssekr UDH	☐ Chef Pressbyrån	☐	☐
☐ Chef Pol avd	☐ Amb terrorism/narkotika	☐ Chefsförhandlare UDH	☐ Chef Inf.byran	☐	☐
☐ Bitr Chef Pol avd	☐ Dep råd säkpol	☐ Dinkelspiel	☐ Chef Inf.byran	☐	☐
☐ Chef Pol 1-7	☐ Minister Pol 1 Wahlbäck	☐ Chef UDH	☐ Chef Inf.byran	☐	☐
☐ Chef Pol	☐ Kansliråd Pol 1 Starråker	☐ Chef ISEK	☐ Chef Inf.byran	☐	☐
☐ KMI	☐ Dets Pol/adm GAT	☐ Chef ÖSEK	☐ Chef Inf.byran	☐	☐
		☐ Bistandsministern	☐ Chef Inf.byran	☐	☐

Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	Distribuerad den	Atg postexp	datum	sign
5	2	15/99	16/99	☐ kurir ☐ luft-post		

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1991-09-05

Nr 200

Handl: Min H Magnusson

Utrikesdepartementet

HEMLIG

ar
M
Dokument om Raoul Wallenberg
Telefax 14 A 1991-09-04 ✓
(6 bil.)

INK UTRIKESDEP.
Dnr...../.....
1991-09--6
P 2 EwH

Ambassaden får härmed i "originalkopia" insända de dokument om Raoul Wallenberg som KGB-chefen Bakatin överlämnade vid mötet den 4 september kl 20.00. Det rör sig, som redan framhållits, om följande dokument (förutom en förteckning på ryska).

1. Kopia av rapport från politiska avdelningen vid 15:e skyttedivisionen till chefen för politiska avdelningen vid 7:e gardesarmén om kvarhållande av Wallenberg och hans chaufför. Den 14 januari 1945.
2. Utdrag ur registreringsjournalen för arresterade i vilken Wallenberg skrevs in den 6 februari 1945.
3. Brev från den tyske spaningskompanivicekorpralen Hans Loyda ✓ till chefen för Vladimirfängelset med omnämnande av hans underskrift att icke sprida uppgifter om fångar, med vilka han satt, däribland Wallenberg. Den 28 januari 1953.*)
4. Vittnesmål från tjänstemannen ✓ vid den diplomatiska missionen i Budapest Grosheim (även kallad Thomsen) om Wallenbergs verksamhet när det gäller att rädda judar. 1945 och 1947.

*) I KGB:s förteckning står 25 januari 1953.

5. Brev från ställföreträdande KGB-ordföranden vid SSSR:s ministerråd Lunjev till MID SSSR om Wallenbergs chaufförs öde och det sannolika förstörandet av dokument om dem "på order av den tidigare ledningen för MGB SSSR". Den 12 juni 1957.

Noteras kan att flera sidor tycks saknas i det tredje förhörsprotokollet med Thomsen, alias Grosheim-Krisko. Vi avser naturligtvis fråga om denna omständighet vid arbetsgruppens möte.

Vi vore slutligen tacksamma erhålla indikation på om dokumenten kommer att översättas i Stockholm.

Örjan Berner

Bil. till Besk:ens Moskva
skr. nr. 200 den 9/0905-

П Е Р Е Ч Е Н Ь

документов о Валленберге, переданных послу Швеции
4 сентября 1991 года

1. Копия донесения начальника политотдела 151-й стрелковой дивизии начальнику политотдела 7-й гвардейской армии о задержании Валленберга и его шофера. 14 января 1945 года (получено в ЦАМО).
2. Из журнала регистрации арестованных, в котором записан Валленберг. 6 февраля 1945 года.
3. Письмо немецкого ефрейтора разведроты Ганса Лойда начальнику Владимирской тюрьмы с упоминанием о даче им подписки о неразглашении данных о заключенных, с которыми он сидел, в том числе и о Валленберге. 25 января 1953 года.
4. Показания служащего дипломатической миссии в Будапеште Гросгейма Г.Г. (он же Томсон Г.В.) о деятельности Валленберга по спасению евреев. 1945 и 1947 годы.
5. Письмо заместителя председателя КГБ при СМ СССР Лунева К.Ф. в МИД СССР о судьбе шофера Валленберга и вероятном уничтожении на них документов "по распоряжению бывшего руководства МГБ СССР". 12 июня 1957 года.

Полному начальнику политотдела
1513 сиреневой дивизии от 14 ноября
1945г. начальнику политотдела 73 и 84

Начальнику Политотдела

Занято нами улице БЕНЦУР дом №16 находится секре-
тарь шведского посольства в БУДАПЕШТЕ РАУЛЬ ВАЛЛЕН-
БЕРГ и его шофер автомашины.

Остальные члены во главе с полкомом, членистом
ДАНIELSSON находится БУДА. Главное здание посольства
12 район улица ГЕЗОНАР дом №8 там же проживает
атташе БЕРГ.

Оно защищает в БУДАПЕШТЕ интересы лиц еврейской
национальности проживающих центральной ГЕТТО и
так называемой "БУЖНОЙ ГЕТТО".

Посольство имеет в городе девять Бюро.

Их адреса:

8 район улица ЮЛОИ №4; тот же район, улица ХАРТИН-
ЦАГ 6; тот же, улица АРАНБИ ЯНОСИ 16; тот же, улица
КЛОТИЛЬДА 3; тот же улица ЗЕМЕЛЬНОК 21; тот же,
улица ТКРА 6; шестой район, улица РЕВАИ 16; тот же,
улица ИОКАИ 1.

Валленберг передал текст телеграммы в СТОКГОЛЬМ
на немецком языке находящийся у меня. Проект сообщит
что он находится на занята нами территории, все
остальные члены и особа по фамилии НЕРЛЬСОН - на
занята территории.

Судьба этих лиц неизвестна РАУЛЬ Валленберг и шофер
помещены и охраняются.

Прошу ваших указаний.

ОМЕТЬЕНКО

14.11.45

25

Вп. 3 till Beskens Moskva

skr. nr 200 den 9/09 05

№№ хранения	Дата приема вещей и документов	№№ квитанций	Фамилия, имя и отчество владельцев	Количество мест (вещ.) и их упаковка (чемодан, сундук, узел), деньги и ценности
	6/II - 45		Замлейберг	Ружник
	всего 205		Рауль Густавов	84 м.

18 = к Арени
кока шкуда не
обнуската
=

Телер. Накуда не перид

Лойца Ан

2-8

Сообщил 26.12.52. г. моему союзнику, что тайно переселюсь к соседям. Тот вспыхнул и сразу же 2 раза ударил по лицу; при этом не объявил: "Так, теперь ты можешь сделать все над собою, теперь больше из Тюрьки не выйдешь!" Зная что в каком-то положении это означало, я пал перед ним на колени и просил прощения. Но я не мог говорить: "Что это на тебе не оставило дела в оформлении." Тот, сразу же бросил за себя репутацию, наверно сумел "оформить". Я, просидев 29.12.52. объяснил ему сказанное, но тогда то вновь вспыхнул на меня не мало пикантно, расклевывая углы, что зубы выдвигаются - обвиняя меня в том, что видно на глазах, что я проиграл две роли. Но меня ты не подведешь! Я не имею другого выбора, как тот, который правде был дан освобождением, и чтобы я был уличен в обмане. Я не могу не волноваться, видя, что ты судишь, должна быть не менее, что видел союзника в тайном переселении - и то, чтобы сарказм сзади пущен концы в воду. Ведь если бы я играл 2 роли, то бы был глупеем если сообщил бы что видел. 29.1.53. г. я вновь его видел - тот поправился, все потерял, но я более ему не сообщая. Гр. Наталькин, я прошу, если не другой возможности, братья как до правды из моих показаний и из подтверждений нейтральных лиц, знающих мою жизнь, то прошу применить хоть пытку. Правда 100% на моей стороне, я в жизни не имел и не имею "Атом" атом прикосновенности к какой-либо шпионажи - авантюре или подобной грязи - мои намерения к СССР были исправлены - все - мы - я сотрудничал с СССР и любил его. Из слов союзника заключаю что в будущем буду и мое прошение из Москвы отлажено, что тот этот злого вела в ход. Я прошу извинения, если был по этому поводу несправедлив.

Попав виной объекту дела 43. в "Лубянку" и дав в 45г. расписку что буду молчать, что, и с кем сидел, я был вынужден этого держаться. Но говоря в 49г. о лицах с которыми я сидел — имену в виду г. генерала Шлате-лоша и дипломатов гг. Роедел и Валенберг — с моим союзником Гоф-шеттером, и тот некая причину моего молчания назвать этих лиц, и то я объяснял что познакомился здесь в плену, в Красногоровске, в лагере. Но тот, после ссоры 21. 10. 50г. мне подсунул всю эту музыку, и я даг-те опрошен по этому делу, был без себе никакой вины, и суд невидя — где бы разъяснить всю клевету, я был брошен — в бездну.

гг. Каталики, прочим Вашего разрешения мне позволить сообщить Гофшеттеру что я в 43-45гг. сидел и указать звани^е фамилии не обя-зано — и для этого нас дать соединить. Ведь не может быть чтобы эта вопиющая несправедливость, не могла быть разъяснена и исправле-на. Я сижу и страдаю невинен. Должны — мы и в СССР бороться за то кому кажется выгодным отомстить союзнику?? или если який присясе как с ножом к горлу с такой угрозой? — не знаю как был то поступил на моем месте, я просил прощенья — за то что тронул его гордость.

Далее я просил быть переведен в Москву для полного разъяснения и огной ставки отек, к.г. следов. говорил, мы поймали второго, а тот оразу признался — получил 5 л. — такого нет. Не во всем мире! Ведь взять "Рейхстаг-процесс", где даже ложные свидетели высужены — ли против тов. Димитрова, и Геринга, шипя как змеиный змей на весь мир — был вынужден дать правду дорогу — так и я осмеливаются просить чтобы эта дикая фантазия Гофш. была диалектически способн до основания разоблачена — две правды не бывают — а одна 100% при мне! Я не хочу быть униженным, в чем невинен — в чем так гнусно окле-ветан, чтобы отомстить. По этому прочим Вашей помощи — благодарю Вас. 10. 10. 50

Протокол допросаДействующая армия.17-20 марта 1945 года.Вопрос начал: 10⁰⁰— — — окончен: 2⁰⁰ 19¹⁵

Устарший следователь 2-го отделения
4-го Отдела Управления Контррозведки „Смерш“
Второго Украинского Фронта — Капитан Овга-
ренко, допросил задержанного, —

Июлисона Теодрика Валдемари-
вича, 1907 года рождения, уроженца
города Осло /Норвегия/, норвежцу
позднего Норвегии, из служащих,
с высшим образованием, беспар-
тийного, женатого, заведующего
отделом по защите дипломати-
ческих интересов Союза ССР
шведского королевского посольства
в Будапеште.

Вопрос:

Где вы проживали и чем занимались до
службы в шведском посольстве?

Ответ:

В конце 1919 года из Швейцарии я выехал
на учебу в Германию. В 1924 году окончил среднюю
школу в городе Бог-Заксе, район Гарц.

В конце 1924 года я поехал учиться в Гарту,
где в январе 1930 года окончил высшую техниче-
скую школу и получил диплом инженера электро-

Т. Юлисон

25

техника.

- 292
11 (36)

В 1929 году во время летних каникул я из Парижа ездил в город Ригу, где проживал мой отец. В Риге я познакомился с Райхельсоном евреем по национальности, который со своей сестрой проживал в Англии и временно находился в Риге. Райхельс предложил мне после окончания образования в Париже приехать в Лондон, где он работал на табачной фабрике Соломона Виктора. Мелена которого являлась сестрой Райхельса. После еженедельного пребывания в Риге я возвратился в Париж.

Летом 1930 года после окончания высшей технической школы в Париже, я как турист выехал в Лондон и там познакомился с второй сестрой Райхельса - Еленой, на которой впоследствии женился, оставаясь проживать в Лондоне, устроившись работником заведующим табачной фабрикой названного выше Соломона Виктора.

В конце 1931 года я с женой выехал в так называемое свадебное путешествие, побывав во Франции, Италии, Чехословакии, Венгрии, Германии. После еженедельного путешествия возвратился в Англию. На табачной фабрике я продолжал работать до осени 1939 года.

В сентябре 1939 года Англия вступила в войну с Германией. После битвы над Мированном на службу в армию, в ноябре того же года я выехал в Норвегию г. Село и проживал там до апреля 1940 года, т.е. до оккупации Норвегии немцами.

Г. Мансман

31

В мае 1940 года немцы мобилизовали меня на работу в Германию и отправили в Берлин, где я по подозрению в причастности к английской разведке был задержан "Гестапо". После пяти-недельного пребывания под стражей, меня освободили и направили на работу в аккумуляторную фабрику акционерного общества /АФА/ в Берлине. Там я работал до апреля 1941 года мастером по изготовлению аккумуляторных пластинок.

В конце апреля 1941 года я выехал в Австрию и проживал в г. Вена у инженера Сутингера Фридриха, с которым познакомился в 1939-40 году в Цюрихе /Швейцария/ в гостинице "Бон-о-пак". Сутингер был в Вене представителем венгерских объединенных консервных фабрик. Примерно через 5 дней он помог мне перейти границу в Венгрию.

2-3 мая 1941 года я прибыл в Будапешт, где проживала моя жена. Здесь до 1944 года я последовательно работал примерно на 45 венгерских фирмах — "Фейманно", "Файффер Андор", "Эмцварц", "Вогрингиз" и других.

С августа 1944 года я являлся сотрудником Шведского посольства и продолжал связь с фирмами.

Вопрос:

При каких обстоятельствах вы поступили на службу в Шведское посольство?

Ответ:

В марте 1944 года с приходом немецких войск в Будапешт началось преследование евреев. В августе того же года я обратился в гуманитарный отдел Шведского посольства /отдел помощи евреям в Венгрии/ и обратился в Венгерию

Т.Момма

с просьбой поступить на службу в посольство! 13(36)

Валленберг направил меня к 1-му секретарю посольства — Ангеру, который ответил, что он инженер-рабейник, знающий русский язык. Я сказал ему, что хорошо владею русским языком. Тогда Ангер сказал, что об этом поставит в известность посла Фаниэльсона и предложил мне прийти в посольство через 5-6 дней за полученным ответом.

Примерно 15-го августа 1944 года я вторично пришел в посольство к Ангеру, который направил меня к послу Фаниэльсону.

Посол, после разговора со мной по вопросу автобиографических данных, предложил мне принять отдел защиты дипломатических интересов Союза СССР при шведском королевском посольстве в Венгрии. Я дал согласие. Здесь же Фаниэльсон предупредил меня, что работа в посольстве является дипломатической тайной и что делать в посольстве — никому рассказывать нельзя. После чего направил меня к 1-му секретарю — Ангеру, который взял мои документы для оформления на службу и обещал обзавестись по работе.

Вопрос:

Назовите известных вам сотрудников шведского посольства в Венгрии!

Ответ:

Сотрудниками посольства являлись:

1 Фаниэльсон /имя и отчество не знаю/ — шведский посол в Венгрии, —

Примерно 55 лет, уроженец Швеции по национальности швед, из богатой аристократической семьи. До 1939 г.,

Фаниэльсон

Был поверенным в делах шведского
правительства в СССР. 14 (36)

2. Ангер /имя и отчество не полно/ - /секретарь
посольства, -

34-36 лет, уроженец Швеции, швед,
с высшим образованием из аристокра-
тической семьи.

3. Берг Олаф - отташе, возглавлял все отде-
лы по защите интересов иностранных государств и
одновременно исполнял обязанности заведующего отделом
по делам Финляндии, -

27-29 лет, уроженец Стокгольма, швед,
с высшим юридическим образованием.
Служил в министерстве иностранных
дел в Стокгольме. С 1942 по 1943 год бы-
л отташе при шведском посольстве в
Берлине. Имел тесную связь с минис-
тром иностранных дел французской Гер-
мании - Гиббелтронном. Неоднократно
на самолете вылетал в Берлин. Встречался с Гиббелтронном и принимал у него
многие из него на обедах.

4. Карлсон /имя и отчество не дано/ - являлся
помощником Берга и ведал финансами всех дип-
ломатических представлений посольства, -

26-27 лет, уроженец Швеции, швед,
с высшим образованием. Служил в мини-
стерстве иностранных дел в Стокгольме.
В 1943 году прибыл в Венгрию
вместе с Бергом.

Т. Мансан -

5. Валенберг - заведующий гуманитарным
отделом /по еврейским вопросам/, - 15 (36)

34-35 лет, уроженец Вятской губернии,
еврейского происхождения, еврей, с выс-
шим образованием, из семьи еврейского
банкира. Работал в министерстве
внутренних и иностранных дел Швеции.

6. Эдмарк - Консул и торговый атташе, -
35-38 лет, уроженец Швеции, еврей,
доктор-юрист. Являлся шведским консу-
лом в Югославии. Летом 1944 года при-
был из г. Загреб в Будапешт.

7. Мезит - секретарь канцелярии посольства,
примерно 40 лет, уроженец г. Будапешта,
магистр, подданный Швеции, с 15-летним
стажем службы при шведском посольстве

8. Маргель Симон - заведующий отде-
лом по делам Аргентины и Урана, -
45-48 лет, уроженец Польши, еврей, по-
данный Аргентины, с высшим образова-
нием, отец - польский фабрикант.

9. Вигмар Антонио - заведующий итальян-
ским отделом, -

Примерно 40 лет, уроженец Италии, ита-
лиец, доктор-юрист, быв. атташе по пр-
восудие при итальянском консульстве
в Будапеште. С августа 1944 года
состоит на службе в шведском посольстве

Г. Шоллер

26

10. Нарик Эрмарк - потомки Вигмара, 40-42 лет, уроженец Швеции, шведский, проживал в Швеции, владелец часового завода в Швейцарии, француз, с сентября 1944 года сотрудник шведского посольства.

16 (36)

11. Вацарели - неофициальный представитель Чехословацкого суда при шведском посольстве, -

55-60 лет, уроженец Словакии, словак, доктор-юрист.

12. Стаулсен - вице-консул королевства Фанни в Венгрии и представитель интересов Норвегии, -

Примерно 50 лет, уроженец Фанни, датчанин, весьма длительное время проживает в Будапеште.

13. Фреддерус - Голландский генеральный консул, -

65-70 лет, уроженец Голландии, голландец, около 40 лет занимается работником посольства в Венгрии.

14. Графиня Нако Елизавета, секретарь оттаоче Берга, -

Примерно 30 лет, уроженка г. Будапешта, мадьярка, подданная Венгрии, с высшим образованием, с весны 1944 года работает на службе в шведском посольстве.

Т. Максимов

15. Вазель Уво - также секретарь
Берга, -

17 (36)

30-32 лет, уроженка Венгрии, по
национальности немка, подданная
Венгрии. Служила в немецком посо-
льстве секретарем - машинисткой,
 stenографисткой, С октября 1944
года является служащей шведско-
го посольства.

16. Шалушинский - помощник секретаря
Мезита при после Финляндии, -

28-30 лет, уроженец Будапешта,
еврей, подданный Венгрии. С весны
1944 года служит в шведском посо-
льстве.

17. Кугель - Начальник информаци-
онного отдела посольства, -

45-50 лет, уроженец Венгрии, еврей,
подданный Венгрии, в посольстве работ-
ает преимущественно ночью, кем он зани-
мался ранее неизвестно.

Вопрос: В чем заключались Ваши обязанности?

Ответ: Являясь руководителем отдела зашиты ин-
тересов Союза ССР при шведском
посольстве в Венгрии, я исполнял следующие
обязанности:

1. Переводил на русский язык все документы,
поступавшие ко мне от посла, атташе и из
отделов других государств, дипломатические интер-

Шалушинский

которых представляло шведское посольство в Венгрии.

2. Проверил документы у советских граждан, желающих получить защиту от шведского посольства, не являются ли они фактивными и выдавал новые.

18 (36)

3. Выдавал документы на русском языке всем лицам, получившим подданство или защиту от шведского посольства в судах других государств.

4. Собираю информацию о политической и экономической жизни в Советском Союзе и Венгрии, а также в военной жизни Красной Армии. Такую информацию я составлял 2-3 раза в месяц, после обработки данных полученных путем опроса лиц, призывавших ко мне в посольство за оказанием помощи. Эту информацию я передавал отцу моему Бергу.

Вопрос:

Следовательно, лично вы вместе с защитой дипломатических интересов Советского государства фактически выполняли функцию импонируя против этого же государства?

Ответ:

Сбор указанной выше информации я выполнял импонируя.

Вопрос:

Упомяните обязанности шведского посольства в Венгрии!

Ответ:

Шведское королевское посольство в Венгрии представляло дипломатические интересы Швеции, Аргентины, СССР, Исландии, Чехословакии, Финляндии, Норвегии, Румынии и Турции.

Т. III 0.4.1945

221

Действительность шведского посольства мне известна с августа 1944 года, т.е. с момента моей там службы.

19 (36)

Осенью 1944 года, когда части Красной Армии вели бои на территории Венгрии и успешно продвигались вперед, в Будапеште создалась паника вследствие того был большой наплыв разных лиц в шведское посольство. Они просили взять их под защиту и дать возможность бежать в государства, интересы которых представляла Швеция в Венгрии.

По разрешению шведского посла - Даниэля 1-го секретаря посольства - Ангера, а также Берга и Валленберга, шведское посольство начало в массовом порядке выдавать паспорта: защитительные / разрешающие на выезд из Венгрии в другие государства /, провозные / дающие право на выезд из Венгрии и принятие шведского подданства /, а также паспорта с шведском подданстве. Все они давали возможность на выезд из Венгрии.

Такие паспорта выдавались обращающимся в посольство лицам, бежавшим от ответственности перед органами Советской власти в другие государства и тем, которые оставались в Венгрии и скрывают свою преступную деятельность.

Посольство брало под защиту также лиц враждебно настроенных против Советского Союза - русских белоэмигрантов, венгерских и чехословацких фашистов, владельцев крупных предприятий, графов, банкиров и другой антисоветской элиты. Были случаи, когда документы выдавали отдельным лицам за большие суммы денег, достигавшие до 200.000-400.000 пенго.

Кроме этого шведское посольство взяло под защиту и к себе на службу фашистов:

Г. Момсен

Доктора Видмара, бывшего атташе по фашистской пропаганде при итальянском консульстве в Будапеште и Нарико. 20(36)

В октябре 1944 года был принят на службу в посольство - Граф Везициль, который работал при консуле Эммерке.

Были выданы документы, подтверждающие пребывание на службе в шведском посольстве: - переводчику венгерского военного министерства - Ботко Владиславу, директору Будапештского банка /фамилия не помню/, директору консервной фабрики /фамилия не помню/, директору трамвайного общества "Убуе" - Базель, белоземляк - Жуковскому-Волынецкому, которые в действительности никогда не являлись работниками посольства.

Таким образом, шведское посольство в Венгрии снабдило паспортами и охранными документами свыше 5000 человек враждебных Советскому Союзу лиц.

Посол Вондальсон и атташе Берг имели тесную связь с германским посольством в Будапеште, в частности с послом - фон Яков и его бывшим атташе, фамилию его не помню. Неуднократно разговаривали по телефону и согласовывали вопросы о выдаче "защитных" документов лицам, приходящим в посольство. Часто ездили в немецкое посольство, но какие там решали вопросы мне неизвестно.

Вопрос: Назовите лиц из числа Советских граждан, которых шведским посольством были выданы защитительные документы?

Ответ:

Из числа таких лиц, защитительные

Т. И. С. М. 1944

документы шведского посольства получили: 21 (36)
профессор харьковской художественной академии —

Савин, Юлия и отчество не помню,
35-36 лет, уроженка г. Харькова, русская
гражданка СССР, в 1942-43 году
выехала в Венгрию с женой и двумя
детьми;

Миронова Юлия и отчество не помню,
27-28 лет, русская, гражданка СССР,
проживала в г. Киеве. В 1942 году
выехала в Венгрию со своим сыном
и матерью.

Формально других лиц не помню.

Вопрос: Таким образом, шведское посольство в Венгрии
проводило враждебную союзным государствам деятель-
ность?

Ответ: Да, шведское королевское посольство в Венгрии
являлось представителем государства, формально
придерживающегося нейтралитета в войне фран-
цузской Германией против объединенных наций —
СССР, США и Англии, — фактически проводило
деятельность, направленную на подрыв мощи Сою-
зных государств, и в частности Советского Союза.

Вопишактируя свою работу с посольством
императорской Германии в Венгрии, шведское
посольство систематически, и в особенности
перед вытеснением Советских войск в Тюданеш,
в массовом порядке выдавало защитительные
документы разному фашистскому элементу,
который подлежал привлечению к ответственности

Т. Шомберг

за совершенные злодеяния против Советского
народа и народов демократических стран.

22 (36)

Протокол с моих слов записан верно,
лично прочитан и хорошо понятным для меня
русским языком, в чем и расписываюсь: Т. Манский

Допрос производился с перерывами:

17/II 1945г. с 10⁰⁰ до 16⁰⁰, с 11³⁰ до 1⁰⁰ 18/II,
18/II с 10⁰⁰ до 17⁰⁰, с 22⁰⁰ до 2⁰⁰ 19/II.

Запросил: Старший следователь 2-го отделения
4-го отдела УКР, Смерть 2-го Укр. фр. - Манский:

Р. Овчинин
/Овчоренко/

ПРОТОКОЛ ДОПРОСАТОМСОНА Генриха ВольдемаровичаОт 20 апреля 1945 года.

ТОМСОН Г.В., 1907 г.рождения, уроженец г. Осло (Норвегия), норвежец, подданный Норвегии, из служащих, с высшим образованием. До освобождения г. Будапешта советскими войсками состоял на службе в Шведском посольстве в качестве заведующего отдела по защите интересов Советского Союза, проживал в Будапеште, владеет французским, английским, немецким, русским и норвежским языками.

ВОПРОС: - Как вы оказались в Будапеште?

ОТВЕТ: - В гор. Будапешт я прибыл из Германии в 1941 г. где и проживал до момента моего задержания. Все это время, т.е. до августа 1944 года я работал агентом по сбыту продуктов питания при разных будапештских фирмах, а с августа того же года служил в Шведском посольстве в Будапеште в качестве заведующего отделом по защите интересов Советского Союза.

ВОПРОС: - Какое вы имеете подданство?

ОТВЕТ: - Я являюсь норвежским подданным.

ВОПРОС: - В таком случае, как же вы могли оказаться в Германии?

ОТВЕТ: - С сентября 1939 г. по апрель 1940 года я проживал в г. Осло. После оккупации германскими войсками Норвегии я в группе норвежских рабочих выехал для работы в Германию.

ВОПРОС: - Где вы проживали до 1939 года?

Г. Томсон

ОТВЕТ:- До 1919 года я проживал вместе с родителями в Швейцарии, а затем был отправлен ими в Германию на учебу.

В 1924 г. окончив в г. Бадзанце среднюю школу, я в том же году выехал во Францию, где и поступил учиться в высшую парижскую техническую школу. По окончании этой школы я получил диплом инженер-электрика и в 1930 году уехал в Англию.

ВОПРОС:- Каким путем?

ОТВЕТ:- В 1929 году во время летних каникул, по просьбе своего отца ТОМСОНА Вольдемара я выехал в Ригу, где он к этому времени заканчивал свою работу, как специалист электрик по проверке светового освещения железнодорожных вагонов.

Проживая в Риге я случайно познакомился с находившимся там на излечении представителем лондонской табачной фабрики РАЙХЕЛЬС Леопольдом, которым и был приглашен в Англию для работы у него на фабрике. Следуя советам РАЙХЕЛЬСА, в том же году я обратился в Английское посольство за получением визы на въезд в Англию, но в выдаче таковой мне было отказано. Однако несмотря на это летом 1930 года я выехал в Англию под видом туриста.

ВОПРОС:- Почему вы именно так поступили?

ОТВЕТ:- Я имел намерения остаться в Англии на постоянное жительство и когда мне было отказано в выезде официальным путем, я решил уехать в Англию под видом туриста.

ВОПРОС:- С кем из представителей английского посольства в Риге вы встречались в 1929 году?

ОТВЕТ:- В английском посольстве я имел встречу с начальником паспортного отдела посольства СУДАКОВЕМ Романом Сергеевичем.

ВОПРОС:- Что вам известно о СУДАКОВЕ?

ОТВЕТ:- СУДАКОВ, как мне стало известно с его слов, является, бывшим офицером царской армии, беломигрантом. Проживая за границей он установил связь с английскими разведывательными органами, по заданию которых, являясь офи-

Т. Томсон

3.

циальным сотрудником посольства, занимался разведывательной деятельностью.

ВОПРОС: - Откуда вам стало известно о том, что СУДАКОВ является английским разведчиком?

ОТВЕТ: - Об этом он мне рассказывал лично.

ВОПРОС: - С какой целью?

ОТВЕТ: - Должен признать, что во время моего посещения английского посольства в Риги, в 1929 г. СУДАКОВ предложил мне заниматься разведывательной работой против СССР в пользу английской разведки.

ВОПРОС: - Покажите об этом подробнее?

ОТВЕТ: - Находясь в Английском посольстве и беседуя с СУДАКОВЫМ о возможностях въезда в Англию он установив, что я являюсь инженер-электриком, заявил мне, что в настоящее время в Риге находится большое количество, прибывших из Советского Союза русских инженеров, с которыми необходимо установить близкие связи. СУДАКОВ прямо заявил, что ему необходимо собрать информацию о Советском Союзе и эту информацию он надеется получить непосредственно через меня, как человека хорошо владеющего русским языком, имеющего полную возможность завязать с ними личные знакомства.

Помимо того он также предложил мне собирать сведения о всех странах, в которых мне придется находиться, за что обещал помочь получить визу на въезд в Англию.

На это предложение СУДАКОВА я ответил отказом и в скором времени выехал обратно в Париж, а оттуда, после окончания школы, в Англию.

ВОПРОС: - Известно, что до отъезда в Париж вы неоднократно встречались с СУДАКОВЫМ. Почему умалчиваете об этом?

ОТВЕТ: - Признаю, что после моего посещения Английского посольства я также встречался с СУДАКОВЫМ, однако никаких бесед с ним не вел.

Т. Иосифов

ВОПРОС: - С кем еще из английских агентов вы встречались в Риге?

ОТВЕТ: - В 1934 г. я имел встречу в Риге с агентом английской разведки БОГОМОЛЕЦ Сергеем.

ВОПРОС: - Когда вы познакомились с агентом БОГОМОЛЕЦ?

ОТВЕТ: - С агентом английской разведки БОГОМОЛЕЦ Сергеем я познакомился в июле 1934 года в период своего пребывания в Риге.

ВОПРОС: - При каких обстоятельствах?

ОТВЕТ: - В июле 1934 года по просьбе своего отца я вторично приехал в Ригу. Проживая в гостинице "Силентит" я познакомился с проживавшей там румынкой БОГОМОЛЕЦ, имя, отчество не помню. Однажды, находясь с нею в саду гостиницы, к нам подошел незнакомый мне человек, который и отрекомендовался мужем БОГОМОЛЕЦ - БОГОМОЛЬЦЕМ Сергеем.

Познакомившись с БОГОМОЛЬЦЕМ Сергеем, я на следующий же день был приглашен им вечером в кафе. Будучи в кафе он рассказал мне, что до 1918 года служил в царской армии, а затем эмигрировал за границу, последнее время проживает в Румынии и работает журналистом, в Ригу прибыл по своим делам, каким не сказал. В свою очередь я также рассказал БОГОМОЛЬЦУ, что являюсь инженером - электриком, проживаю в Лондоне, в Ригу приехал в гости к отцу. После этой беседы мы оба вышли из кафе и направились к гостинице. Проходя мимо английского посольства БОГОМОЛЕЦ заявил мне, что ему необходимо зайти в посольство, ибо у него там есть "дела".

На следующий день я вновь встретился с БОГОМОЛЕЦ, у которого спросил - почему он так поздно заходит в посольство, на что БОГОМОЛЕЦ ответил, что есть люди которым необходимо ходить туда только по вечерам, дав мне понять этим, что он является там своим человеком, т.е. агентом английской разведки.

ВОПРОС: - Где еще вы встречались с БОГОМОЛЬЦЕМ?

Т. Шанин

ОТВЕТ: - С БОГОМОЛЬЦЕМ Сергеем мне встречаться больше не приходилось, так как он в скором времени уехал вместе с женой в Румынию, а я в Англию.

ВОПРОС: - Чем вы занимались проживая в Лондоне?

ОТВЕТ: - По прибытии в Лондон я по ходатайству ранее указанного мною РАЙХЕЛЬС получил разрешение от английских властей на постоянное жительство в Англии, после чего был принят на табачную фабрику в качестве технического директора этой фабрики.

В мае 1931 г. я женился на сестре РАЙХЕЛЬС и в конце того же года выехал с нею в так называемое свадебное путешествие по Франции, Италии, Чехословакии, Венгрии и Германии.

ВОПРОС: - Эту поездку вы также использовали и для сбора шпионских сведений в этих странах?

ОТВЕТ: - В указанные мною страны я выехал в своих личных интересах и никаких шпионских сведений не собирал. После двухмесячного путешествия я возвратился в Англию, где я находился до 1939 года, т.е. до объявления войны Германией Англии.

Боясь быть мобилизованным в армию я в конце 1939 г., как норвежский подданный выехал в Норвегию, однако спустя пять месяцев, после объявления войны, Норвегия была оккупирована германскими войсками и я в группе норвежских рабочих был направлен на работу в Германию.

ВОПРОС: - На работу в Германию вы поехали добровольно. Признаете это?

ОТВЕТ: - Проживая в оккупированном гор. Осло мне стало известно, что германское военное командование занимается набором квалифицированной рабочей силы для работы на германских военных заводах.

Не желая быть угнанным в Германию я добровольно явился на вербовочный пункт немцев и изложил согласие выехать в Германию для работы по своей специальности.

Т. И. М. С. М. 3

ВОПРОС: - На каких работах вы использовались немцами в Германии?

ОТВЕТ: - После специального оформления я был доставлен немцами в Берлин, где сразу же по подозрению в причастности к английской разведке был арестован гестапо.

ВОПРОС: - на основании каких данных вас немцы арестовали?

ОТВЕТ: - Это мне неизвестно.

Присидев под стражей около 5 недель, за недоказанностью состава преступления я был из-под ареста освобожден и направлен на работу на берлинский аккумуляторный завод "Варта".

В июне 1940 года, находясь в Берлине, я встретился со своей женой, с которой и договорился о выезде из Германии в Венгрию.

ВОПРОС: - Как оказалась в Берлине ваша жена?

ОТВЕТ: - Из Англии в Норвегию я выехал вместе с женой в 1939 году. Проезжая через Германию жена не захотела ехать в г. Осло и осталась проживать в Берлине у своей тетки ГРОС-ХИМ Неди.

ВОПРОС: - Чем она занималась проживая в Берлине?

ОТВЕТ: - Весь промежуток времени вплоть до февраля 1941 года, т.е. до выезда в Венгрию моя жена находилась на иждивении тетки.

ВОПРОС: - Покажите при каких обстоятельствах вам удалось выехать из Германии в Венгрию?

ОТВЕТ: - Последнее время своей работы на заводе "Варта" я находился без всякого наблюдения, ибо мне, как норвежскому гражданину был выдан документ, дающий право свободно проживать в Германии.

Решив уехать из Германии, в мае 1941 года, пользуясь этим документом я прибыл на жел. дорожную станцию и с первым же пассажирским поездом выехал в Вену.

Т. Шонман

Находясь в Вене я встретил своего знакомого СУТЕНГЕР Фридриха, работавшего в Вене представителем консервной фабрики и при помощи последнего выехал в Будапешт. Будучи в Будапеште я познакомился с хозяином конторы по экспорту зерна, АЛЬДОР Адольфом и при его содействии получил разрешение на жительство в Будапеште.

После получения официального документа я поступил на работу в контору АЛЬДОРА в качестве агента по сбыту продуктов. В этой должности находился до августа 1944 года.

ВОПРОС: - Чем вы занимались в последующее время?

ОТВЕТ: - С августа по декабрь 1944 года я служил в шведском посольстве в Будапеште.

ВОПРОС: - Как вы оказались на службе в шведском посольстве?

ОТВЕТ: - В августе 1944 года я узнал, что при шведском посольстве в Будапеште организовывается отдел по защите интересов советских подданных, проживавших в Венгрии. Хотелось избежать репрессий со стороны воюющих к тому времени немцев в Будапешт, за свой самовольный выезд из Берлина, я решил устроиться на работу в шведское посольство. С этой целью в конце августа 1944 года я обратился в гуманитарный отдел шведского посольства к аташе ВАЛЕНБЕРГУ, которому и предложил свои услуги, как человек знающий русский язык. После проверки моих личных документов и знания русского языка шведский посол, с разрешения министерства иностранных дел Швеции оформил меня на работу в качестве начальника отдела защиты дипломатических интересов СССР при шведском королевском посольстве в Венгрии.

ВОПРОС: - Что входило в ваши функции, как начальника этого отдела?

ОТВЕТ: - В мои обязанности, как начальника отдела защиты дипломатических интересов СССР при шведском посольстве

Т. Шоман

1. Перевод на русский язык всех документов, поступающих ко мне от посла, атташе и из отделов других государств, дипломатические интересы которых представляло шведское посольство в Венгрии.

5. Выдача документов на русском языке всем лицам, получившим подданство или защиту от швейцарского посольства. ~~от~~
~~даты/места/времени/года.~~

Такую информацию я составлял 2-3 раза в месяц, после обработки данных полученную мною путем опроса лиц, приходящих ко мне в посольство за оказанием помощи.

ОТВЕТ:- Эти сведения с составлял по указанию члена БЕРТУ и т.п. не считаю.

ОТВЕТ: - Шведское королевское посольство в Венгрии представляло дипломатические интересы государств: Аргентины, СССР, Чехословакии, Дании, Италии, Голландии, Норвегии, Финляндии и Ирана. Деятельность шведского посольства я могу охарактеризовать только с августа 1944 года, т.е. с момента моего поступления на службу в посольство.

Осенью 1944 года, когда части Красной Армии вели бои на территории Венгрии, успешно продвигаясь вперед, в Будапеште создавалась паника, вследствие чего был большой наплыв разных лиц в шведское посольство. Они просили взять их

Заключительное, откровенное
сознание: гуманизм не имеет
не только, формальных, но
еще и моральных

T. Thompson

под защиту и дать возможность бежать в государства, интересы которых представляла Швеция в Венгрии.

По разрешению посла ДАНИЭЛЬСОНА, первого секретаря посольства АНГЕРА, атташе БЕРГА и ЗАПЕНБЕРГА шведское посольство в массовом порядке стало выдавать паспорта и другие защитительные документы на выезд из Венгрии в другие государства. Такие паспорта выдавались, обращавшимся в посольство лицам, бежавшим от ответственности перед органами Советской власти в другие государства и тем которые оставались в Венгрии и скрывавшие свою преступную деятельность, *сражались с немцами*

Посольство брало под защиту русских белоэмигрантов, венгерских и итальянских фашистов, владельцев крупных предприятий и банкиров. Были случаи, когда документы выдавались отдельным лицам за крупные суммы денег, достигавшие до 200 - 400 тыс. венг.

Кроме этого шведское посольство взяло под защиту и приняло к себе на службу ряд фашистов, как-то: доктора ЭДМАРА БЕРГА, атташе прессы итальянского консульства в Будапеште. Помимо того, в октябре 1944 года был принят на службу в шведское посольство венгерский граф ДЕНДРИЛЬ, который работал на шведском консуле ЭДМАРА БЕРГА. Были выданы документы, подтверждающие "пробы" на службу в шведском посольстве переводчика венгерского военного министерства ВОЛКО Владислава и директору будапештского банка, фамилию не знаю.

Таким образом шведское посольство в Венгрии снабдило, как мне известно, паспортами и другими охраняемыми документами свыше 5 тыс. человек бежавших к Советскому Союзу.

Должен сказать, что посол ДАНИЭЛЬСОН и атташе БЕРГ имели тесную связь с германским посольством в Будапеште, в частности с послом фон ПРОБ. Они неоднократно разговаривали с ним по телефону и согласовывали вопросы о выдаче "защитительных документов", лицам, проходившим в посольство.

Таким образом, шведское посольство в Будапеште являлось представительством государства формально соблюдающего нейтралитет в войне фашистской Германии против объединенных

наций, фактически же проводило деятельность, направленную на подрыв мощи союзных государств и в частности Советского Союза.

ВОПРОС: - Сколько времени вы работали в шведском посольстве в Будапеште?

ОТВЕТ: - В посольстве я работал в течение 5 месяцев, с августа по декабрь 1944 года. В декабре того же года посольство было разгромлено членами венгерской фашистской организации, а 16 января 1945 года я был задержан органами Советской власти у себя дома, как человек не имеющий никаких документов.

ВОПРОС: - Где находятся ваши личные документы?

ОТВЕТ: - Все имеющиеся у меня документы были оставлены мною в помещении шведского посольства.

ВОПРОС: - Почему вы оставили там свои документы?

ОТВЕТ: - Я, как правило, при уходе домой свои личные документы оставлял в посольстве.

ВОПРОС: - Почему вы ожидали, будучи задержанным органами Советской власти?

ОТВЕТ: - Я совершил побег из-под стражи, имея намерение явиться в посольство за своими личными документами. Однако, документов мне достать не удалось, так как в Буда, где находилось посольство происходила бег.

Боясь нести ответственность за совершённый мною побег я принял решение скрываться у своих знакомых под чужой фамилией.

Поэтому при моем вторичном задержании я и называл себя по фамилии ФОРГЕЛЬ.

Записано с моих слов верно и мною прочитано.

- ТОЛСОН

ВОПРОСЫ:

СТ. СЛЕДОВАТЕЛЬ СЛЕДОСТЕЛА ГИ УБРАДИ
КОНТРРАЗВЕДКИ "СМЕРШ" - М. Я. И. *А. И. И.*

(ЧЕБОВЬКИН)

ПРОТОКОЛ ДОПРОСАТОМСЕН Генриха Вольдемаровичаот 26 мая 1947 года.

ТОМСЕН Генрих Вольдемарович, 1907 г. рождения, уроженец гор.Осло (Норвегия), подданный Норвегии, из семьи служащего, с высшим образованием, с августа по декабрь 1944 года работал заведующим отделом по защите интересов Советского Союза при шведском посольстве в Будапеште.

ВОПРОС:- Чем занимался Ваш отец ТОМСЕН Вольдемар?

ОТВЕТ:- Отец мой на протяжении ряда лет работал инженером в шведской фирме "Эрикссон" в Стокгольме.

В 1905 г. по поручению этой фирмы он работал в России по оборудованию электрического освещения железнодорожных вагонов на Харьковской и Владикавказской линиях.

В этот период отец познакомился с дочерью железнодорожного мастера КРИСЬЮ Гедвигой и женившись - уехал с ней в Норвегию.

В 1929 г. отец в течение 4-х месяцев проживал в г.Риге и работал от фирмы "Эрикссон" по оборудованию железнодорожных поездов.

В дальнейшем от этой же фирмы отец работал в Бельгии, Латвии и СССР.

ВОПРОС:- В каких учебных заведениях вы учились?

ОТВЕТ:- С 1914 по 1915 г. я учился в народной школе в г.Осло. В период 1915 - 1918 г. я вместе с матерью выезжал в Швейцарию и в это время учился в французской частной школе.

В 1920 г. я выехал в Германию и до 1925 года учился в частном пансионе в гор.Бад-Закса (Южный Грац).

В 1925 г. по окончании пансиона возвратился к родителям в Норвегию, а через некоторое время выехал в Париж для продолжения образования.

Г. Томсен

Через полгода этот документ БАТИСФАЛЬВИ возобновил.

В 1942 г. по совету БАТИСФАЛЬВИ я получил в Министерстве торговли разрешение на занятие торговлей в качестве комиссионера. При получении его я указал, что я русский немец, подданный Норвегии. Это разрешение давало мне право постоянно проживать в Будапеште.

ВОПРОС: - Чем вы занимались в Будапеште?

ОТВЕТ: - В Будапештских кафе я завязал связи с оптовыми торговцами и выяснив возможность производить закупки, написал в Вену СУТИНГЕРУ, предлагая свои услуги в качестве комиссионера. Кроме того я написал письма ряду торговых фирм, предлагая товары.

Таким образом мне удалось установить деловые связи с некоторыми фирмами и способствовать им в закупках товаров на венгерском рынке.

Работа комиссионера оплачивалась хорошо и я зарабатывал крупные суммы.

Так продолжалось до марта 1944 г.

20 марта 1944 г. немецкие войска заняли Будапешт, немцы стали арестовывать сотрудников Венгерского министерства внутренних дел, полиции и богатых евреев.

В городе усилилась дороговизна, связь и торговые операции с иностранными фирмами почти прекратились, а с ними прекратился и мой заработок.

Кроме того, начались бомбардировки города авиацией союзников.

Я боялся репрессии со стороны немцев за побег из Германии и решил искать защиты в Шведском посольстве.

ВОПРОС: - Почему вы не обратились в посольство Норвегии, подданным которой вы себя именуете?

ОТВЕТ: - Норвежское консульство, в то время являвшееся представительством правительства КВИСЛИНГА, действовало в контакте с немцами и я боялся туда обращаться.

ВОПРОС: - С какой просьбой и к кому вы обратились в шведское посольство?

Я. Б. Зин

ОТВЕТ:- В Будапеште находился атташе шведского посольства по гуманитарным вопросам БАЛЛЕНБЕРГ, который специально занимался деятельностью по оказанию помощи евреям.

Я обратился к нему с просьбой о принятии меня под защиту шведского посольства.

БАЛЛЕНБЕРГ предложил мне по этому вопросу обратиться к 1-му секретарю посольства - АНГЕРУ,

АНГЕР согласился выдать мне охранную грамоту, удостоверяющую, что я нахожусь под защитой шведского посольства, но меня это не устраивало. Я хотел иметь документ о том, что являюсь сотрудником шведского посольства.

От общих знакомых в Будапеште мне стало известно, что Шведскому посольству нужен сотрудник, знающий русский язык.

Владея русским языком, я предложил АНГЕРУ свои услуги. При этом я имел ввиду, что как сотрудник посольства смогу получить документ о неприкосновенности.

По указанию АНГЕРА я подал заявление, а через некоторое время, в мае-июне 1944 года приступил к исполнению обязанностей.

Вначале я, по указанию атташе БЕРГА, приобрел напрокат пишущую машинку с русским шрифтом, нашел и привлек к работе человека, знающего русский язык и умеющего печатать.

Затем атташе БЕРГ объявил, что на меня возлагается обязанности заведующего отделом защиты интересов Советского Союза Шведского посольства. Как знающий русский язык, я видимо, был единственной кандидатурой на эту должность.

Шведское посольство в то время осуществляло защиту интересов Голландии, Дании, Аргентины, Ирана, Бельгии и СССР, для чего имело специальные отделы. Я был назначен заведующим русским отделом и был единственным его сотрудником. Работу всех отделов возглавлял атташе посольства БЕРГ.

ВОПРОС:- Когда Шведское посольство приняло на себя защиту интересов СССР?

ОТВЕТ:- Шведское посольство приняло на себя защиту советских интересов с момента въезда из Будапешта Советского

Я. Гамбург

Bil. 6 till Besk:ens Moskva

skr. nr. 202 den 9 09 05

12 июня 1957

W 1177-4

ЧЛЕНУ КОЛЛЕГИИ МИНИСТЕРСТВА ИНОСТРАННЫХ
ДЕЛ СССР

ГОВ. ЗАМЧЕВСКОМУ И.К.

На № 624/500 от 17 мая 1957 г.

Комитет госбезопасности считает, что на запрос МНД*а ВПР о ЛАНГФЕЛЬДЕРЕ целесообразно дать ответ с учетом сведений, сообщенных шведам в отношении ВАЛЛЕНБЕРГА. В связи с этим нами предлагается следующий примерный текст ответа.

По указанию Советского правительства компетентными органами проводилась тщательная проверка материалов в отношении быв. секретаря шведской миссии в Будапеште ВАЛЛЕНБЕРГА, наряду с этим обстоятельно выяснялся вопрос также и о судьбе венгерского гражданина ЛАНГФЕЛЬДЕРА.

В результате проверки установлено, что ЛАНГФЕЛЬДЕР Вильямс 2 марта 1943 года умер в заключении.

Ввиду того, что на ЛАНГФЕЛЬДЕРА в архиве никаких материалов не обнаружено, сообщить более подробные сведения об обстоятельствах пребывания его в Советском Союзе не представляется возможным. Имеется основание полагать, что материалы на ЛАНГФЕЛЬДЕРА, учитывая его связь с ВАЛЛЕНБЕРГОМ, так же как и документы на последнего, были уничтожены по распоряжению бывшего руководства МГБ СССР.

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ КОМИТЕТА ГОСУДАРСТВЕННОЙ
БЕЗОПАСНОСТИ ПРИ СОВЕТЕ МИНИСТРОВ СССР

(ЛУНЕВ)

Верно:

Степанов

12 EU

orig	HP	79	A
	P	2	Eu'

(Bl)

ARCHIVE COPY

MSG NO: 910906-659

DISTRIBUTION STATUS AT: 1991-09-08-07.32

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

MOSKVA

DISTRIBUTED

1991-09-08-07.32

0421 ✓

FROM: UD/POL 1

POSTED TIME: 1991-09-06-17.05

MSG NO: 910906-659

=LIST
MOSKVA
+

UD STOCKHOLM 1991-09-06

AMBASSADEN MOSKVA

FRAAN AMNEUS/HALLQVIST

TACKSAM NI KONTAKTAR PROFESSOR GUY VON DARDEL OCH MEDDELAR
HONOM HAN AER VAELKOMMEN INTA EN AV TVAA NGO-PLATSER VID
ESK-KONFERENSENS INVIGNING PAA TISDAG. FOERUTSAETTNING SYNES
DOCK VARA ATT WALLENBERGFOERENINGEN FAAR NGO-STATUS, VILKET
VON DARDEL RIMLIGEN BOER SOEKA UTVERKA GENOM KONTAKT MED
KONGRESSCENTRET. TACKSAM NI ASSISTERAR HONOM VID BEHOV.

CABINET

UD STOCKHOLM KL 17.05

KR HALLQVIST/AG

- End of printout

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

POL 5

AMB MOSKVA DNR

ÅTGÄRD:

*Ex t prof in Dandel, Guine
91 19 11 Pol 1. Hallqvist/Pol*

1360 exp 910902 = 0057 / 6w

AMBASSADEN WASHINGTON

1991-09-06

UD STOCKHOLM

✓ FOER HALLQVIST, POL 1
SAMT POL 5.

-- MOSKVA

B R A A D S K A N D E

RE RAOUL WALLENBERG

34

.....

1991-09-07

P 2 En I

rw

4

RE RAOUL WALLENBERG

VITA HUSET KONTAKTADE SENT FREDAGEFTERMIDDAG (6 SEPT)
PETERSSON FOER ATT MEDDELA ATT, SAUF AVIS CONTRAIRE FRAAN
SVENSKA AMBASSADEN, MAN UNDER EFTERMIDDAGEN AVSAAG
INSTRUERA AMERIKANSKA AMBASSADEN I MOSKVA ATT TA UPP FYRA
MR-FALL. DET ENA AV DESSA VAR NAEMLIGEN RAOUL WALLENBERG.
(DE ANDRA ROERDE MIA FRAAN ANDRA VAERLDSKRIGET OCH VIETNAM
SAMT NERSKJUININGEN AV KAL 703.)

VAD GAELLDE WALLENBERG VAR AVSIKTEN ATT FRAMFOERA ATT MAN
MED TILLFREDSSSTAELLEELSE TAGIT DEL AV NYHETEN ATT DOKUMENT
LAEMNATS OEVER TILL SVERIGE OM WALLENBERGS OEDE OCH ATT MAN
HOPPADES ATT DETTA TILLMOETESGAAENDE SKULLE FORTSAETTA, EXV
GENOM YTTERLIGARE EFTERFORSKNING AV DOKUMENT, ELLER GENOM
UPPMANINGAAR TILL DEM INOM KGB SOM KUNDE VETA NAAGOT ATT
BERAETTA OM DETTA. MAN VILLE ENTRAEGET UPPMANA DE ANSVARIGA
MYNDIGHETERNA ATT GOERA ALLT FOER ATT FAA FALLET LOEST.

BUDSKAPET SKULLE FRAMFOERAS AV STRAUSS TILL BAKATIN OCH
SANNOLIKT AV BAKER SJAE LV TILL PANKIN OCH KOZYREV.

PETERSSON SVARADE ATT SOM FRAMSTAELLAN VAR UTFORMAD
FOREFOELL DEN VAE L PASSA IN I DE SVENSKA ANSTRAENGNINGARNA
ATT LOESA FALLET OCH ATT VI DAERFOER NATURLIGTIVIS BARA VAR
TACKSAMMA FOER DEN HJAE LP VI KUNDE FAA OCKSAA FRAAN AMERI-
KANSK SIDA.

THUNBORG

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)
Kr Hallqvist/hi

249/019

PROMEMORIA

1991-09-06

P 2 Eu⁵

(Pol)

Ex till:

Hartelius, pol 1
Petersson, ESEK

~~EXP 910906 Wi~~

Inför utrikesministerns besök
i Moskva september 1991

Raoul Wallenberg

1. Wallenberg-ärendet togs upp av statsministern personligen med Ryzjkov under dennes besök i Sverige i januari 1988.

2. I oktober 1989 besökte Raoul Wallenbergs halvsyskon Nina Lagergren och Guy von Dardel samt Raoul Wallenberg-Föreningens ordförande Per Anger och dess sekreterare Sonja Sonnenfeld Moskva. De träffade bl a företrädare för MID och KGB, och presenterades med ett dokument som visade att RW arresterats 19 januari 1945 och kommit som krigsfånge till Lubjanka-fängelset 6 februari 1945. Man överlämnade också föremål som återfunnits vid genomgång av "osorterat material" på KGB så sent som den 22 september 1989: diplomatpasset, anteckningsböcker m m. Slutligen företeddes det s k Smoltsov-dokumentet i original. Det är daterat 17 juli 1947 och uppger att RW skulle ha avlidit föregående natt i myokardinfarkt.

Man besökte även Vladimir-fängelset.

Från sovjetisk sida hävdade man att RW verkligen dog i juli 1947, men man var beredd att arbeta

vidare om nya uppgifter skulle komma fram. Från svensk sida var man nöjd med att besöket kommit till stånd, och att en dialog hade öppnats mellan föreningen och sovjetiska vederbörande. Man glädde sig också över att saken fått omfattande publicitet även i Sovjetunionen.

von Dardel föreslog den 25 oktober vid besök på MID att en internationell arbetsgrupp bildas. Från sovjetisk sida lovade man återkomma.

3. Utrikesministern tog upp ärendet RW vid sitt besök i Moskva 10 - 11 november 1989 med dåvarande utrikesminister Sjevardnadze.

Sjevardnadze underströk att man "uppriktigt sörjer vad som hänt. Det hade inträffat under ett tragiskt skede i vår historia. RW:s öde var inte unikt. Vi har nu gjort det möjligt för Wallenberg-Föreningen att besöka Sovjet, liksom att gå igenom dokument. Vi är beredda att gå vidare med detta, även om det kanske inte kommer fram så mycket nytt. Men vi är intresserade av att sanningen kommer fram."

(Till Canadas utrikesminister uttryckte sig Sjevardnadze mera direkt en vecka senare:

"Unfortunately there is no doubt that Wallenberg is not alive..." "However, the Soviet are ready to consider 'any traces'", skrev Canadas ambassadör till statsministern.)

4. Statsministern sade i ett tal den 2 december 1989 att det naturligtvis var "Gorbatjovs förtjänst att man nu vågat ta fram Raoul Wallenbergs pass och annat material om den försvunne svenske diplomaten och att man på ett helt annat sätt än tidigare tycks vilja hjälpa till i sökandet efter Wallenbergs öde".

(Vid samma tidpunkt sade en medarbetare till den i ärendet engagerade Helmuth Kohl att om RW vore i livet "borde rimligen Gorbatsjov personligen ha sett till att han frisläppts. En starkare signal till västvärlden om att uppgörelsen med Sovjetunionens stalinistiska förflutna var total kunde knappast ges och Gorbatsjov skulle ha utnyttjat möjligheten att ge en sådan signal om den funnits.")

5. Den 3 januari gav ryssarna klartecken till att en arbetsgrupp bildades, men den skulle vara svensk-rysk, inte internationell.

6. I mars 1990 besökte ambassadör Berner KGB-chefen Krutjov i RW-ärendet. Han tog därvid upp följande fem önskemål:

- alla uppslag för fortsatt arkivforskning måste fullföljas
- instruktion ges till gamla NKVD-KGB-medarbetare att ge all information om RW
- att göra en gemensam undersökning av Smoltsov-rapporten
- att ge all möjlig hjälp till vad som skulle bli den internationella kommissionen
- att erhålla en kontaktperson på KGB

Krutjov sade bl a att "sökande efter ytterligare arkivmaterial skulle fortsätta...", "alla som hade något att göra med arkiven hade i uppdrag att rapportera nya fynd". Det var, fortsatte K, fritt fram för publicitet i ärendet. En undersökning av Smoltsov-rapporten var fullt möjlig att göra. Man hade inget emot att företrädare för RW-Föreningen återkom till Sovjetunionen för att träffa "vem de ville och även ta kontakt med olika vittnen". KGB var med på att ställa en kontaktman till förfogande.

"Det motsvarade ej verkligheten att RW setts i livet efter 1947", sade K och tillade att ytterligare samtal krävdes, även med Wallenberg-Föreningen.

7. Vid ESK-mötet i Köpenhamn i juni 1990 om den mänskliga dimensionen sade utrikesministern i sitt tal att också det förflutna har sin mänskliga dimension och att "det återstår en del frågor som måste besvaras innan man kan fortsätta arbetet i en anda av fullt förtroende här i Köpenhamn, och i framtida möten, i Moskva och på andra håll". Utrikesministern syftade här främst på Raoul Wallenberg.

Den nybildade internationella Wallenberg-kommissionen var aktiv vid Köpenhamns-mötet.

Wallenberg-Föreningen förbereder nu sitt agerande inför Moskva-mötet i september.

8. 14 juni 1990 besökte ambassadör Berner dåvarande inrikesminister Bakatin och bad om hans bistånd få klarhet i RW-ärendet. Denne utlovade på stående fot "full samverkan".

9. 18 juni gav Moskva klartecken till att en internationell arbetsgrupp - eller kommission - bildades.

10. Den 11 juli sammanträffade minister Magnusson med chefen för inrikesministeriets fängelseadministration Guljajev, som utlovade "hundra procentigt samarbete".

11. 21 - 26 augusti 1990 undersöktes Smoltsovs dokument första gången av svenska experter.

12. I månadsskiftet augusti-september besökte den internationella Wallenberg-kommissionen Moskva och Vladimir. Fullt stöd gavs av inrikesministeriet. Det skulle dock visa sig att det mesta materialet av intresse flyttats från Vladimir till Moskva (KGB). Ett stort antal registerkort filmades i fängelset. De har senare bearbetats i Sverige.

Kommissionens ryska medarbetare fortsatte forskningsarbetet under hösten och gjorde en del intressanta fynd, bl a i form av ett dokument som sade att Wallenberg och medfångnen Roedel flyttats från Lefortovo till Lubjanka i februari 1947. (I maj hade kontaktmannen från KGB, Vinogradov och Uspenskij, då vid MID, uppgivit för Magnusson och von Dardel att inga dokument förelåg som visade att RW någonsin suttit i Lefortovo!)

Den 16 november meddelade ambassaden i Moskva att KGB tills vidare satt stopp för ytterligare efterforskningar i inrikesministeriets och regeringens arkiv, d v s där kommissionens ryska medlemmar arbetat. De hade av misstag fått ta del av ytterst hemligt material, dock ej om RW. Denna nya negativa inställning bekräftades senare. I februari begärde ambassaden att de ryska forskarna på nytt skulle få tillgång till arkiven. Det fick de dock inte. (Ett skäl till detta är möjligen att prejudikat kunde bildas för dem som forskar i vad som hänt Stalin-tidens offer.)

I september bad Berner att på nytt få träffa Krutjkov. Detta möte kom aldrig till stånd. I stället blev det ett större möte med två viceministrar, från MID och inrikesministeriet, samt vice ordföranden i KGB Lebedev m fl samt ambassadör Berner och Guy von Dardel den 24 april. Från sovjetisk sida upprepades den bestämda positionen att RW dog 1947. "Detta var oomtvistligt och ytterligare utredningar hade förblivit

resultatlösa." Man beslöt emellertid bilda en svensk-sovjetisk arbetsgrupp för det vidare arbetet, i första hand med uppgift att göra en "minimal åtgärdslista", möjlighet skulle ges att knyta experter, t ex de ryska medlemmarna av den internationella kommissionen, till gruppen. Denna arbetsgrupp har ännu inte sammanträtt.

En förutsättning för att arbetet skall kunna bedrivas är att KGB ställer allt relevant arkivmaterial till förfogande, och att nyckelvittnen, bland annat f d förhørsledare, görs tillgängliga för utfrågning.

De svenska kriminalteknikerna skall göra en andra resa till Moskva för kompletterande undersökning av Smoltsov-dokumentet.

13. Statsminister Carlsson tog upp Wallenberg-ärendet med president Gorbatsjov vid dennes besök i Stockholm i juni 1991.

14. Internationellt stöd har givits från bl a amerikanskt, tyskt, kanadensiskt och belgiskt håll. Framför allt förbundskansler Kohl har engagerat sig och tagit upp frågan i samtal med Gorbatsjov. President Bush tog upp ärendet i samband med toppmötet i Moskva i somras. Europarådets parlamentarikerförsamling har tagit en resolution i ärendet RW.

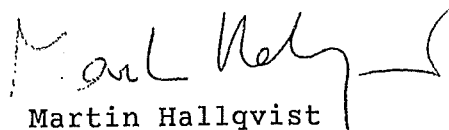
15. Möjligheterna att lyckas i efterforskningarna förbättras klart i och med augustihändelserna och utnämningen av Vadim Bakatin till ny KGB-chef.

Då ambassadör Berner och professor von Dardel besökte Bakatin den 4 september erhöll de en del dokument, ett som upprättats i samband med att RW arresterades, en registreringshandling, protokoll från förhör med f d

medarbetare vid svenska beskickningen i Budapest
Grossheim Krisko✓ ett brev från f d cellkamraten till
RW, Loyda✓ till fängelsechefen i Vladimir, samt ett
förslag från KGB till MID om hur man skulle svara
ungrarna om Langfelders✓ öde.

Något egentligt nytt om RW innehöll inte materialet,
men attityden vid mötet var mycket positiv, och fort-
satt stöd utlovades.

Arbetet avses nu bedrivas främst i den svensk-sovje-
tiska arbetsgruppen. I samband med ESK-konferens i
Moskva kommer ärendet att aktualiseras, i första hand
av stödföreningar och privatpersoner, men kanske också
officiellt av några länder, t ex USA.

Martin Hallqvist

P 2 En
HP 79 A
Ed

ARCHIVE COPY

MSG NO: 910909-489

DISTRIBUTION STATUS AT: 1991-09-09-14.55

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

UD/POLCH
UD/POL 1

DISTRIBUTED
DISTRIBUTED

1991-09-09-14.54
1991-09-09-14.54

FROM: MOSKVA

POSTED TIME: 1991-09-09-14.52

MSG NO: 910909-489

=LIST
UD/POLCH
UD/POL 1
+

T
ae
M
1

AMBASSADEN MOSKVA 1991-09-09

UD STOCKHOLM

1203. ✓ VERT 421 ✓ FOER POL 1 (HALLQUIST). RE WALLENBERGFOERENINGEN OCH
ESK-KONFERENSEN

VON DARDEL ✓ RESTE I LOERDAGS TILLBAKA TILL GENEVE.

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA 15.00/EZ

- End of printout

6W

ORIGINAL TELEFORM

SÉNAT

Robert PONTILLON
Sénateur des Hauts-de-Seine
Conseiller Général des Hauts-de-Seine

République Française

Paris le 6 septembre 1991

*EUROPA RÄNT**249/001**P 2 Eu**Wallenberg-ärendet*

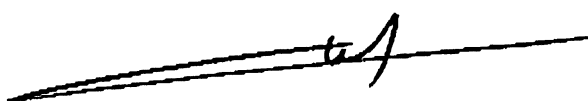
Mon cher Pierre,

Comme tu le sais, je suis rapporteur, au sein de la commission des questions juridiques et des droits de l'homme du Conseil de l'Europe, sur le dossier dde Raoul WALLENBERG.

Dès lors, il me serait particulièrement agréable d'être informé des évolutions récentes concernant cette affaire, suite à la remise de documents par les nouveaux responsables du K.G.B. à l'ambassadeur de Suède en U.R.S.S., et dont la presse s'est fait écho.

Cela me permettrait en effet de réactualiser le projet de résolution WALLENBERG, avant de le soumettre à l'adoption de l'Assemblée parlementaire.

Je te remercie par anticipation de l'aide que tu pourras m'apporter, et te prie de croire, mon cher Pierre, à l'assurance de mes sentiments les plus amicaux.

Robert PONTILLON

Vice-président de l'Assemblée parlementaire
du Conseil de l'Europe

Monsieur Pierre SCHORI
Secrétaire général
Ministère des affaires étrangères

*275/001 V**Tran tél 91/002
Tel 1 Hainaut/Kel*

UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

INKOM UD 1991-09-10

AMBASSADEN MOSKVA

1991-09-10

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE RAOUL WALLENBERG

*Un Darsal fitt del
RW-~~hant~~ " ~~del~~
H*

PM

P 2 En I

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG

P R I M O

NAER NU DEN VAERSTIA UPPSTAANDELSEN LAGT SIG KRING DE DOKUMENT ROERANDE RAOUL WALLENBERG SOM KGB-CHEFEN BAKATIN OEVERLAEMNADE DEN 4 SEPTEMBER KAN DET FINNAS ANLEDNING FUNDERA NAAGOT, FRAMFOER ALLT VAD GAELLER DET FORTSATTI ARBETET.

DESSFOERINNAN KAN MAN KONSTATERA ATT DET TYDLIGEN, NAER OMSTAENDIGHETERNA AER DE RAETTA, GAAR ATT PRESSA FRAM YTTERLIGARE DOKUMENT FRAAN KGB, TROTS TIDIGARE PAASTAAENDEN OM ATT DET INTE FANNS NAAGRA FLER (SAMMA SAK SADES JU INNAN RW:S TILLHOERIGHETER PAATRAEFFADES 1989). DET GAELLER NU ATT INTE SLAEPPA TAGET UTAN ATT HAALLA TRYCKET UPPE, NAER VI AER SAEKRA PAA ATT HA STOED FRAAN BAKATIN.

DET AER KNAPPAST TROLIGT ATT DE DOKUMENT SOM NU OEVERLAEMNATS PAATRAEFFADES I ALL HAST EFTER DEN NYE KGB-CHEFENS TILLTAEDE. DET MEST SANNOLIKA AER VAELE ATT DE SUCCESSIVT PLOCKATS FRAM AV KGB:S ARKIVMEDARBETARE, DELS TILL FOELJD AV DE OBEROENDE SOVJETISKA EXPERTERNAS EFTERFORSKNINGAR OCH FYND I ANDRA ARKIV, DELS PGA DE FRAAGOR VI OEVERLAEMNAT TIDIGARE. DOKUMENTEN FOEREFALLER, I STORT SETT, LIGGA INOM DENNA RAM. AVSIKTEN VAR KANSKE ATT OEVERLAEMNA DEM, ELLER EN DEL AV DEM, VID ARBETSGRUPPENS FOERSTA MOETE. NAER SAA BAKATIN TILLTAEDEDE KRAEVDE HAN OMGAAENDE ATT FAA SE DET SOM FANNS OCH MEDARBETARNA HADE INGA SVAARIGHETER TILLGODOSE HANS BEGAERAN. DET KAN T O M DELVIS ROERA SIG OM DOKUMENT SOM PAATRAEFFATS OCH OEVERFOERTS FRAAN CENTRALA ARKIVSTYRELSENS SAERSKILDA ARKIV, EFTER DET ATT BIRSTEINS OCH ROGINSKIJS EFTERFORSKNINGAR STOPPATS DAER.

NAER DET GAELLER DET FOERSTA DOKUMENTET OM ROEDA ARMENS OMHAENDERTAGANDE AV RW OCH LANGFELDER DEN 14 JANUARI 1945 FINNS INTE MYCKET ATT SAEGA. DETSAMMA GAELLER DOKUMENT NUMMER TVAA, UIDRAGET UR REGISTRERINGSJOURNALEN. DET TREDJE DOKUMENTET, LOYDAS BREV, VAR AV ALLT ATT DOEMA DETSAMMA SOM I HOESTAS PAATRAEFFADES AV BIRSTEIN OCH ROGINSKIJ I SAERSKILDA ARKIVET. NAER DET GAELLER PROTOKOLLEN FRAAN FOERHOEREN MED THOMSEN (ALIAS GROSHEIM-KRISKO) TALAR DE I RAETT HOEG GRAD FOER SIG SJAELEVA. DET AER DOCK VIKTIGT FAA REDA PAA VARFOER FLERA SIDOR SAKNAS I DET SISTI PROTOKOLLET.

UPPGIFTEN I BREVET 1957 FRAAN VICE KGB-CHEFEN TILL MID OM

FORTS

LANGFELDERS DOED 1948 AER INTE NY, DEN NAEMNDES I SANTAL MAGNUSSON OCH VON DARDEL I MAJ 1990 HADE MED USPENSKIJ OCH KGB:S VICE ARKIVCHEF VINOGRADOV, VARFOER DETTA DOKUMENT SAEKERLIGEN FANNS TILLGAENGLIGT REDAN DAA. VI VET INTE OM KGB:S FOERSLAG TILL SVAR TILL UNGRARN NAAGONSIN AVSAENDES. PAASTAAENDET DAER ATT DOKUMENT ROERANDE RW OCH WL SANNOLIKT FOERSTOERTS BEHOEVER JU INTE MED NOEDVAENDIGHET VARA SANT.

S E C U N D O

UPPLAEGGNINGEN AV FOERSTA MOETET MED ARBETSGRUPPEN BOER FOERST DISKUTERAS UNDERHAND MED BL A ROGINSKIJ, SEDAN OCKSAA MED MID OCH KGB. VI FAAR Vael NU ANSE OSS HA KLARTECKEN FOER MEDVERKAN AV OBEROENDE SOVJETISKA EXPERTER VARFOER VI HELT ENKELT MEDDELAR ATT SAADANA AVSES DELTA AATMINSTONE UNDER EN DEL AV DET FOERSTA MOETET, ELLER SAA SNART DET AER DAGS GAA IGENOM FRAAGORNA. VI KAN KNAPPAST RAEKNA MED ATT FAA DIREKT TILLTRADE TILL KGB:S ARKIV MEN BOER AATMINSTONE BEGAERA MOEJLIGHET ATT I ANSLUTANDE RUM GAA IGENOM VISSA AKTER.

DEN VIKTIGASTE OCH MEST BRAADSKANDE UPPGIFTEN BLIR ATT ORDNA SANTAL MED NAAGRA AV DE MEST INTRESSANT GAMLA NKVD-MEDARBETARNA.

VI BOER REDAN NU FOERBEREDA FLER FRAAGOR. HITTILLS HAR VI KNAPPAST STAELIT NAAGRA FRAAGOR PAA BASIS AV VITNESMAAL EFTER 1953. NI HAR Vael PAA DEPARTEMENTET BAEST MOEJLIGHETER ATT FORMULERA SAADANA.

UNDER TERTIO NEDAN AATERGES DE NYA FRAAGOR SOM OEVERLAEMNADES TILL BAKATIN DEN 4 SEPTEMBER.

DET KAN Vael FINNAS ANLEDNING FUNDERA PAA OM DET SKULLE VARA AENDAMAALSENLIGT KOPPLA IN NAAGON SVENSK HISTORIKER SOM KAN LAEGGA NER TID PAA ATT HJAEIPA OSS.

T E R T I O

A. FRAAGOR OEVERLAEMNADE REDAN I APRIL.

B. KOMPLETTERANDE FRAAGOR.

- 1) UPPGIFTER FOERMEDLADES 1966 OM ATT DEN SOVJETISKA SIDAN VAR BEREDD FOERESLAA EN UTVAEXLING AV RAOUL WALLENBERG MOT SPIONEN STIG WENNERSTROEM. VILKA UPPGIFTER FINNS HAEROM I SOVJETISKA ARKIV? (KOMMENTAR: KAN DEPARTEMENTET TA FRAM DE UPPGIFTER VI HAR I UD:S ARKIV?)
- 2) DET SKULLE VARA VAERDEFULLT ATT TA DEL AV DET BAKGRUNDSMATERIAL SOM IORDNINGSSTAELIDES SAASOM UNDERLAG FOER DEN SOVJETISKA NOTEN 1947 RESP GROMYKOS MEMORANDUM 1957.
- 3) VILKA SOVJETISKA UTREDNINGAR HAR EGENTLIGEN TIDIGARE GJORTS? VID WALLENBERGKOMMISSIONENS BESOEK I VLADIMIRFAENGELSET 1990 FRAMKOM JU ATT INGA EFTERFORSKNINGAR TIDIGARE BEDRIVITS DAER.
- 4) BLEV RW NAAGONSIN DOEMD?
- 5) VAD INNEBAR UPPGIFTERNA I EN DEL ARKIVDOKUMENT ATT TVAA FAANGAR "HADE HAFT KONTAKT MED EN SAERSKILT VIKTIG FAANGE"? DET SKULLE VARA INTRESSANT ATT TA DEL

FORTS

AV KORRESPONDENS MELLAN OEVERSTYRELSEN FOER
KRIGSFAANGAR OCH MGB FOER DE PERSONER SOM NAEMNTS I
TIDIGARE OEVERLAEMNADE FRAAGELISTA. HAR KGB FOELJT UPP
DETTA TIPS?

- 6) PAA MVD:S ARKIV SAEGER MAN ATT MAANGA
UNDERSOEKINGS- OCH FAENGELSEAKTIER DE SENASTE AAREN
OEVERFOERTS TILL KGB. DAER BORDE FINNAS EN DEL AV
INTRESSE FOER DETTA FALL.
- 7) MIKAIL TOLSTOJ-KUTUZOV ARBETADE VID TIDEN FOER
BUDAPESTS FALL PAA DEN SVENSKA BESKICKNINGEN OCH HADE
DAER SAERSKIILT ANSVAR FOER ATT SKYDDA SOVJETISKA
INTRESSEN I UNGERN. HAN ORGANISERADE OCKSAA VAARD FOER
SOVJETISKA KRIGSFAANGAR, MEN EFTER SOVJETISKA ARMENS
INTRAENGANDE I BUDAPEST OEVERGICK HAN TILL DEN
SOVJETISKE KOMMANDANTEN FOER ATT SVARA FOER
UTLAENNINGSBYRAAN, T-K BOER HA RAPPORTERAT MYCKET OM
RW:S VERKSAMHET. DET FINNS OCKSAA UPPGIFTER OM ATT HAN
VAR SOVJETISK AGENT. HAN DOG, SOM BELGISK MEDBORGARE,
PAA IRLAND 1980. VILKA UPPGIFTER FINNS OM HONOM?

BERNER

AMB MOSKVA

Avsändningsort

Pol 1/Hallqvist/hi

Ärende

Smoltsov-intyget

Datum

1991-09-10

Avd

P

Grupp

2

Mål

I

Pal

Adress

Ambassaden Moskva

Text

Re Smoltsov-intyget. Från pol 1.

PRIMO. Har ni någon kommentar till uppgiften i Nezavisimaja Gazeta om att Smoltsov-intyget sannolikt skulle vara en förfälskning? Utgår från vi får översättning.

SECUNDO. Utgår även ifrån att KGB verkligen släppt dokumenten som överlämnades i onsdags 4 sept. Alltså gör vi detsamma. Bekräfta.

Cabinet

06/11/91 06.10 2210 4/8 4003 SWED CONS GEN LA
SVERIGES GENERALKONSULAT T E L E F A X
LOS ANGELES
Telefax 213/4754683 Telex 4720333 Telefon 213/4702555

INK. UTRIKES DEP. 1001		
D. N:o 4		
1991-09-13		
AVD. P	GR. 2	MAL. J Eu

Adress: UD/press 2		Datum: 1991-09-10		Dnr: 69:A/✓	
Avsändare: Los Angeles		Avd:	Grupp:	Mål	
Ärende: Nya uppgifter om Raoul Wallenberg					
Tot.antal sid. 1	Avsant den 1991-09-10 //		Klockan 945	Sign. H	

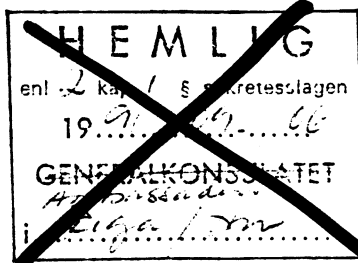
● Brädslande

För press från Holm re nya uppgifter om Raoul Wallenberg

● Det har förekommit uppgifter i amerikanska medier om att ännu ett dokument om Wallenberg överlämnats till departementet. Tacksam besked hur vi besvarar pressfrågor i ärendet.

Hammarström

faxar
aa/Öhler

Kanslirådet Martin Hallqvist
Utrikesdepartementet

Kopia till:
Amb Moskva

*Del 1, Hallqvist/Koh
Skr till RW - från
Prof. von Dardel
Exp 9/11/92*

(Del)

249/001

		11
0	2	En

Hemlig
SkrL 2:1

Uppgifter om Raoul Wallenberg
(9 bil)

Broder,

Dåvarande avdelningskontoret uppsöktes 13 augusti av en man som sade sig ha upplysningar om Raoul Wallenberg och bad oss förmedla ett brev till Wallenbergkommittén (fru Dardel).

./1

Pavel Brodskij[✓], som han heter, inkom idag med bifogade brev, avfattat på en ganska pladdrig ryska. Huvudinformationen är följande:

I september 1945, då Brodskij kom till Lubjanka-fängelset, fanns där en person som sades vara engelsk storspion. Dennes namn var inte känt och de båda männen träffades aldrig. Däremot uppgavs den engelske spionen vara en av tre fångar som fick anmärkningsvärt god behandling i Lubjanka. (De andra var en general Semjonov samt den rumänske diktatorn Antonescu).

I slutet av december 1945 hade Brodskij en medfånge, en känd tenor vid namn Petjkovskij[✓], som delat cell med "engelsmannen" i Butyrko-fängelset några dagar under hösten. "Engelsmannen" sades ha imponerat på sina cellkamrater genom sitt uppträdande. Han var dock svår att få kontakt med och höll sig på sin egen kant.

Först 1962 återsåg Brodskij Petjkovskij. Denne kunde då berätta att han återigen delat cell med "engelsmannen" i det s k Butyrko-tornet (ung vid årsskiftet 1945-46) och i Krasnaja Presnja i januari 1946. Därefter hade båda samtidigt förts till lägret Temnjaki i Tjuvasjien, men till olika lägeravdelningar.

Vid det laget visste alla där att "engelsmannen" egentligen hette Raoul Wallenberg. Petjkovskij som hade arbetat i lägrets badavdelning påstod sig ha sett Wallenberg vid två eller tre tillfällen genom åren i lägret och sade sig veta att Wallenberg var en av dem som lämnade lägret efter Stalins död 1953.

Vår sagesman visste i sin tur inget mer om Nikolaj Konstantinovitj Petjkovskijs fortsatta öden.

- - - - -

Brodskij ger ett lugnt och samlat intryck när han besöker kontoret. Inget i hans uppträdande är konstigt. Brevet är visserligen pladdrigt, man sammanhängande och kronologiskt sammanställt.

Samtidigt försöker Brodskij genom brevet vädja för att han själv, hans fru och hans vuxna dotter skall få uppehållstillstånd i Sverige. Det kan ju indikera att historien eller delar av den är uppdiiktade och bara till för att väcka intresse för hans person. Han uppger att de skall flytta till Israel i oktober. Han vill inte längre vara kvar i Riga trots de förändringens vindar som nu blåser. Han har varit i Israel tidigare, man är rädd att klimatet skall vara för varmt för hans sjukliga hustru och vill därför hellre komma till Sverige.

Sist i brevet lämnar han telefonnummer och adress till den person som tar emot honom i Israel. Han bifogar även en lapp med sin nuvarande adress i Riga, personbevis, kopia av handling som visar att han varit berövad sin frihet 1945-50, kopior av dedicerade foton han fått av sångaren Petjkovskij samt - av någon anledning - sin och familjens ansökningar för uppehållstillstånd i USA. Han säger att manlämnat in ansökningarna och väntar på svar därifrån.

Bästa herrar!

Magnus Engelbrektsson

Magnus Engelbrektsson

Здравствуйте уважаемая госпожа Дардел!

Ради бога простите мне это "вторжение". Поверьте, что этот мой поступок вызван одним обстоятельством: 9 сентября 1991 года исполняется 41 год, как я обрел свободу! А начинал я свое заключение - 9 сентября 1945 года, в той же самой Лубянской тюрьме, где еще с весны находился Ваш брат Рауль. Я тогда не знал его имени, и не находился в одной камере, но буквально, через неделю уже знал, что на 3-м этаже находится "крупный английский шпион".

Не смотря на строгий порядок на "Лубянке" тюремный телеграф функционировал. А началось с того, что по дороге в следственный корпус /он примыкал к тюрьме через галерею/ под охраной солдата, мы с ним встретили в коридоре женщину с подносом, покрытую белой салфеткой. Удивило меня то, что из под салфетки выглядывала гроздь винограда. Лубянка и виноград - это было удивительно. Поэтому, когда после допроса вернулся в камеру и спросил сторож, гр-на Смирнова, который сидел с весны 1942 года, как немецкий шпион, добровольно сдавшийся органам НКВД после окончания Таллинской шпионской школы, к слову сказать: очень милый человек, что значит поднос с едой и виноградом?, он ответил, что так питаются высокопоставленные заключенные. А таких сейчас на Лубянке трое: генерал Семенов, плененный на дальнем востоке, румынский диктатор Антонеску и один очень крупный английский шпион. Ни имени, ни фамилии этого человека Смирнов не знал. А далее события разворачивались следующим образом. Во второй половине декабря 1945 года, после окончания следствия и подписания формы №206, я был перевезен в Бутырскую тюрьму, где мне сообщили приговор Особого Совещания: 5 лет лагерей за антисоветскую пропаганду и агитацию. Перед отправкой в тюрьму "Красная Пресня", этапную, я попал в Бутырскую башню /бывшую церковь Бутырского полка/. Там нас на 2-м этаже было около 150-200 человек. Там я оказался соседом на нарах народного ратиста, крупного оперного певца Ленинграда - Печковского Николая Константиновича. Соседство продолжалось около 10-ти дней. Затем я был отправлен на "Красную Пресню", а Николай Константинович остался. Это был удивительно обаятельный человек, попавший в число "преступников только зато, что не по своей вине оказался в 1941 г. на оккупированной немцами территории, под г. Луга, где находилась его дача. Я никогда ранее не слышал его, как певца лично, но знал о нем, что это лучший драматический тенор страны. В окружении Печковского было много знатных людей: профессор, генерал и Ватиканский священник из Одессы. Было много интересных бесед. Был и его большой концерт в честь его 50-летия: 24 или 25 декабря. И он попросил меня вести этот концерт. Принесли ему в этот день подарки рядовые актеры Боль-

шого Театра Москвы. Он велел эти вкусные вещи разделить на всех, каждому досталось очень по-немногу, но этим он показал, что он - гражданин. В одной из бесед, я рассказал ему о подносе с виноградом и о английском шпионе. Он не удивился. Оказывается: он в Бутырской тюрьме, до башни, несколько дней сидел в одной камере с этим шпионом. Он произвел в камере на всех большое впечатление, во-первых потому, что не ел нечищенный картофель в супе. А ели это все, так как все были голодны. Он сказал, что это очень высокая личность и он совершенно не смотрелся в тюремной камере. Он был молчалив и замкнут. Кое-кто пытался с ним заговорить на немецком и английском языках, но успеха не добились. При прощании с Николаем Константиновичем, я принял его приглашение в гости в Ленинград через 10 лет. Он получил такой срок лагерей. Я обещал и поскольку понимал, что мы с ним стоим и будем всегда стоять на разных ступеньках социальной лестницы - просил запомнить наш пароль: "Привет с Бутырской башни образца 45 года". Он принял это условие. Шли годы. Я вышел на свободу, скитался по стране, без права жить во многих городах, знал, что могу вновь быть арестован вторично по спец. указу. И более не менее сносные условия жизни настали после смерти великого народов. В Ленинград я попал по делу только в июне 1962 года. Позвонил, сказал пароль и был приглашен в гости. Гостил у него 3 дня. Прием был теплый и сердечный. Подарил он мне и жене свои довоенные и настоящее фото, с надписью. В разговоре о лагерной жизни / он отбыл все 10 лет на лагпункте Темняков, это огромный лагерный комплекс в Чувашии. И мы совершенно случайно вспомнили английского шпиона. Он вскоре, после моего ухода с башни, прибыл и там Печковский предложил ему место рядом с собой. И на красную Пресню они попали вместе. Вместе, уже в конце января пошли на этап в эти Темняки. Но попали в разные лагпункты. Но он меня твердо заверил, что Рауль /там уже все его знали по имени и фамилии/ до смерти Сталина был на лагпункте. Знал он это потому, что занял сразу важную и в лагере должность: начальника банного комбината: прачешные и бани всех пунктов. Видел он Вашего брата всего 2 или 3 раза во время посещения бани, но Рауль уже прилично изяснялся по-русски. Похудел, но не производил впечатления слабого человека. После смерти Сталина многих увезли из Темняков, в том числе и Рауля. На этом след его Печковский потерял. Из этого следует, что Рауль не умирал на Лубянке в 1947 году. и был он жив и здоров до весны 1953 года, до этапа, куда неизвестно. Прошло много лет, я много узнал о Вашем брате. Я подумал, что смог и я подключиться к работе комитета "Памяти Рауля Валленберга". С 1981 г. я отказник. Через 1,5 месяца еду в Израиль. Но знаю, что тот климат вреден и мне и моей жене /нам ведь по 70!/. И я еще подумал, если Вас, Нина, не затруднит - передать мою просьбу Еврейской Общине столицы Швеции, может быть можно мне и моей маленькой семье /дочери 40/

остаток жизни прожить в Швеции со статусом "беженцев". Возможно господа из Общины вспомнят: сколько евреев спас Рауль Валленберг и возможно они смогут проявить гостеприимство одной семье. Мы согласны на любой маленький городок Вашей страны. Мы с женой еще хотим поработать: я на лесопильной заводе /в лагере я практически весь срок работал на таком заводе, начал грузчиком и закончил - начальником завода/, а жена медсестрой при стоматологе. Дочь наша экономист и работник технической библиотеки Латвии. Мы смогли бы стать полезными гражданами. А главное: меня бы возможно перестали мучать сны, что меня 2-й, 3-й и т.д. раз опять орестовывают и опять я в лагере. Эти кошмарные сны до сих пор. В марте 1990 г. я послал в посольство США на нас анкеты, но прошло 1,5 г. года, но ответа нет. Очевидно потому, что там нет у нас ролных. Я посылаю для господ из Еврейской общины анкеты, фото Николая Печковского, который умер в 1969 г. Я участник войны 1941-45 гг. И как награду получил затем лагерный срок. Еще раз простите мне за это беспокойство. 17 октября мы вылетаем в Хельсинки из Риги, а затем рейсом: Хельсинки-Тель-Авив в Израиль. Если моя просьба будет понята господами из Общины - сообщая им свои координаты в Израиле: Тель-Авив, Рехов-Дерех, Луд, 136/9 Израиль. Дом. телефон: 03/303-994, это мой друг, сын также лагерника из Латвии /погиб в лагере в 1942 г./ господин Каплан Исаак.

До свидания. Всего Вам доброго. Да, хранит Вас бог!

С уважением

П. Романович Павел Романович
Броцкий.

тел. 26-56-75

Латвия, Рига-65

ул. Орлова №15 кв. 36

J. Kaplan

Rehov-Dezech

Lud, 136/9

ISRAEL

Бродский
Павел Романович
226065 г. Рига ул. Орлова
№15 кв. 36

Дом. телефон: 26-96-75 (до 16.10.91г.)
Служ. — 139-831 (до 1.10.91г.)

Пролетарский районный Военный комиссариат Латвийской ССР

Перерегистрировано 1987 г.
Военкомат Латвийской ССР

УДОСТОВЕРЕНИЕ Серия А № 430884

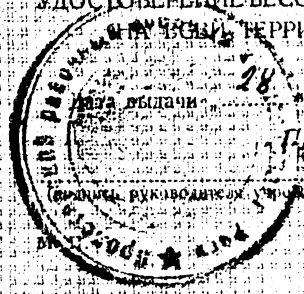

Фамилия
Имя
Отчество
Личный подпис

Бародский
Лавел
Романович

Предъявитель удостоверения имеет право на льготы и преимущества, установленные законодательством СССР и союзных республик для участников Великой Отечественной войны.

УДОСТОВЕРЕНИЕ БЕССРОЧНОЕ И ДЕЙСТВИТЕЛЬНО НА ВСЕЙ ТЕРРИТОРИИ СОЮЗА ССР

28 августа 1980

Пролетарский районный военный комиссариат

ВЕРУХ
Б-170

СССР
МИНИСТЕРСТВО
ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

9. IX 1950 г. Форма «А»
5-я СВИДЕТЕЛЬСТВО НЕ СЛУЖИТ
Выдан при утере не возобновляется.
№ 660855 2-ВФ
Нач. пасп. стола

Имя А.
фр. Гильяновск
9. 9 1950 г.

СПРАВКА № 10155

Выдана гражданину (ке) Бродскому
Явлу Гомоновичу
1921 года рождения, уроженцу (ке) г. Карьков
гражданство (подданство) СССР национальность Варяг
осужденному (ой) по делу Окр. Смерд. Ж.В.Д. СССР

17. Января 1945 г. по ст.ст. 58-10 и 21 УК РСФСР
к лишению свободы на пять лет с поражением в правах на
четыре года, имеющему (ей) в прошлом судимость нет

в том, что он (она) отбывал (ла) наказание в местах заключения
МВД по 9. 9 1950 г. по отбытию срока

С применением нет
Освобожден (на) 9. (Сентябрь) 1950 г. и следует к избранному
месту жительства г. Волчанск
(город, село, дер., район, область)

до ст. Волчанск жел. дороги.

Место для
фотокарточки
или дактилоот-
печки

Начальник лагеря (ИТК) Лейтенант С. Родно (Родно)

Нач. С. Родно
от С. Родно С. Родно

Печать

Bil.....⁹.....till emb. Riga
skr. pr. hbr den 9/10 66

Bil. 6till amb. Riga
skr. nr. 467den 9/1006

Анне Навин
 на почте
 11-12
 ПОЧТОВАЯ КАРТОЧКА

Намного
 о наших
 встречах
 в Ленинграде
 и в Москве
 встретились
 11-12

Государственный департамент США

ПРЕДВАРИТЕЛЬНАЯ АНКЕТА ДЛЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЗА ГРАЖДАНАМИ
СССР СТАТУСА ПОСТОЯННОГО ЖИТЕЛЯ США

ИНСТРУКЦИЯ: Эта анкета должна быть заполнена на машинке или написана от руки разборчивыми печатными буквами по-русски или по-английски. Данные в этой анкете передаются общественным организациям, способствующим переселению. Из-за большого количества заявлений будут крупные задержки и не всем заявителям будут назначены свидания.

1. Полное имя: Бродский Павел Романович
(фамилия) (имя) (отчество)

2. Другие фамилии или прозвища (если замужняя женщина, напишите девичью фамилию и фамилии бывших супругов):

3. Место рождения: Харьков Харьковская Украинская ССР
(город) (область) (край) (республика)

4. Дата рождения: 9 марта 1921
(число) (месяц) (год)

5. Национальность: Еврей

6. Домашний адрес и номер телефона: 15 кв. 36 Орлова Рига
(дом) (улица) (город)

..... Латвийская ССР 269675/243895
(область) (край) (домашний/служебный телефон)

7. Профессия или должность: Техник-строитель, мастер. ремонтно-механическо-
го участка

Где Вы теперь работаете?
Производства №1 НПО "Биолар" АН СССР г. Рига, ул. Крустпилс, 12
(название учреждения) (адрес)

В чем состоит Ваша работа?
Выполнение капитального ремонта оборудования и стр. конструкций

8. Иная работа или деятельность в течение последних десяти лет.

Где?
Кооператив "Реагент" г. Рига инженер-сметчик
(работодатель) (адрес) (должность)

.....
(работодатель) (адрес) (должность)

.....
(работодатель) (адрес) (должность)

9. Собираетесь ли Вы работать в США Да.. Нет... Если да, то по какой специальности?

строителя, в качестве мастера, при отсутствии вакансии-стр. рабочим.

10. Уровень образования: Средне-техническое.

Последнее учебное заведение: Березниковский строительный техникум.

Какие дипломы? Техника-строителя

11. Принадлежите ли Вы к какой-нибудь религии

Какой? НЕТ.

12. Полное имя супруги(а): Луиза Наумовна Черновицкая
(имя) (отчество) (фамилия)

Девичья фамилия супруги: Черновицкая

13. Место рождения супруги(а): Одесса Одесская Украинская ССР.
(город) (область) (край) (республика)

14. Дата рождения супруги(а): 20 января 1922
(число) (месяц) (год)

15. Иммигрирует ли с Вами Ваша супруг(а)? (Обведите кружком) Да Нет

16. Перечислите сопровождающих Вас детей возрастом до 21 года, которые не состоят в браке:

Полное имя	Место рождения	Дата рождения
------------	----------------	---------------

(имя/отчество/фамилия)	(город/республика)	(число/месяц/год)
------------------------	--------------------	-------------------

(имя/отчество/фамилия)	(город/республика)	(число/месяц/год)
------------------------	--------------------	-------------------

(имя/отчество/фамилия)	(город/республика)	(число/месяц/год)
------------------------	--------------------	-------------------

(имя/отчество/фамилия)	(город/республика)	(число/месяц/год)
------------------------	--------------------	-------------------

17. Укажите ниже в хронологическом порядке где Вы проживали с шестнадцатилетнего возраста (места, где Вы жили менее 6 месяцев можно не указывать):

1937-1939-г. Харьков, 1939-1945. -служба в армии, 1945-1950-места заключения по приговору Особого совещания МВД СССР, 1950-1954 -г. Инжа Ульяновской области, 1955-1963-г. Березники Пермской области, 1963-1968-г. Даугавпилс ЛССР, 1968-1978. -г. Олайне ЛССР, с 1978г. -Рига ЛССР

18. Есть ли у Вас родственники в США Если да, то напишите полное имя, степень родства и адрес. (Если не хватает места пишите на обратной стороне этой анкеты.)

Полное

имя.....
(имя) (отчество) (фамилия)

Адрес в США.....

Телефон..... Степень родства.....

Статус: гражданин/иммигрант.....

19. С кем Вы воссоединяетесь в США

Полное имя.....
(имя) (отчество) (фамилия)

Адрес в США.....

Телефон..... Степень родства.....

Статус: гражданин/иммигрант.....

20. Укажите, являетесь ли Вы или были когда-нибудь членом одной из нижеперечисленных организаций:

Коммунистической партии: Да... Нет... Комсомола: Да.. Нет...
Профсоюза: Да.. Нет...

21. Состояли ли Вы когда-нибудь на военной службе Да.. Нет...

Если да, то когда ..с...31...октября...1939...по...9...сентября...1945...г.....

22. Были ли Вы когда-нибудь арестованы, осуждены или заключены в тюрьму?

Да.. Нет... Если да, то по какой причине? По статье 58 п.10 УК РСФСР "За антисоветскую пропаганду и агитацию среди военнослужащих".....

23. Перечислите Ваши тяжелые заболевания и их даты.

Радикулит 1965-1972 г.г.
(болезнь) (дата) (болезнь) (дата) (болезнь) (дата)

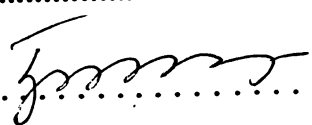
24. Был ли у Вас когда-нибудь туберкулез в любой форме? Да... Нет..

25. Страдаете ли Вы сейчас или страдали раньше душевными заболеваниями, психопатией, припадками, обморочными приступами, конвульсиями или нервным расстройством?

Нет.

(Да)

(Нет)

Дата: 15 марта 1990 г. Подпись:

26. В 1981 г. Рижский ОВиР отказал мне, моей супруге Черновицкой Л.Н. и моей дочери Бродской О.П. в выезде за рубеж по Израильскому вызову.

27. Я и члены моей семьи согласны на проживание на Аляске сроком на 3-5 лет.

Государственный департамент США

ПРЕДВАРИТЕЛЬНАЯ АНКЕТА ДЛЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЗА ГРАЖДАНАМИ
СССР СТАТУСА ПОСТОЯННОГО ЖИТЕЛЯ США

ИНСТРУКЦИЯ: Эта анкета должна быть заполнена на машинке или написана от руки разборчивыми печатными буквами по-русски или по-английски. Данные в этой анкете передаются общественным организациям, способствующим переселению. Из-за большого количества заявлений будут крупные задержки и не всем заявителям будут назначены свидания.

1. Полное имя: Черновицкая Луиза Наумовна
(фамилия) (имя) (отчество)

2. Другие фамилии или прозвища (если замужняя женщина, напишите девичью фамилию и фамилии бывших супругов):

3. Место рождения: Одесса Украинская ССР
(город) (область) (край) (республика)

4. Дата рождения: 29 января 1922
(число) (месяц) (год)

5. Национальность: Еврейка

6. Домашний адрес и номер телефона: 15 кв. 36 Орлова Рига
(дом) (улица) (город)

Латвийская ССР 269675/ -
(область) (край) (домашний/служебный телефон)

7. Профессия или должность: Зубной врач

Где Вы теперь работаете? Не работаю, пенсионерка.

(название учреждения) (адрес)

В чем состоит Ваша работа? -

8. Иная работа или деятельность в течение последних десяти лет.

Где?

(работодатель) (адрес) (должность)

(работодатель) (адрес) (должность)

(работодатель) (адрес) (должность)

9. Собираетесь ли Вы работать в США Да... Нет... Если да, то по какой специальности?

..... Медсестрой или санитаркой

10. Уровень образования: Среднее медицинское.

Последнее учебное заведение: Одесское зубоврачебное училище.

Какие дипломы? Зубной врач.

11. Принадлежите ли Вы к какой-нибудь религии

Какой? Нет.

12. Полное имя супруги(а): Павел Романович Бродский.....
(имя) (отчество) (фамилия)

Девичья фамилия супруги:

13. Место рождения супруги(а): Харьков Украинской ССР
(город) (область) (край) (республика)

14. Дата рождения супруги(а): 9 март 1921.....
(число) (месяц) (год)

15. Иммигрирует ли с Вами Ваша супруг(а)? (Обведите кружком) Да Нет

16. Перечислите сопровождающих Вас детей возрастом до 21 года, которые не состоят в браке:

Полное имя	Место рождения	Дата рождения
------------	----------------	---------------

..... (имя/отчество/фамилия)	 (город/республика)	 (число/месяц/год)
---------------------------------	-----------------------------	----------------------------

..... (имя/отчество/фамилия)	 (город/республика)	 (число/месяц/год)
---------------------------------	-----------------------------	----------------------------

..... (имя/отчество/фамилия)	 (город/республика)	 (число/месяц/год)
---------------------------------	-----------------------------	----------------------------

..... (имя/отчество/фамилия)	 (город/республика)	 (число/месяц/год)
---------------------------------	-----------------------------	----------------------------

17. Укажите ниже в хронологическом порядке где Вы проживали с шестнадцатилетнего возраста (места, где Вы жили менее 6 месяцев можно не указывать):

1938-1941-г. Одесса, 1941-1945-г. Ташкент, 1945-1950-г. Ульяновск, 1950-1954-г. Инза ульяновской обл., 1955-1963-г. Березники Пермской обл., 1963-1968-г. Даугавпилс ЛССР, 1968-1978-г. Олайне ЛССР, с 1978 г.г. Рига.

18. Есть ли у Вас родственники в США Если да, то напишите полное имя, степень родства и адрес. (Если не хватает места пишите на обратной стороне этой анкеты.)

Полное

имя.....

Нет

(имя)

(отчество)

(фамилия)

Адрес в США.....

Телефон..... Степень родства.....

Статус: гр-мигрант.....

19. С кем Вы живете в США

Полное имя.....

(имя)

(отчество)

(фамилия)

Адрес в США.....

Телефон..... Степень родства.....

Статус: гражд-мигрант.....

20. Укажите, являлись ли Вы или были когда-нибудь членом одной из нижеперечисленных организаций:

Коммунистической партии

(Нет)

Комсомола: Да...

(Нет)

Профсоюза: Да

Нет

21. Состояли ли Вы когда-либо

в военной службе Да...

(Нет)

Если да, то когда

22. Были ли Вы когда-нибудь арестованы, осуждены или заключены в тюрьму?
 Да... Нет.. Если да, то по какой причине?

23. Перечислите Ваши тяжелые заболевания и их даты.

Гипотония с 1978 г.
 (болезнь) (дата) (болезнь) (дата) (болезнь) (дата)

24. Был ли у Вас когда-нибудь туберкулез в любой форме? Да... Нет..

25. Страдаете ли Вы сейчас или страдали раньше душевными заболеваниями, психопатией, припадками, обморочными приступами, конвульсиями или нервным расстройством?

Нет.

(Да)

(Нет)

Дата: 15 марта 1990 г.

Подпись:

Сергей

26. В 1981 г. Рижский ОВиР отказал мне, моему супругу Бродскому П.Р. и моей дочери Бродской О.П. в выезде за рубеж по Израильскому вызову.

27. Я и члены моей семьи согласны на проживание на Аляске сроком на 3-5 лет.

Bil. 9 till amb. Riga
skr. nr. hbr den 9/11006

Государственный департамент США

ПРЕДВАРИТЕЛЬНАЯ АНКЕТА ДЛЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЗА ГРАЖДАНАМИ
СССР СТАТУСА ПОСТОЯННОГО ЖИТЕЛЯ США

ИНСТРУКЦИЯ: Эта анкета должна быть заполнена на машинке или написана от руки разборчивыми печатными буквами по-русски или по-английски. Данные в этой анкете передаются общественным организациям, способствующим переселению. Из-за большого количества заявлений будут крупные задержки и не всем заявителям будут назначены свидания.

1. Полное имя: Бродская Ольга Павловна
(фамилия) (имя) (отчество)

2. Другие фамилии или прозвища (если замужняя женщина, напишите девичью фамилию и фамилии бывших супругов):

3. Место рождения: Инза Ульяновская РСФСР
(город) (область) (край) (республика)

4. Дата рождения: 10 октябрь 1951
(число) (месяц) (год)

5. Национальность: Еврейка

6. Домашний адрес и номер телефона: 15. кв. 36 ... Орлова ... Рига
(дом) (улица) (город)

Латвийская ССР 269675/229466
(область) (край) (домашний/служебный телефон)

7. Профессия или должность: Заведующая отделом Республиканской
Научно-технической библиотеки

Где Вы теперь работаете?
Республиканская научно-техническая библиотека г. Рига, Домская пл., 6.
(название учреждения) (адрес)

В чем состоит Ваша работа?
Каталогизация научно-технической документации и литературы

8. Иная работа или деятельность в течение последних десяти лет.

Где? Нет.

.....
(работодатель) (адрес) (должность)

.....
(работодатель) (адрес) (должность)

.....
(работодатель) (адрес) (должность)

9. Собираетесь ли Вы работать в США (Да). Нет... Если да, то по какой специальности?

по любой, которую смогу освоить или изучить.

10. Уровень образования: Высшее.

Последнее учебное заведение: Рижский политехнический институт.

Какие дипломы? Инженер-экономист химической промышленности

11. Принадлежите ли Вы к какой-нибудь религии

Какой? Нет.

12. Полное имя супруги(а): Не замужем.
(имя) (отчество) (фамилия)

Девичья фамилия супруги:

13. Место рождения супруги(а): (город) (область) (край) (республика)

14. Дата рождения супруги(а): (число) (месяц) (год)

15. Иммигрирует ли с Вами Ваша супруг(а)? (Обведите кружком) Да Нет

16. Перечислите сопровождающих Вас детей возрастом до 21 года, которые не состоят в браке:

Полное имя	Место рождения	Дата рождения
------------	----------------	---------------

(имя/отчество/фамилия)	(город/республика)	(число/месяц/год)
------------------------	--------------------	-------------------

(имя/отчество/фамилия)	(город/республика)	(число/месяц/год)
------------------------	--------------------	-------------------

(имя/отчество/фамилия)	(город/республика)	(число/месяц/год)
------------------------	--------------------	-------------------

(имя/отчество/фамилия)	(город/республика)	(число/месяц/год)
------------------------	--------------------	-------------------

с 1978 г. - г. Рига ЛССР.

18. Есть ли у Вас родственники в США. Если да, то напишите полное имя, степень родства и адрес. (Если не хватает места пишите на обратной стороне этой анкеты.)

Адрес в США.....

Телефон..... Степень родства.....

Статус: гражданин/иммигрант.....

19. С кем Вы воссоединяетесь в США

Адрес в США.....

Телефон..... Степень родства.....

Статус: гражданин/иммигрант.....

20. Укажите, являетесь ли Вы или были когда-нибудь членом одной из нижеперечисленных организаций:

Коммунистической партии: Да... Нет... Комсомола: Да... Нет..
Профсоюза: Да... Нет...

21. Состояли ли Вы когда-нибудь на военной службе Да... Нет..

Если да, то когда

22. Были ли Вы когда-нибудь арестованы, осуждены или заключены в тюрьму?
Да... Нет.. Если да, то по какой причине?

23. Перечислите Ваши тяжелые заболевания и их даты.

Корь..... 1958..... Пневмония..... 1967.....
(болезнь) (дата) (болезнь) (дата) (болезнь) (дата)

24. Был ли у Вас когда-нибудь туберкулез в любой форме? Да... Нет..

25. Страдаете ли Вы сейчас или страдали раньше душевными заболеваниями, психопатией, припадками, обморочными приступами, конвульсиями или нервным расстройством?

Нет..

(Да)

(Нет)

Дата: 15 марта 1990 г. Подпись: /

26. В 1981 г. Рижский ОВир отказал мне в выезде за рубеж по Израильскому вызову.

27. Я и мои родители согласны проживать на Аляске сроком на 3-5 лет.

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

AMBASSADEN MOSKVA

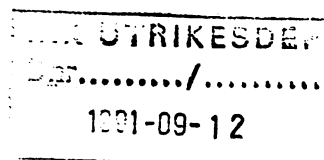
1991-09-12

UD STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

✓ FOER POL 1.

RE ARTIKEL OM SMOLTSOVRAPPORTEN

Bel

aa
M

o a en^I

FORTS

RE ARTIKEL OM SMOLTSOVRAPPORTEN

P R I M O. SAASOM NI REDAN ERFARIT INNEHOELL NEZAVISIMAJA GAZETA DEN 10 SEPTEMBER EN ARTIKEL OM SMOLTSOVRAPPORTEN, SKRIVEN AV JOURNALISTEN VLADIMIR ABARINOV, F O E EN GOD VAEN TILL VADIM BIRSTEIN. INNEHAALLET I ARTIKELN AER I KORIHET FOELJANDE.

ABARINOV HAR FAATT TAG I ETT LAEKARINTYG FRAAN DEN 7 JUNI 1945 UNDERSKRIVET AV LJUBJANKAS CHEFSLAEKARE, SMOLTSOV. ATTESTEN AVSER DEN POLSKE BRIGADGENERALEN OKULITSKIJS HAELSOTILLSTAAND, DENNE DOEMDES VID EN OEPPEN PROCESS DEN 18-19 JUNI 1945.

ENLIGT ARTIKELFOERFATTAREN AER DEN S K SMOLTSOVRAPPORTENS AEKTHET TVIVELAKTIG PGA ATT DEN INTE AER UPPRAETTAD PAA VEDERBOERLIGT FORMULAER OCH ATT NAAGON PAATECKNING FRAAN LEDNINGEN (FOER FAENGELSET ELLER NKVD) EJ FINNS. ISTAELLET FINNS JU SOM BEKANT EN ANTECKNING ATT AERENDET (OM RW:S MYOKARDINFARKT) FOEREDRAGITS FOER ABAKUMOV PERSONLIGEN. ABARINOV FRAAGAR DAERFOER OM RAPPORTEN UPPRAETTADES NAER ABAKUMOV INTE LAENGRE KUNDE SKRIVA SIN NAMNTECKNING PAA PAPPERET, DVS EFTER DET ATT HAN SKOETS I DECEMBER 1954. (KOMMENTAR: I OCH FOER SIG KUNDE MAN JU OCKSAA HA FOERFALSKAT ABAKUMOV'S NAMNTECKNING FOER ATT FAA RAPPORTEN FOEREFALLA AEKTA).

ARTIKELFOERFATTAREN ERKAENNER ATT HAN INTE AER NAAGON HANDSKRIFTSEXPERT. ICKE DESTO MINDRE ANSER HAN ATT UNDERSKRIFTERNA PAA DE TVAA DOKUMENTEN AER OLIKA VARANDRA. DESSUTOM MENAR HAN ATT DET FINNS EN VISS YTLIG LIKHET MELLAN VISSA BOKSTAEVER VILKET SKULLE TYDA AA EN FOERFALSKNING AV ETT AV DOKUMENTEN - OCH GIVETVIS DAA AV SMOLTSOVRAPPORTEN, EFTERSOM FALLET MED DEN POLSKE BRIGADGENERALEN VAR POLITISK OINTRESSANT.

I ARTIKELN REFERERAS OCKSAA ETT AV FOERHOERSPROTOKOLLEN MED THOMSEN SAASOM VARANDE SAERSKILT INTRESSANT FOER ATT INDIKERA VARFOER RW KUNDE HA ANKLAGATS.

S E C U N D O. MAGNUSSON TRAEFFADE ABARINOV I SAMBAND MED VON DARDELS BESOEK OCH DAA FOEREFOELL HAN INTE ALLS SAA SAEKER PAA SIN SAK. VID EN YTLIG BETRAKTELSE AV DE TVAA DOKUMENTEN, SOM AVBILDAS I TIDNINGEN, KAN EN LEKMAN INTE DRA NAAGRA SAEKRA SLUTSATSER VARE SIG AAT DET ENA ELLER DET ANDRA HAALLET.

ABARINOV KAN INTE HELLER BETECKNAS SOM EN EXPERT PÅ
RW-AERENDET VARFÖR HANS ANALYS KAN TE SIG NAAGOT
MISSVISANDE.

2

VI HAR BETT ATT FÅ EN KOPIA AV DET HITTILLS OKÄNDA
SMOLITSOVDOKUMENTET. RIMLIGVIS BORDE DET FINNAS MÅNGA
PAPPER UNDERTECKNADE AV DENNE.

BERNER

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

AMBASSADEN MOSKVA

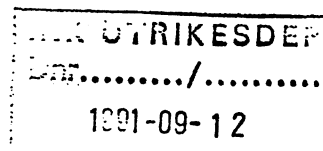
1991-09-12

UD STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

FOER POL 1.

RE RAOUL WALLENBERG

P 2 En I

Q2
✓

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG

KGB HAR NU DEFINITIVT BEKRAEFTAT ATT DE OEVERLAEMNADE
DOKUMENTEN AER FRISLAEPPTA OCH OFFENTLIGA.

BERNER

TELEFAX

1 (3)

Adress: Utrikesdepartementet		Datum: 1991-09-12		Dnr: 18 ✓	
Avsändande enhet:		Avd:	Grupp:	Mål:	
Ärende: Artikel om Smoltrovrapporten					
Totalt antal sidor: 3		Obs! Vid begäran om repetition skall alltid avsändande enhet enligt ovan anges!			
INK. UTRIKES DEP.		Avsant den		Klockan	Sign
D. N:o 12 1991-09-13					
AVD. P	GR. 2	MÅL. I EU			

Pd

För Pol 1. Re artikel om Smoltrovrapporten

Ambassaden får härmed insända Vladimir Abarinovs
artikel om Smoltrovrapporten i Nezavisimaja Gazeta
den 10 september. ✓

Berner

Pol 1, Hailgrist/Bol
EU + Rh-Tone
9/10/91

В МИРЕ

ДЕЛО ВАЛЛЕНБЕРГА: СТАРОЕ И НОВОЕ

Официальная советская версия основана на подложном документе

Владимир
Абарин

Top secret

СРАВНИТЕЛЬНО недавно достоянием гласности стала еще одна мрачная страница истории советско-польских отношений — так называемый «процесс шестнадцати», или, как гласит официальный титул, «следственное дело № 7859 по обвинению организаторов и руководителей польского подполья в тылу Красной Армии на территории западных районов Украины и Белоруссии, в Литве и Польше».

Примечательным предшественником генерал-полковника юстиции В. В. Ульриха состоялся в Колонном зале Дома союзов в июне 1945 года. Обвиняемым во главе с командующим Армией Крайовой генералом бригады Леопольдом Окулицким было предъявлено обвинение по различным пунктам статьи 58 УК РСФСР. Окулицкий был приговорен к 10 годам, его подельники — к меньшим срокам лишения свободы. В январе 1950 года генеральный прокурор СССР принес протесты на пленум Верховного суда СССР с просьбой отменить приговоры. 19 апреля того же года пленум эти протесты удовлетворил, приговоры отменил и уголовные дела прекратил за отсутствием состава преступления.

Вплоть до реабилитации оставалась неизвестной судьба генерала Окулицкого. Теперь из материалов его личного тюрем-

В. В. Ульрих

Министру Государственного bezpieczeństwa
Служба ССР - Генерал-полковнику
г-ну В. В. Ульриху В. В.

Ранорт

Вопросам, что касается дела Валленберга, следы которого в архивах Швеции
считаются утраченными, Валленберг
написавший материал, касающийся
этого дела.

В связи с этим, в том же архиве, который
в архиве находится за Валленбергом архив
указаний, о том, что Валленберг
на предмет убийства, при этом, архив.

Начальник, ссылаясь на то, что

материал, касающийся архива

17/12/45

Вопросы, касающиеся
Генерала, ссылаясь на то, что
Генерал, ссылаясь на то, что
17/12/45

Но вот уж почерк Смольцова сомнению никогда не подвергался. И, как выяснилось, зря.

Перед нами факсимиле обоих документов. Добыть их стоило мне немалых трудов. Трудно сделать однозначный вывод, не будучи специалистом-графологом. И тем не менее.

Лично мне кажется, что это

Вопросы, касающиеся

Вопросы, касающиеся
Вопросы, касающиеся
Вопросы, касающиеся
Вопросы, касающиеся

Вопросы, касающиеся
Вопросы, касающиеся

того тела мы знаем, что это Окулиничий по крайней мере, потому что голова была в том же положении, что и голова Окулиничия. 23 декабря 1945 года Окулиничий в Бутырскую в тюрьме. После операции состояние его резко ухудшилось. 24 декабря он скончался от паралича сердца; тело Окулиничия, как известно, «на общих основаниях». Мир праху его.

Все это, собственно говоря, преамбула. В данном случае в деле Окулиничия нас интересует совсем другая бумажка, хотя и тоже медицинского содержания. Имеет она гриф «секретно», озаглавлена «Справка о состоянии здоровья», датирована 7 июня 1945 года. В ней говорится, что состояние здоровья Окулиничия хорошее. Примечание: Подпись: Начальник санчасти внутренней тюрьмы НКВД СССР подполковник мед.

полковник медслужбы, составил и подписал документ, известный специалистам как «рапорт Смольцова», по сей день остающийся единственным доказательством официальной советской версии («инфаркт миокарда») смерти шведского дипломата Рауля Валленберга — спасителя тысяч венгерских евреев, сгинувшего в застенках МГБ. Документ, прямо скажем, подозрительный — хотя бы потому, что составлен не на бланке и лишен каких бы то ни было реквизитов (проема, даты); отсутствует на рапорте и виза начальства — имеется лишь приписка за подписью самого Смольцова: «Доложил лично Министру. Приказано труп кремировать без вскрытия». И закрадывалось сомнение: а не изготовлен ли рапорт задним числом, когда Виктор Семенович Абакумов, расстрелянный в декабре 1944 года, уже не мог его завизировать?

Для разных почерка. Более того: некоторое сходство в начертании отдельных букв налицо, а это значит, что один из документов — именно тот, что в случае с Окулиничем фальсифицировать нечего — процесс 16-ти (открытий) проходил 18—21 июня, а справка датирована 7 июня. Иное дело — Валленберг. Приглядевшись к рапорту, мы обнаружим, что и приписка «Доложил лично Министру» отнюдь не идентична основному тексту.

Имяются и иные обстоятельства, заставляющие сомневаться в аутентичности рапорта о смерти Валленберга: А. П. Смольцов, как известно из памятной записки А. А. Громыко от 6 февраля 1957 года, умер 7 мая 1953 года, то есть за полтора года до того, как после этой даты (с 1954 года) два месяца после смерти Сталина, документ от Абакумова было несравненно проще, чем от Смольцова.

лен к печати в середине августа, но, по политическим причинам, опубликован не был. На прошлой неделе произошло знаменательное событие: КГБ СССР передал шведской стороне целых семь ранее неизвестных архивных документов, связанных с Валленбергом. 5 сентября на специальной пресс-конференции новый зампред КГБ генерал-майор Николай Столяров представил документы советским и иностранным журналистам. Сенсация, увы, не состоялась: Лубянка придерживается прежней версии, основанной на рапорте Смольцова, новые же документы добавляют к ней разве что новые нюансы.

Тщательный анализ текстов впереди. Пока лишь замечу, что, с точки зрения, наиболее ценностью представляются протоколы допросов Генриха Томсона (он же Гроссгейм-Крысько), представлявшего в Будапеште

дипломатические интересы СССР и отбывавшего 23-летний срок в знаменитой Владимирской тюрьме. В апреле этого года «НГ» писала о том, что, коль скоро Валленберг, по словам КГБ, убит, то, естественно, необходимо изучить дела его поделщиков и сокамерников, в первую очередь дел Гроссгейма. Как видим, дело это существует — откуда, как не из него, извлечены протоколы?

Тексты эти позволяют, в частности, установить, что имеем мы шведского дипломата, а не просто напавшего и, следовательно, могло быть. Так, в протоколе от 17—19 марта 1945 года читаем: «ВОПРОС: Таким образом, подписанный протокол...»

ОТВЕТ: Да, шведское королевское посольство в Венгрии, являясь представительством государства, формально придерживающегося нейтралитета в войне фашистской Германии против объединенных наций — СССР, США и Англии, — фактически проводило деятельность, направленную на подрыв мощи союзных государств, и в частности Советского Союза.

Контактируя свою работу с посольством гитлеровской Германии в Венгрии, шведское посольство систематически, и в особенности перед вступлением советских войск в Будапешт, в массовом порядке выдавало защитительные документы различным фашистскому элементу, который подлежал привлечению к ответственности за совершение злодеяния против советского народа и народов демократических стран».

(UTRIKESMINISTERN)
Utr min kansli, ca
Handläggare: Kr Hallqvist, Pol 1

ARKIVEXEMPLAR

1991-09-12

Dnr	Avd	Grupp	Mål
255/037	P	2	Eu ^I

(POL)

Sören Ekerbo
Utgård 3464
830 51 OFFERDAL

(Raoul Wallenberg)

Bäste Sören Ekerbo, 255/037

Tack för Ditt brev om Raoul Wallenberg den 31 augusti.

Jag tror som Du att förutsättningarna att nå klarhet om Raoul Wallenbergs öde nu är betydligt bättre än tidigare. Bakatin har vi tidigare haft kontakt med, och han har hjälpt oss mycket redan som inrikesminister. När han nu är KGB-chef torde han ha ännu större möjligheter att samarbeta med oss. Det har han redan lovat att göra då vår ambassadör i sällskap med Wallenbergs halvbror Guy von Dardel besökte honom för någon vecka sedan.

Med vänlig hälsning

Sten Andersson

Ifylles av postexp

Avsändt med				Avsändn datum	Sign
☐ sv kurir	☐ utl kurir	☐ luftpost	☐ vanlig post		

NOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

INK. UTRIKES DEP.

D. N:o

1991-09-1613

AVD

GR

MAL

POL

AMBASSADEN BRYSSEL

1991-09-13

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLQUIST)

RE WALLENBERG

13/9
ak
m

FORTS

RE WALLENBERG

MADAME SIMONE LUCKI, ADVOKAT, GRUNDARE OCH ORDFOERANDE I BELGISKA WALLENBERG-KOMMITTEN OCH LIKASAA GEN SEKR I INTERNATIONELLA WALLENBERG-KOMMISSIONEN BESOEKTE 12 SEPTEMBER BRYSSEL-AMBASSADEN FOER ATT FOERMEDLA SINA INTRYCK OCH SENASTE FOEREHAVANDEN I FALLET OCH SAMTIDIGT FOERSOEKA UTVERKA SVENSKA MYNDIGHETERS HJAELP DRIVA AERENDET VIDARE MED KRAFT.

1. HENNES KONKRETA FOERSLAG TILL AGERANDE FRAAN SVENSK SIDA VAR FOELJANDE:

A) SVERIGE BOER - SOM UPPFOELJNING TILL SENASTE HAENDELSE-UTVECKLINGEN I RW-AERENDET - MED FASTHET OCH KRAFT DRIVA FRAAGAN VIDARE I KONTAKTER MED SOVJET-SIDAN I SAMBAND MED ESK:S MR-KONFERENS I MOSKVA.

B) DE NYA RW-DOKUMENTEN, SOM HON FOER OEVRIKT FAATT KOPIOR PAA FRAAN VON DARDEL, GAV KANSKE INTE SAA MYCKET MEN VISADE FOERHOPPNINGSVIS ATT DET NU FANNS GOD VILJA PAA SOVJETISK SIDA. MOMENTUM MAASTE VIDMAKTHAALLAS - DOKUMENTEN FICK SES SOM ETT ABSOLUT MINIMUM, KANSKE TAKTISKT BETINGAT M H T FOERESTAAENDE ESK-MOETE I MOSKVA. SAKEN BRAADSKADE FOELJAKTLIGEN NAER DET NU AENTLIGEN FANNS EN CHANS KOMMA TILL BOTTEN I AFFAEREN.

C) MADAME LUCKIS HUVUDFOERSLAG VAR ATT MAN SKULLE UINYTTJA DET KANSKE UNIKA TILLFAELLE SOM UPPSTAATT EFTER KUPPFOERSOEKET TILL ATT HOS SOVJETISKA MYNDIGHETER UTVERKA ATT DEN FAENGLADE F D KGB-CHEFEN UTFRAAGADES SNARAST OM SIN KUNSKAP I RW-AERENDET. DETTA BORDE FOERETRAEDESVIS SKE MED SVENSK MEDVERKAN ELLER AATIMINSTONE MED SVENSKA OBSERVATOERER. EN SAADAN UTFRAAGNING KUNDE I DAGSLAEGET LIGGA I DEN NYA REGIMENS INTRESSE OCH FAA STOED AV BAKATIN SOM AEVEN TIDIGARE ENGAGERAT SIG POSITIVT I FALLET.

D) OM DENNA PROPAA AVVISADES, KUNDE MAN FRAAN SVENSK SIDA PAA-BOERJA EN JURIDISK PROCEDUR I SVERIGE GENOM EN "COMMISSION ROGATOIRE". GENOM DETTA FOERFARANDE SKULLE EN BEGAERAN GAA TILL SOVJETISKA MYNDIGHETER ATT BISTAA MED FOERHOERET AV F D KGB-CHEFEN.

E) MADAME LUCKI UTGICK AEVEN FRAAN ATT SVERIGE I SAMBAND MED ESK UNDERHAND DISKUTERADE RW-FALLET BILATERALT MED ANDRA ENGAGERADE VAESTSTATETER. DETTA SKULLE UNDERLAETTA EN EV SAM-ORDNAD AKTION. ENLIGT HENNES INFORMATIONER SKULLE USA TA

FORTS

UPP FALLET I MOSKVA. LIKASAA HADE HON IDAG FAATT BEKRAEFTELSE
FRAAN BELGISKA UM ATT DERAS ESK-DELEGATION (W BAUWENS) HADE
INSTRUX TA UPP RW-FALLET.

2

2. MADAME LUCKI, SOM UPPVISAR EN IMPONERANDE KREATIVITET OCH
ENGAGEMANG I RW-AERENDET, KUNDE AEVEN FOERTAEJJA:

- ATT HON TRAEFFAT FN:S GEN SEKR I GENEVE MEDIO AUGUSTI.
DE CUELLAR LOVAT TA UPP AERENDET MED SOVJET I SAMBAND MED
FN:S GEN FOERSAMLING I SEPTEMBER.

- ATT HON I GENEVE AEVEN TRAEFFAT VON DARDEL OCH DISKUTERAT
FORTSAETNINGEN. HENNES EGEN PRIORITERING VAR ATT VIA BAKATIN/
KGB FOERSOEKA FAA FRAM DE LISTOR - DE MAASTE FINNAS NAAGONSTANS -
MED VARS HJAELP FINGERADE NAMN OCH FAANGNUMMER I GULAGEN KAN
"OEVERSAETTAS" I KLARTEXT. M A O VARIGENOM WALLENBERGS NAMN
MAASTE DYKA UPP I DET MATERIAL SOM FINNS TILLGAENGLIGT PAA
OLIKA HAALL I SOVJET OCH SOM BL A VON DARDEL TAGIT DEL AV.

- ATT HON FRAAN HAERVARANDE AMERIKANSKA AMBASSAD FAATT BE-
KRAEFTAT ATT PRESIDENT BUSH VID TOPPMOETET I MOSKVA TAGIT UPP
RW:S FALL BADE VID SAMTALEN MED JELTSIN OCH GORBACHEV
(VISSTE INTE SAEKERT OM DET SKETT VIA MEDARBETARE ELLER DIREKT).

- ATT HON FAAT BEKRAEFTAT ATT BELGISCHE UTRIKESMINISTERN EYSKENS
I MOSKVA HAFT FOER AVSIKT TA UPP FALLET I SITT ESK-ANFOERANDE
MEN VELAT STAEMMA AV FRAAGAN MED STEN ANDERSSON. LUNCHSAMTAL
MELLAN DE BAADA HADE DOCK INTE BLIVIT AV.

- ATT HON VID SINA KONTAKTER MED SOVJETS AMBASSAD I BRYSSEL
MAERKT EN PAATAGLIGT FOERAENDRAD OCH POSITIVARE SAMARBETS-
ATTITYD I FALLET EFTER DEN MISSLYCKADE STATSKUPPEN.

3. M H T MADAME LUCKIS STORA ENGAGEMANG OCH BREDA KONTAKTNAET
I AERENDET - TYCKS JU BL A HA RESULTERAT I ATT BELGIEN AER DET
EG-LAND SOM MEST AKTIVT ENGAGERAT SIG I AERENDET - AER VI
TACKSAMMA HAALLAS INFORMERADE OM UTVECKLINGEN FOER VAARA
VIDARE KONTAKTER MED LUCKI OCH BELGISKA MYNDIGHETER.

AABERG

AMBASSADEN BRYSSEL

KOPIA TILL:
UITR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1991-09-16		
AVD	GB	MAL
P	2	Eu

POL

AMBASSADEN MOSKVA

1991-09-13

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLQUIST)

B R A A D S K A N D E

RE RAOUL WALLENBERG

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG

PRELIMINAERT AGER FOERSTA MOETET MED RW-ARBETSGRUPPEN RUM
FREDAGEN DEN 20 SEPTEMBER. VI HOPPAS FAA BEKRAEFTELSE UNDER
DAGEN.

BERNER

Avsändningsort

Pol 1/Hallqvist/hi

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1991-09-13

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eel 1

Adress

Ambassaden Moskva

POL

Text

Re Wallenberg-ärendet. För Amnéus/Hans Magnusson från Hallqvist, pol 1. Telefonsamtal med Magnusson åberopas.

Värdefullt om Raoul Wallenberg-ärendet uppmärksammas vid lämpligt tillfälle under MR-mötet, i synnerhet som det kan väntas att andra regeringar tar upp det. Tonen bör naturligtvis vara positiv inför den nya attityd vi nu möter på sovjetisk sida, hos Pankin och Bakatin, och de ansträngningar som nu görs att komma till klarhet i fallet.

Cabinet

Ex till:

Kabs

Polch

Ch pol 1

Hallqvist

EXP 910913 W

Avsändningsort

Pol 1/Hallqvist/hi

Ärende

Wallenberg

Datum

1991-09-13

Avd

P

Grupp

2

Mål

241

Adress

Ambassaden Moskva Dnr.....

AOL

Text

Ambassaden i Bryssel har 1991-09-13 meddelat följande:

CIT.

Madame Simone Lucki, advokat, grundare och ordförande i

.....

tacksamma hållas informerade om utvecklingen för våra
vidare kontakter med Lucki och belgiska myndigheter.

SLUTCIT.

KOPIA TILL:
UITR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:O		
1991 -09-17 16		
AVD	GR.	MAL
A	2	Zu

POL

AMBASSADEN MOSKVA

1991-09-16

UD STOCKHOLM

✓ FOER POL 1 (HALLQUIST)

RE RAOUL WALLENBERG

*for Paul
Wallerberg
are*

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG

FOERSTA MOETET MED ARBETSGRUPPEN NU FASTSTAELLT TILL
TORSDAGEN DEN 26 SEPTEMBER. DET VORE BRA OM VI KUNDE HA EN
HEL DAG DESSFOERINNAN TILL VAART FOERFOGANDE FOER SAMRAAD.

BERNER

Ärende	Wallenberg	Datum		1991-09-16		
		Ård	P.	Grupp	2	Mål
Adress	Ambassaden LONDON					

Ängeby från Hallqvist.

Primo: I ett Tass-telegram 5 sept citeras ett uttalande av Gordievskij till Jyllands-Posten i okt -90 där han skall ha sagt det som han sagt också till oss och i sin bok, nämligen att Raoul Wallenberg avrättades sedan han vägrat att återvända till Sverige som KGB-agent.

Secundo: I Din PM 22 okt -90 sägs på sid 2: "Av omsorg om sin vän ville G inte avslöja hans namn men uteslöt inte att han skulle kunna berätta mer om vad han visste på ett senare stadium när läget i Sovjetunionen hade förändrats ytterligare."

Tertio: Så sade G, om jag minns rätt redan första gången vi var i kontakt med honom. I okt -90 hade förändringarna alltså inte varit tillräckligt stora. Hur är det nu? Tacksam Du undersöker.

Quarto: Det finns i Din PM flera intressanta uppgifter som jag tror vi på svensk sida har utbyte av i vårt arbete i den svensk-sovjetiska arbetsgruppen.

Cabinet

Ex t Kabinetssekr

Polchef

Wöhler

Hallqvist

Amb Moskva

SVERIGES AMBASSAD

✓ 1611

1991-09-12

Nr 96

HP 1

Raoul Wallenberg

Överlämnas av ambassaden i Montevideo
till utrikesdepartementet för känne-
dom.

Anna Barfod

UTRIKESDEF		
Dnr.....		
1991-09-16		
And	St	KM
p	2	En I

6N

1 2 Eu'

Se t RW-Foren
Pol 1, Hallquist/Kel
911029

INK. AMB/ MONTEVIDEO		
D. N:º 13/37		
19 1991 - 08 - 04		
AVD	GR	MAL
HP	1	Ab

DGPR
1537/91

ALyL/mz

El Ministerio de Relaciones Exteriores - Dirección de Protocolo - presenta sus más atentos saludos a la Honorable Embajada del Reino de Suecia y tiene el honor de remitirle fotocopia de la versión taquigráfica de las palabras pronunciadas por el señor Representante Rubén Martínez Huelmo, en sesión de 6 de agosto del corriente año, relacionadas con la personalidad del señor Raoul Wallenberg, héroe de la Segunda Guerra Mundial.

El Ministerio de Relaciones Exteriores - Dirección de Protocolo - hace propicia la oportunidad para reiterar a la Honorable Embajada del Reino de Suecia las seguridades de su - más alta consideración.

Montevideo, 29 de agosto de 1991.

A LA HONORABLE
EMBAJADA DEL REINO DE SUECIA
MONTEVIDEO

SEÑOR MARTINEZ HUELMO.- Señor Presidente: casi medio siglo nos separa de la finalización de la Segunda Guerra Mundial, y cuando nos detenemos a pensar en sus más relevantes protagonistas, obviamente surgen los nombres de gobernantes y militares de aquellos países que tuvieron roles preponderantes en la citada conflagración. Sin embargo, desde aquel funesto fragor bélico, desde aquella destrucción, es posible rescatar para la humanidad ejemplos de heroísmo que dignifican la condición humana. Tal es el caso del legendario Raoul Wallenberg, de cuya vida nos queremos ocupar.

El 4 de agosto de 1912 nació en las afueras de Estocolmo, Suecia. Su familia, de religión luterana, que pertenecía a las clases altas de Suecia, estaba integrada por prominentes banqueros e industriales. Poco tiempo antes de su nacimiento, su padre fallece y es su abuelo paterno quien se hace cargo de prepararlo para un futuro acorde a las posibilidades que le brindaban su condición social y económica. Pero el joven Wallenberg no aceptó ese destino y pasó a estudiar arquitectura en la Universidad de Michigan, en los Estados Unidos de América, realizando tiempo después algunos viajes.

A los 24 años trabajó en Palestina y allí conoció los padecimientos de los refugiados perseguidos en Europa por los nazis; corría el año 1936. En ese mismo año Wallenberg regresa a Suecia, y poco tiempo después de comenzar la guerra se convierte en agente de la casa exportadora; en 1941 pasó a ser socio minoritario de la misma. El hecho de que no fuera judío y que además hubiera nacido en un país neutral lo habilitaba a viajar por toda Europa, inclusive por las zonas ocupadas por los nazis. Por intermedio de los parientes de su socio Lauer, que era judío-húngaro, se vincula con la comunidad judía de Budapest.

El año 1944 resulta dramático para los doscientos mil judíos que residen en Budapest. Hitler envía tropas a ocupar Hungría y con ellas llega Adolf Eichman, alto oficial de la SS. Para fines de 1944, casi todos los

habitaban las provincias húngaras habían sido deportados. Entonces, Eichman concentra su atención en los doscientos mil judíos residentes en Budapest. Ante el inminente peligro, la Junta de Refugiados de Guerra, que funcionaba en los Estados Unidos de América, solicita en forma urgente a sus contactos en Suecia, un nombre que fuese capaz de organizar la distribución de salvoconductos que expedían los países neutrales, así como otros servicios de ayuda a los refugiados, con el fin de salvar del exterminio a los judíos húngaros. La respuesta inmediata fue: Wallenberg.

Así fue como el 9 de julio de 1944, con un cargo diplomático asignado por Suecia, Wallenberg llega a Budapest donde comienza un dramático operativo de salvataje, distribuyendo una enorme cantidad de salvoconductos.

La Junta de Refugiados de Guerra aportó medios pecuniarios con los que Wallenberg llegó a alquilar treinta y dos edificios, donde quince mil judíos se ampararon bajo la protección internacional. Organizó un equipo de voluntarios judíos, quienes distribuyeron los salvoconductos; administró escuelas, hospitales, comedores y orfanatos, y pronto se instala a cincuenta mil judíos en un gueto internacional. Todos estos guetos —cuentan testigos residentes en el Uruguay— eran llamados casas extraterritoriales y lucían la bandera de algún país neutral, lo que les confería la condición de extraterritorialidad, similar al de una embajada. De esta manera, se vieron banderas de Suiza, Suecia, El Vaticano, etcétera. En poco más de medio año se estiman en varios miles los judíos salvados del exterminio por este operativo, a cuyo frente estuvo Raoul Wallenberg.

Desde el 9 de julio de 1944 al 13 de enero de 1945, Wallenberg es un nombre que parece estar en todas partes, tal fue el efecto de su dinamismo y grado de compromiso con la tarea humanitaria para la cual fue designado.

Pero el 13 de enero de 1945, las vanguardias del ejército soviético finalmente entran en Budapest. En esa oportunidad, Wallenberg fue invitado a conversar con el Mariscal Molinovsky, Jefe del Ejército sovié-

tico. Entonces, acompañado por su chofer y por un oficial soviético, el 17 de enero se dirige a Debrecen, base del comandante soviético. Este fue el último día que se le vio en Hungría, cumpliendo la sagrada misión humanitaria que le encargara el Gobierno de su país que además era neutral. Wallenberg nunca regresó de esta entrevista y al respecto se han tejido muchas conjeturas. Se dice que la policía soviética, la NKVD lo tomó prisionero; su destino habría sido la cárcel de Lubianka en Moscú, sede de esta policía secreta para el interrogatorio de prisioneros políticos.

Otras versiones...

(Suena el timbre indicador de tiempo)

SEÑOR PRESIDENTE (Singer).- Ha finalizado el tiempo de que dispone el señor orador. La Mesa le ruega que culmine con su exposición.

SEÑOR MARTINEZ HUELMO.- Reitero que otras versiones afirman que los soviéticos lo detuvieron pues suponían que sabía demasiado acerca de la masacre de Katyn, perpetrada por los rusos contra tropas polacas. Las conjeturas son múltiples.

Desde su desaparición, el Gobierno sueco y su familia apremiaron con sus averiguaciones al Gobierno soviético.

El 6 de febrero de 1957, el Vicecanciller de la URSS, Andrei Gromyco admitió que, finalmente, Wallenberg había fallecido a los 35 años de edad a raíz de un ataque cardíaco en la cárcel de Lubianka, cercana a Moscú, a pesar de que en agosto de 1947; el Ministro de Relaciones Exteriores, Andrei Vishinsky, notifica a las Naciones Unidas que "Wallenberg no está en la Unión Soviética y es un desconocido para nosotros".

En consecuencia, solicito que la versión taquigráfica de estas palabras se envíe al señor Intendente de Montevideo a efectos de que una calle, plaza u otro lugar público —que se estime conveniente— de la ciudad de Montevideo sea designado con el nombre de Raoul Wallenberg, héroe de la Segunda Guerra Mundial.

- 4 -

Asimismo, pido que dicha versión taquigráfica sea cursada a la Embajada de Suecia, a los Ministerios de Educación y Cultura y de Relaciones Exteriores y al Comité Central Israelita del Uruguay.

SEÑOR PRESIDENTE (Singer).- Se va a votar el trámite solicitado por el señor Diputado.

(Se vota)

—Treinta y cinco en treinta y siete: AFIRMATIVA.

MARTIN GARCIA NIN
SECRETARIO

Ärende	Wallenberg	Datum		1991-09-16
		Avd	Grupp	Mål
			P	2
Adress	Ambassaden LONDON	(POL)		

Ängeby från Hallqvist.

Primo: I ett Tass-telegram 5 sept citeras ett uttalande av Gordievskij till Jyllands-Posten i okt -90 där han skall ha sagt det som han sagt också till oss och i sin bok, nämligen att Raoul Wallenberg avrättades sedan han vägrat att återvända till Sverige som KGB-agent.

Secundo: I Din PM 22 okt -90 sägs på sid 2: "Av omsorg om sin vän ville G inte avslöja hans namn men uteslöt inte att han skulle kunna berätta mer om vad han visste på ett senare stadium när läget i Sovjetunionen hade förändrats ytterligare."

Tertio: Så sade G, om jag minns rätt redan första gången vi var i kontakt med honom. I okt -90 hade förändringarna allts inte varit tillräckligt stora. Hur är det nu? Tacksam Du undersöker.

Quarto: Det finns i Din PM flera intressanta uppgifter som jag tror vi på svensk sida har utbyte av i vårt arbete i den svensk-sovjetiska arbetsgruppen.

Cabinet

Ex t Kabinettsssekr
Polchef
Wöhler
Hallqvist
Amb Moskva

material ang. Raoul Wallenberg

Utrikesdepartementet, Stockholm

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 254/921		
1991-09-11		
AVD	GR. 2	MAL
		Eu I

11 sep. 1991

Mitt namn är Susanne Stenberg, Hörby. Jag är 18 år och går sista året på humanistisk linje på Bergaskolan i Estöv.

Som specialarbete har jag valt Raoul Wallenberg, eftersom jag tycker detta är mycket intressant.

- När jag började läsa böcker i ämnet började jag med Eric Sjöqvist, "Raoul Wallenberg. Diplomaten som försvann". Jag hittade då i litteraturförteckningen att han använt sig av dokumentinsamlingar från utrikesdepartementet. Jag undrar nu om jag kunde få kopior av dessa. Nämnade dokumentinsamlingar är:
Utrikesdepartementet: Raoul Wallenberg. Dokumentinsamling jämte kommentarer rörande hans fångenskap i Sovjetunionen. Stockholm 1957
Utrikesdepartementet: Raoul Wallenberg. Dokumentinsamling rörande efterforskningar efter år 1957. Stockholm 1965.

- Utrikesdepartementets friläppta handlingar om Raoul Wallenberg gällande tiden 1945-1950. Stockholm 1980
Skulle bli glad om ni kunde sända mig ovanstående kopior, eftersom jag tror att dessa skulle kunna hjälpa mig i mitt arbete.

Tack på förhand!

Susanne Stenberg

Susanne Stenberg
Solragatan 5
242 34 Hörby

270/014 V
M. Andersson, pol 1
Sec. St. 910927/14

KOPIA TILL:

UITR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

POL 5

AMB MOSKVA

ÅTGÄRD:

D. 1810		
1991-09-18		
AVD	GR.	1810
P	2	Eu

Ep 910918 =

/m

PCF

AMBASSADEN WASHINGTON

1991-09-18

UD STOCKHOLM

POL 1 OCH POL 5.
MOSKVA

hm David J. T. Sef

RE WALLENBERG

0-9

7

FORTS

RE WALLENBERG

P R I M 0: PETERSSON HAR ERFARIT FRAAN VITA HUSET ATT BAKER UNDER SITT BESOEK I MOSKVA VID TVAA TILLFAELLEN TOG UPP FRAAGAN OM RAOUL WALLENBERGS OEDE, DELS MED JELTSIN, DELS MED BAKATIN. DESSUTOM TOGS FRAAGAN UPP AV NYE SOVJET-DIREKTOEREN I STATE, LARRY NAPPER, MED RYSKE UTRIKESMINISTERN KOZYREV.

JELTSIN HADE TILL BAKER LOVAT ATT GOERA ALLT FOER ATT GAA TILL BOTTEN MED AERENDET, MEN INTE HAFT NAAGRA PERSONLIGA INSIKTER I VAD SOM KUNDE HA HAENT MED WALLENBERG. SAMTALET MED BAKATIN, KGB-CHEFEN, HADE KARAKTAERISERATS SOM INTRESSANTARE. BAKATIN HADE SAGT ATT HAN KAENDE STARKT I AERENDET OCH HADE FOER AVSIKT ATT ARBETA I NAERA KONTAKT MED SVERIGE FOER ATT FAA KLARHET I VAD SOM HAENT. HAN HADE DAEREFTER BERAETTAT OM DE DOSSIERER SOM LAEMNATS OEVER TILL SVENSKA AMBASSADOEREN. EMELLERTID, HADE HAN SAGT, TRODDE HAN PERSONLIGEN ATT RELEVANTA DOKUMENT HADE FOERSTOERTS.

VITA HUSET HAR BETT STATE ATT FOERSE AMBASSADEN MED EN UPPTECKNING FRAAN DE TRE SAMTALEN.

S E C U N D 0: AVSLUTNINGSVIS BETONADES, SOM VID FLERA TILLFAELLEN TIDIGARE, ATT ADMINISTRATIONEN GAERNA TOGE EMOT SYNPUNKTER PAA VAD MAN KUNDE GOERA YTTERLIGARE FOER ATT LOESA FRAAGAN OM WALLENBERGS OEDE.

THUNBORG

Bengt Sareld

Såningsvägen 80, 175 45 JÄRFÄLLA. Tel 0758 - 188 66 Tel arb 08 - 774 00 20

Järfälla den 17 september 1991

nyd nr 2690 2 Eu -

Till Utrikesdepartementet
Att Martin Hallqvist Pol 1
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

Ett tips om Raoul Wallenberg

*Stulen från
ab i Moskva
25/9 - 92
den 12,*

Min egen bakgrund:

Jag är född 1945, har gjort 9 resor till Sovjet, varav den första 1963, har relativt god kunskap i ryska språket, har arbetat 14 år på Slaviska Missionen, Bromma, blev arresterad 1977 i Brest i samband med att jag försökte föra ut information om förföljelserna mot de kristna, blev då sittande i rannsakningshåkte i 5 månader.

Den senaste resan:

Resans ändamål var mission och nödhjälp. Jag och 10 andra från Aspnäskyrkan, Järfälla, slog följe med baptister från Riga, Rostov, Brest, Pjatigorsk, Dnjepropetrovsk, Mariupol, Brjansk, Minsk m fl på en resa med båt utmed floden Ob. Totala deltagarantalet var 150. Restiden är 1 september - 1 oktober. Själv deltog jag de första två veckorna, och kom hem den 15 september.

Min sagesman:

Jurij Vlasov, 344056 Rostov-na-Donu 56, ul 1-ja Kirgizskaja 48, Ukraina. Jurij Vlasov är medlem i en baptistförsamling i Rostov (ansluten till den stora baptistunionen med säte i Moskva). Jurij Vlasov var en av deltagarna i Ob-kampanjen.

Sekretess: ✓

Jurij Vlasov önskar i möjligaste mån hålla sig i bakgrunden, eftersom KGBs nya roll fortfarande är oklar. Av det skälet ger jag denna rapport i två versioner, denna och ytterligare en där Jurij Vlasov inte nämns. Han får då enbart benämningen "Baptisten från västra Sovjet".

Bengt Sareld

Såningsvägen 80, 175 45 JÄRFÄLLA. Tel 0758 - 188 66 Tel arb 08 - 774 00 20

Rapportens innehåll:

Min sagesman, baptisten från västra Sovjet, berättade att en man kommit till hans församling i maj eller april, han kunde inte ge exakta tiden. Besökaren var tillresande, och var alltså inte medlem i församlingen, och min sagesmans uppfattning var att mannen inte heller var medlem i någon baptistförsamling på någon annan plats. Han sa att han sökte kontakt med utlänningar för att ge tips om Raoul Wallenberg. Pastorn, och de övriga i församlingens ledning, drog öronen åt sig, och valde att vara ganska korta och ointresserade. Min sagesman var med vid detta samtal, och delade bedömningen att situationen var lite märklig, och att det nog var skäl att ligga lågt, "det skulle ju kunna ha varit en provokation från KGB", sa min sagesman till mig. Men han blev samtidigt mycket nyfiken, och tyckte att saken borde följas upp. Han lade därför noga på minnet vad mannen sa, och tänkte försöka få kontakt med honom efteråt, i en mer diskret situation. Men det gick inte, när han en kort stund senare såg sig om efter honom var han borta. Han har sedan dess inte sett honom, och har inget namn och inte heller något annat till hjälp för att identifiera besökaren.

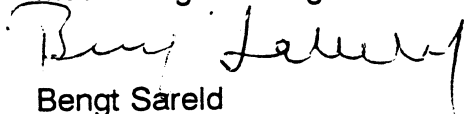
Besökaren berättade följande: *"Raoul Wallenberg befinner sig i ett fängelse nära Angarsk. Fängelset ligger alldeles invid busshållplatsen 'Den femtionde', dvs en hållplats som är belägen på den 50:e kilometern från Irkutsk på väg till Angarsk. Wallenbergs cell är belägen relativt nära ingången till fängelset, till höger. Wallenberg kallas 'professorn'. Jag har själv sett honom, jag har själv suttit i detta fängelse."*

Värdering av rapporten:

Min sagesman poängterade att han kände osäkerhet gentemot besökaren, och att rapporten rimligen bör bedömas därefter. Min sagesman var däremot tydlig i återgivningen av vad besökaren hade sagt. Jag ställde flera frågor för att om möjligt få tydligare information, men det fanns inte mer, utan det var detta som sades. Vid mina fortsatta frågor framkom en viss osäkerhet om det där med att cellen var direkt till höger. Och även var det lite osäkert om besökaren själv verkligen *suttit* i detta fängelse, eller om han sett 'professorn' i egenskap av besökare till fängelset. Eftersom jag själv gjorde anteckningar vid samtalet med min sagesman känner jag mig relativt trygg att min sagesmans redovisning är korrekt förmedlad av mig.

Själv ställer jag väl också följande fråga: Om besökaren redan i april/maj sökte kontakt med utlänningar, har han då inte redan lyckats? Har inte denna rapport redan kommit fram till UD via andra kanaler?

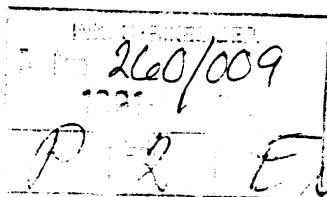
Med vänlig hälsning

Bengt Sareld

Kopia: Raoul Wallenberg-föreningen, Stockholm

Bengt SareldSåningsvägen 80, 175 45 JÄRFÄLLA. Tel 0758 - 188 66 Tel arb 08 - 774 00 20

Järfälla den 17 september 1991

Till Utrikesdepartementet
Att Martin Hallqvist Pol 1 ✓
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

Ett tips om Raoul Wallenberg

Min egen bakgrund:

Jag är född 1945, har gjort 9 resor till Sovjet, varav den första 1963, har relativt god kunskap i ryska språket, har arbetat 14 år på Slaviska Missionen, Bromma, blev arresterad 1977 i Brest i samband med att jag försökte föra ut information om förföljelserna mot de kristna, blev då sittande i rannsakningshåkte i 5 månader.

Den senaste resan:

Resans ändamål var mission och nödhjälp. Jag och 10 andra från Aspnäskyrkan, Järfälla, slog följe med baptister från Riga, Rostov, Brest, Pjatigorsk, Dnjepropetrovsk, Mariupol, Brjansk, Minsk m fl på en resa med båt utmed floden Ob. Totala deltagarantalet var 150. Restiden är 1 september - 1 oktober. Själv deltog jag de första två veckorna, och kom hem den 15 september.

Min sagesman:

En av deltagarna på flodbåten. Han önskar förbli anonym. Jag har hans namn och adress, och kan ge den om det behövs, och om hans anonymitet kan tryggas. Han bor i västra Sovjet och är medlem i en baptistförsamling i en av de ovan nämnda orterna.

Rapportens innehåll:

Min sagesman, baptisten från västra Sovjet, berättade att en man kommit till hans församling i maj eller april, han kunde inte ge exakta tiden. Besökaren var tillresande, och var alltså inte medlem i församlingen, och min sagesmans uppfattning var att mannen inte heller var medlem i någon baptistförsamling på någon annan plats. Han sa att han sökte kontakt med utlänningar för att ge tips om Raoul Wallenberg. Pastorn,

Bengt Sareld

Såningevägen 80, 175 45 JÄRFÄLLA. Tel 0758 - 188 66 Tel arb 08 - 774 00 20

och de övriga i församlingens ledning, drog öronen åt sig, och valde att vara ganska korta och ointresserade. Min sagesman var med vid detta samtal, och delade bedömningen att situationen var lite märklig, och att det nog var skäl att ligga lågt, "det skulle ju kunna ha varit en provokation från KGB", sa min sagesman till mig. Men han blev samtidigt mycket nyfiken, och tyckte att saken borde följas upp. Han lade därför noga på minnet vad mannen sa, och tänkte försöka få kontakt med honom efteråt, i en mer diskret situation. Men det gick inte, när han en kort stund senare såg sig om efter honom var han borta. Han har sedan dess inte sett honom, och har inget namn och inte heller något annat till hjälp för att identifiera besökaren.

Besökaren berättade följande: *"Raoul Wallenberg befinner sig i ett fängelse nära Angarsk. Fängelset ligger alldeles invid busshållplatsen 'Den femtionde', dvs en hållplats som är belägen på den 50:e kilometern från Irkutsk på väg till Angarsk. Wallenbergs cell är belägen relativt nära Ingången till fängelset, till höger. Wallenberg kallas 'professorn'. Jag har själv sett honom, jag har själv suttit i detta fängelse."*

Värdering av rapporten:

Min sagesman poängterade att han kände osäkerhet gentemot besökaren, och att rapporten rimligen bör bedömas därefter. Min sagesman var däremot tydlig i återgivningen av vad besökaren hade sagt. Jag ställde flera frågor för att om möjligt få tydligare information, men det fanns inte mer, utan det var detta som sades. Vid mina fortsatta frågor framkom en viss osäkerhet om det där med att cellen var direkt till höger. Och även var det lite osäkert om besökaren själv verkligen *suttit* i detta fängelse, eller om han sett 'professorn' i egenskap av besökare till fängelset. Eftersom jag själv gjorde anteckningar vid samtalet med min sagesman känner jag mig relativt trygg att min sagesmans redovisning är korrekt förmedlad av mig.

Själv ställer jag väl också följande fråga: Om besökaren redan i april/maj sökte kontakt med utlännningar, har han då inte redan lyckats? Har inte denna rapport redan kommit fram till UD via andra kanaler?

Med vänlig hälsning

Bengt Sareld

Kopia: Raoul Wallenberg-föreningen, Stockholm

SVERIGES AMBASSAD

M O S K V A

1991-09-16

Pol 1, Hallqvist Koh
Ext + RW-Fören
Prof von Dandel
Koh
Polch
Presschef
Hallqvist

Kanslirådet Martin Hallqvist
Utrikesdepartementet

Exp 9109 24

Nya Wallenbergdokumenten i sovjetisk press
(3 bilagor)

Broder,

Senaste mötet mellan ambassadören och KGB-chefen i Wallenberg-ärendet och därpå följande presskonferenser resulterade inte överraskande i förnyat sovjetiskt (och internationellt) media-intresse. Något har redan inrapporterats (fax 18 A 1991-09-12). Kanske förtjänar ytterligare några tidningsartiklar att omnämnas.

Izvestijas Stockholmskorrespondent Zubko hade dagen efter överlämnandet av de nya dokumenten (5 september) ett större material med rubriken "Raoul Wallenberg kan möjligen ha blivit offer för en lögnaktig angivelse". Zubko inleder med patos att "Raouls tragedi" inte bara gör sig påmind genom släktingarnas aldrig utslocknande sorg, de officiella svenska myndigheternas omsorg och alla människorättskämpar". "Detta är", skriver han, "hela den svenska nationens gemensamma smärta. Och så länge vårt land inte sätter punkt för detta ärende, så länge inte hela sanningen kommer fram om varför diplomaten arresterades, var han hölls fången, vad han tvingades utstå och var han dog (om han dog), kan vi knappast hoppas på fullständigt förtroende hos det svenska folket".

Iztivistjakorrespondenten konstaterar fortsättningsvis att sovjetiska myndigheterna "byggt berg av lögner i denna ga" och redogör för de många turerna under åren. Många sioner finns om RW's öde, påpekar Zubko och anför vad han är en av de mer sannolika; att RW blev offer för en aktig angivelse från sovjetiska spioner i Ungern.

innan RW anlände till Budapest den 9 juli 1944 de en judisk hjälpkommitte "vaadach" i Ungern. När ningen av judar inleddes vid den tyska inmarschen nna kommitte bl a direktkontakt med Eichmann och föreslog ning av hotade människor. Pengarna kom från inter- alla organisationer. Tyskarna krävde att Storbritannien levererade 10 000 militära lastfordon i utbyte mot on dödsdömda judar. "Affären" blev dock aldrig av, ifter om förhandlingarna nådde sovjetiska under- tjänsten.

erar till Angers bok "Med RW i Budapest" och js note till USA om lastbilsaffärens olämplighet. fortsätter: "Men förknippades inte Wallenberg med ndingar? Jag tror man kan finna svaret på varför arresterades rapporterna från de NKVD'- sidenter som verkade i Ungern under andra hälften n brjan av 1945, under Raouls vistelse i Budapest".

omber kommenterade Izvestija överlämnandet av tan att tillföra några nyheter. En viss besvikelse i texten - KGB hade låtit förstå att pappren var ket intressanta", men det visade sig att de tade, eller dementerade den officiella versionen.

ksammade samma dag Wallenbergärendet på första på ambassadör Berner. Också Pravda betonar inte tillför mycket nytt, men ger en känsla vid tidpunkten för Wallenbergs arrest. "Till ecknen efter förhørsledarens frågor visar r ett vardagssamtal som s"

Неужели обстоятельства трагической судьбы шведского дипломата Рауля Валленберга, арестованного НКВД в январе 1945 года в Будапеште и «равноправившегося» затем где-то в неизвестности в нашей стране, и впрямь будут наконец прояснены до конца после десятилетий уветок, ложной информации, а то и прямого обмана?

Стокгольмские газеты утверждают, что надежды на это резко возросли после того, как новый руководитель КГБ В. Бакатин пообещал обнародовать документы, которые не предавались пока гласности.

...Нам никак не следует забывать, что трагедия Рауля, посланного в Будапешт для спасения евреев от истребления гитлеровцами, — это не только неутраченная скорбь родственникам дипломата по банкирскому клану Валленбергов, не только забота официальных властей Швеции и всех защитников прав человека. Это общая боль всей шведской нации. И пока наша страна не поставит в этом деле точку, пока не скажет всю правду о том, почему был арестован дипломат, где он содержался, через какие муки прошел, когда погиб (если погиб), мы вряд ли можем рассчитывать на полное доверие шведского народа.

Власти СССР нагромодили в этой проблеме горы лжи. В августе 1947 года бывший министр иностранных дел Советского Союза А. Вышинский заявил в note шведской стороне, что никакого Рауля Валленберга в нашей стране не было, что его у нас вообще не знают, а если таковой гражданин и существовал, то скорее всего погиб в Будапеште.

Через десять лет правительством СССР все-таки признало, что именно в 1947 году арестованный шведский дипломат скончался от инфаркта в тюрьме на Лубянке. Но долгие годы советская сторона не выпускала никаких иных данных о Валленберге.

нейших поисков: слишком мало доказательств смерти Валленберга (имеется лишь заключение врача о том, что швед умер от инфаркта, подлинность которого ставится под сомнение) и слишком много свидетелей из числа узников советских тюрем, которые утверждают,

Рауля Валленберга» Соня Софья не отрицала необходимости ментировать сообщения о со-

вой доноса советских резидентов в Венгрии. Возможно, толчком к нему стала история с грузинами.

Валленберг прибыл в Будапешт 9 июля 1944 года, но за долгое до этого в Венгрии начал действовать комитет помощи лицам еврейской национально-

Рауль Валленберг, возможно, стал жертвой ложного доноса

В последние год-два были предприняты некоторые шаги, направленные на то, чтобы оклеветать содействие международно-й комиссии, которую возглавляет канадский профессор Ирвин Котлер, и родственникам Рауля в деле выяснения обстоятельств его судьбы. Они получили доступ к архивам Владимирской тюрьмы, им был передан сохранившийся паспорт дипломата.

В апреле нынешнего года в Москве состоялась встреча руководителей МИД СССР, КГБ СССР и МВД СССР с послом Швеции Э. Бернером и родственником Рауля — профессором Ги фон Дарделем, на которой было заявлено, что факт смерти Валленберга в 1947 году неопровержим и что дальнейшее расследование его судьбы является бесперспективным.

Ни шведы, ни члены международной комиссии не соглашались с бесперспективностью даль-

ние. Все они ссылались на свидетельство о смерти Рауля в 1947 году, но ведь у нас так много показаний людей, которые видели его живым в последующие годы...

Теперь, когда Президент СССР расформировал коллегия КГБ СССР и назначил нового руководителя комитета, появилась реальная возможность того, что и шведам, и нам, советским людям, будет наконец сообщено обо всем, что произошло с Раулем Валленбергом — человеком, обладавшим дипломатическим иммунитетом и являвшимся сотрудником посольства Швеции, которое между прочим представляло в годы второй мировой войны интересы СССР и Венгрии!

В обширной литературе о Валленберге существует много версий о причинах его ареста. Согласно одной из них, представляющей достоверную, шведский дипломат стал жерт-

сти «Ваадаха». После того, как в марте 1944 года на венгерскую землю вступили германские войска, а спецназом команда СС во главе с Эйхманом приступила к ликвидации евреев (в стране их было 800 тысяч), «Ваадаха» стал изыскивать пути спасения людей.

В частности, комитет вступил в контакт с Эйхманом и предложил гитлеровцам выкуп за освобождение евреев (деньги были получены от международной организации). Немцы потребовали, чтобы за миллион обреченных людей власти США и Великобритании предоставили им 10 тысяч военных грузовиков. Сделка в дальнейшем строилась, хотя «Ваадаха» удалось убедить гитлеровцев выступить в Швейцарию в качестве доказательств серьезности их намерений два эшелона с заключенными.

Об этих переговорах стало известно советской разведке.

И... В книге «С Раулем Валленбергом в Будапеште» бытует аташе посольства Швеции в Венгрии Пера Ангера, ныне возглавляющего «Общество Рауля Валленберга», говорится: в июне 1944 года заместитель наркома иностранных дел Вышинский направил посольству США в Москве ноту, в которой было заявлено о нежелательности ведения переговоров с немцами по делу о грузинках.

Возникает вопрос: а не слышал ли кто-то потом Валленберга с этими переговорами? Мне думается, найти ответ на вопрос, почему был арестован Валленберг, можно попытаться в допущениях резидентов НКВД и ГРУ в Венгрии за вторую половину 1944 года и начало 1945-го, то есть за время работы Рауля в Будапеште. Но для этого, разумеется, нужно получить доступ к архивам этих организаций.

...В скором времени в Москве состоятся заседания советско-шведской комиссии, которая занимается изучением дела Валленберга, а 10 сентября здесь же откроется международная конференция в рамках Совещания по безопасности и сотрудничеству в Европе. Ряд делегатов конференции, по шведским данным, намерен со всей серьезностью поставить вопрос о необходимости объективного расследования всего, что случилось с дипломатом.

В четверг в три часа дня в пресс-центре КГБ СССР состоится пресс-конференция, в ходе которой будут оглашены новые материалы по делу Р. Валленберга. Рассказ об этом — в следующем номере «Известий».

М. ЗУБКО,
соб. корр. «Известий»,
СТОКГОЛЬМ.

Вид... 12v 91 09 05
19/11/05

«Дело Валленберга»:

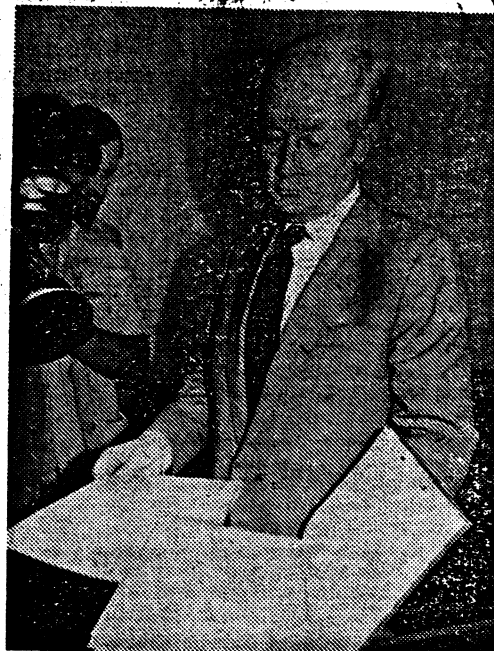
Мы ждали сенсацию, но она не состоялась

Найдены новые документы о судьбе шведского дипломата. Позавчера вечером председатель КГБ СССР В. Бакагин вручил их послу Швеции в СССР Бернеру. А вчера в центре общественных связей КГБ журналистов ознакомили с подробностями новых страниц «дела Валленберга».

В сущности они ни опровергают, ни подтверждают старую версию о смерти шведского дипломата Рауля Валленберга в одной из тюрем бывшего ГУЛАГА. Пять документов, касающихся судьбы дипломата, держу в руках. Это копии, но как они передают атмосферу того времени. Даже восклицательные знаки в конце некоторых вопросов следователя подсказывают, что беседа не была светской. Но тем не менее протоколы и письма почти беспристрастны.

Читаю донесение начальника политотдела 151-й стрелковой дивизии 7-й гвардейской армии. В нем говорится о задержании Р. Валленберга с его шофером. Это случилось 14 января 1945 года в Будапеште на улице Бенцур в доме 16. Автор донесения пишет, что Валленберг передал ему телеграмму для Стокгольма, в которой он сообщает, что находится на занятой нами территории. Судьба всех остальных членов и «особы по фамилии Нельсон» ему неизвестна. Резолюция на отдельном листе: «Пока нигде не отпускать. Телеграмму не передавать».

Читаю письмо бывшего ефрейтора немецкой разведоткры Яна Лойда начальнику тюрьмы. Насколько можно понять, Лойд, кажется, получил новый срок за разглашение имен заключенных, с которыми сидел на Лубянке. Преступление по тем временам немалое, ведь давал же подписку, но в 1949 году не удержался и поделился со своим союзником, как он его называет. В порыве откровенности Лойд назвал «генерала Шатлоша» (неразборчиво. — В. А.) и дипломатов «т. Роедела и Валленберга». Назвал, как я понял, своему соотечественнику Хофштеттеру, и тот после

● Посол Швеции в СССР Карл Отто Эрьян Бернер принимает документы. Фото Н. Малышева (ТАСС).

ссоры в октябре 1950 года «подсунул мне всю эту музыку...», пишет Лойд.

Листаю протокол допроса в «СМЕРШе» Второго Украинского фронта норвежца Томсона Генриха Вольдемаровича. 38-летний зав. отделом по защите дипломатических интересов СССР шведского королевского посольства в Будапеште сообщил, что «по разрешению посла Даниэльса, 1-го секретаря Ангера, атташе Берга и Валленберга посольство в массовом порядке в конце войны стало выдавать документы на выезд из Венгрии». По его словам, таких паспортов выдано более пяти тысяч. В том числе и лицам, связанным с фашистами.

Вот и все подробности запутанного дела. Они не смогли ответить на вопрос: «Был ли жив Валленберг после своей «документальной» смерти?» В письме в МИД бывший зампред КГБ при Совете Министров СССР Лунев в 1957 году писал: «Имеется основание полагать, что документы были уничтожены по распоряжению бывшего руководства госбезопасности».

В. АНДРЕЕВ.

г. Москва.

А ВОТ ЧТО ДУМАЮТ ПО ЭТОМУ ПОВОДУ ШВЕДЫ

— Хотя ничего принципиально нового о судьбе Рауля Валленберга в документах, полученных нами, не содержится, тем не менее они интересны, поскольку содержат детали его ареста и пребывания в тюрьме, — так прокомментировал это событие посланник посольства Швеции в Москве Ханс Магнуссон.

По словам шведского дипломата, Вадим Бакагин изъявил готовность продолжать сотрудничество с группой, занимающейся поиском новых свидетельств в «деле Валленберга». Пока же информации для окончательного закрытия «дела Валленберга» явно недостаточно.

Рис. 910906

Судьба Рауля Валленберга все еще остается тайкой

Новый шеф КГБ Вадим Бакатин 4 сентября 1991 года сделал жест доброй воли, призванный показать, что советские спецслужбы после переворота меняются в лучшую сторону. Шведскому послу в СССР господину Бернеру в присутствии строго ограниченного Вадимом Бакатиным числа журналистов были вручены документы из архива КГБ, в которых упоминается имя Рауля Валленберга. Журналистскому миру накануне было дано понять, что найденные бумаги весьма и весьма интересны. Сообщить средствам массовой информации что-либо конкретное КГБ решил 5 сентября через 19 часов после передачи документов шведским официальным лицам.

Заинтригованным журналистам, собравшимся в КГБ, было предложено ознакомиться с перечнем обнаруженных в архивах бумаг и их содержанием. Однако, как довольно быстро выяснилось, архивные откровения не отвечают на главные вопросы: где, когда и при каких обстоятельствах закончилась жизнь шведского дипломата Рауля Валленберга, арестованного советскими военными в Будапеште в январе 1945 года.

Найденных документов, строго говоря, восемь. Прежде всего это — копия донесения начальника политотдела 151-й стрелковой дивизии начальнику политотдела 7-й гвардейской армии, датированная 14 января 1945 года. Политработник докладывает политработнику о том, что в Будапеште, на занятой советскими войсками улице Бенцур, 16, задержан секретарь шведского посольства Рауль Валленберг и «его шофер автомашины». Секретарь с шофером «помещены и охраняются». На донесении резолюция — «Пока никуда не отпускать».

Среди обнаруженных бумаг также фрагмент журнала регистрации арестованных, в котором записан Валленберг и имеется роспись кладовщика о приеме его вещей 6 февраля 1945 года. Плюс к этому прошение немецкого ефрейтора Яна Лойда, поданное в 1953 году начальнику Владимирской тюрьмы, в котором Лойд упоминает о том, что в свое время сидел вместе с Валленбергом на Лубянке. Еще — три протокола допросов служащего посольства Швеции в Будапеште Г. Томсона, который, кроме всего прочего, рассказывает следователям и о Валленберге, и о том, что тот занимался спасением евреев, по-

могая им выехать из занятой немцами Венгрии, что в общем-то миру давно известно и без показаний Г. Томсона.

И наконец — письмо зампреда КГБ при Совмине СССР Лунева члену коллегии МИДа Замчевскому от 12 июня 1957 года, в котором согласовывается текст официального ответа на запрос МИД Венгрии относительно судьбы гражданина Лангфельда, связанного в свое время с Валленбергом. Лунев утверждает, что все документы на Лангфельда, так же, как и на Валленберга, уничтожены по распоряжению бывшего руководства МГБ СССР.

Судя по всему, версия об уничтожении всех документов была в СССР рабочей до последнего момента. Приход в госбезопасность Вадима Бакатина все изменил. Как было сообщено журналистам, новый шеф КГБ вскоре намерен сделать свое ведомство довольно открытым, до допустимых, естественно, пределов. Найти в архивах таившиеся там бумаги на Валленберга ему удалось с помощью селектора. Вадим Бакатин соединился с архивами и дал указание найти все, что есть в КГБ, о шведском дипломате. Документы и нашлись.

Был задан вопрос о том, можно ли ждать, что вдруг в КГБ еще отыщется что-нибудь существенное о Рауле Валленберге?

— В мире нет ничего невозможного, — ответил журналистам Николай Столяров, бывший председатель ЦКК Компартии РСФСР, после переворота получивший звание генерал-майора азииции и должность заместителя председателя КГБ СССР по кадровым вопросам.

С. МОСТОВЩИКОВ.

125 6/9-11

н
р
л
в
с
п
э

д
о
с
р
с
к
с
в
д

л
б
с
ч
л
г
о
п
с
ш
о
с
б

с
е
т
е
г
м
а
м
у
н
е
к
а
л
э
т
с
р
я
д
с
е
л
м
а
л
и
м
г
л
а
г
л
а
ш
п
о
б
и
д
и
с
Ф
и
м
ж
е
н
р
у
к
о
т
с
в
о
л
у
ч
г
н
а
и
у
х
С
о
л
к
и
С
т
е
м
н
с
т
с
ч
е
с
к
р
с
е
щ
е
т
о
г
у
ж
х
о

SVERIGES AMBASSAD

MOSKVA

1991-09-16

Pol 1, Hallqvist
910924

Ext Kabs

Polch

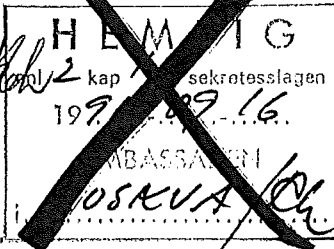
Revischef f kommentar
Hallqvist

W-Fören

Prof m Dardel
+ Antepolisch

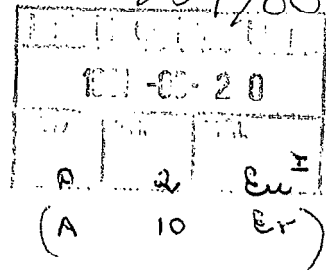
Carl Persson

Exp 910924

Kanslirådet Martin Hallqvist

Utrikesdepartementet 259/801

Arkivfrågor och Wallenbergärendet
(1 bil.)

Broder,

./.

Som ett led i våra ansträngningar att aktivt undersöka alla möjligheter komma vidare i Wallenbergärendet samtalade jag häromdagen med förre chefen för centrala arkivstyrelsens särskilda arkiv, nuvarande biträdande chefen i ryska arkivkommittén, Prokopenko. Björn Lyrvall har gjort bifogade uppteckning av samtalet, som blev mycket intressant. Särskilt bör noteras den version rörande RW:s öde som Prokopenko själv fått sig till livs samt hans redovisning av hur arkivletandet i november-december avbröts av KGB.

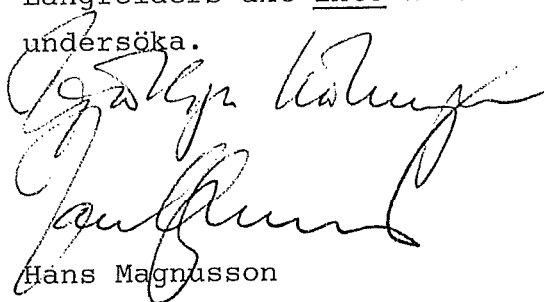
Vi avser ta fasta på Prokopenkos uppmaning att gå vidare i det särskilda arkivet och har redan tillskrivit Bakatin i denna fråga. Vidare kan det vara lämpligt försöka få kontakt med det militära åklagarämbetets arkiv.

När det gäller arkivdokument om svenskar som hamnade i sovjetisk krigsfångenskap under andra världskriget lovade Prokopenko att ta fram några exempel, varefter

vi kunde indikera om vi ville gå vidare. Min uppfattning är att vi bör nappa på hans erbjudande och att Prokopenko i detta sammanhang bör inbjudas till Sverige. Jag tror säkert Berndt Fredriksson och Riksarkivets chef skulle vara intresserade av detta (vi kan väl ta besöket på vårt informationsanslag). Tacksam er respons.

Slutligen vill jag nämna att jag gav Prokopenko en kopia av de dokument vi en vecka tidigare erhållit av Bakatin. På kvällen samma dag ringde han mig och sade, efter genomläsning av dokumenten, att vad som sades rörande Langfelder i KGB:s brev från 1957 måste vara fel så till vida att han trodde sig vara säker på att Langfelders akt inte förstörts. Hursomhelst lovade han undersöka.

Hans Magnusson

SVERIGES AMBASSAD

M O S K V A

Bil. till hbr. *Magnusson*
Hallgren 1991 09 16

PROMEMORIA

1991-09-12

Hemligt

Samtal med vice chefen i RSFSR's arkivstyrelse,
Prokopenko

Främst för att framföra tack från svensk sida för tidigare insatser men också för att få synpunkter på Wallenberg-ärendets fortsatta handläggning bjöd Magnusson idag förre chefen för inrikesministeriets särskilda arkiv, nuvarande biträdande chefen i ryska arkivstyrelsen Prokopenko till ambassaden. I samtalet deltog också undertecknad.

Den 56-årige Prokopenko visade sig vara en varm, djupt kultiverad och rak person, som nyligen anförtrodd den väldiga uppgiften att överföra SUKP's centrala arkiv i rysk kontroll och göra dess fonder tillgängliga för allmänheten. Arbetet hade endast påbörjats men redan stod det klart att här fanns en informationsskatt som i grunden skulle omvälva den sovjetiska historieförskrivningen. Partiet hade i årtionden gripit in i varje del av sovjetsamhället och regelmässigt erhållit all betydande information från dess statsorgan, vilket på sätt och vis gjorde dess arkiv till rikets centrala databank, även vad gällde utrikespolitiska frågor. Inom ett par månader skulle ryska arkivstyrelsen sannolikt kunna bereda de första forskarna tillträde till denna skattkammare. Vid samtal med välkända dissidenten

Bukovskij för någon vecka sedan hade överenskommit att också internationella arkivexperter (från bl a Hoover och Cambridge) skulle inbjudas att studera fonderna.

Prokopenko höll inte för uteslutet att SUKP-arkiven kunde innehålla något av intresse för Wallenberg-utredningen, och om några månader garanterade Prokopenko att han personligen skulle undersöka relevant material från 1945 och något decennium framåt. Han underströk ärendets symbolvärde. Dess uppklärande var mycket viktigt från en moralisk synpunkt, för Sovjetunionens internationella anseende i allmänhet och förbindelserna med Sverige i synnerhet.

Samtidigt förklarade Prokopenko öppenhjärtigt att Wallenbergärendet också var av visst personligt intresse. Han hade för första gången hört talas om den svenske diplomaten på sextiotalet från en äldre KGB-utredare, som varit god vän med Prokopenkos far, vilken efter lägervistelse och rehabilitering arbetat som civil byggingenjör i Gulag-systemet. KGB-utredaren, som inte längre var i livet, hade i hemmet berättat om hur han i Budapest vid krigsslutet hört talas om arresteringen av den svenska diplomaten, som trots påstötningar vägrat samarbeta med den sovjetiska säkerhetstjänsten och genom sina skyddspass bidragit till att vissa mot Sovjetunionen fiendliga element sluppit ut ur Ungern. I Sovjetunionen hade försöken att övertala Wallenberg att samarbeta fortsatt. Han arresterades när han fortsatt vägra

Detta var förvisso bara en av många versioner och Prokopenko sade sig vara skeptisk i brist på skriftlig dokumentation, men historien hade väckt hans intresse och bidragit till engagemanget i RW-ärendet vid internationella kommissionens (Roginskij och Birstein)

hänvändelse till inrikesministeriets särskilda arkiv i fjol höst. Han talade för övrigt med aktning om dessa experters arkivarbete, som emellertid fått ett tvärt slut i direkt anslutning till Bakatins avlägsnande från inrikesministerposten i början av december. En telefonpåringning från KGB hade rekommenderat att Roginskij och Birsteins arbete stoppades. Dessförinnan hade KGB med påtagligt intresse följt de bådas arbete och genast rekvirerat kopior av de RW-dokument som återfunnits. Uppenbarligen, menade Prokopenko, hade KGB inte tidigare undersökt detta material. Birstein och Roginskij hade dock bara hunnit gå igenom ca tjugotrettio förundersökningsakter av uppemot 100-150 intressanta ärenden.

I detta skede hade stått klart att åtskilligt material av intresse kunde återfinnas i en särskild fond i den sk operativa styrelsen av huvudarkivet för frågor rörande krigsfångar och interner, vilken tillskapats gemensamt av MVD och KGB och sorterade under Sovjetunionens huvudarkivstyrelse. I denna operativa fond fanns inte bara förundersökningsmaterial, utan också order, analyser, korrespondens m m med anknytning till krigsfångarna. Det var i denna fond sökandet efter gåtans lösning (eller åtminstone en del av den) borde fortsätta.

Hur skulle man då gå vidare? Prokopenko såg ett par alternativa vägar:

- 1) Sovjetunionens huvudarkivstyrelse som kontrollerade den aktuella operativa styrelsen i nämnda arkiv rörande krigsfångar leddes alltjämt av den reaktionäre Vaganov, som, sade Prokopenko, genast ställt sig på kuppmaakarnas sida den 19 augusti. Premiärministern Silajev hade i dagarna förelagts ett utkast till förordning om likvidering av huvudarkivstyrelsen och överföring av

aktuella arkiv i rysk kontroll. Skulle så ske kunde Prokopenko garantera att materialet skulle ställas till internationella kommissionens förfogande.

2) Skulle förordningen av något skäl inte utfärdas föreslogs en hänvändelse till KGB-chefen Bakatin med anhållan om carte blanche vad gällde den operativa styrelsens material. Prokopenko förtydligade att det gällde fond nr 451 i operativa styrelsen för krigsfångearkivet. Uppgiften rörande säkerhetstjänstens agenturer kunde säkerligen föras åt sidan utan att den historiska utredningen av RW-ärendet skulle skadas. Därtill skulle givetvis ögonvittnena höras. Sådana kunde det finnas många kvar.

Prokopenko utfärdade samtidigt en varning för att KGB's arkivmedarbetare på olika sätt också framgent kunde komma att motarbeta efterforskningarna. "KGB är ett monster som ännu inte nedgjorts lika kraftfullt som hydran SUKP", sade han. Både Bakatin och vice ordföranden Stoljarov riskerade att manipuleras av sina tjänstemän.

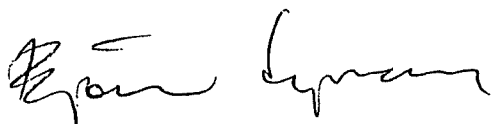
Det var t ex inte sannolikt att RW's personliga file förstörts, vilket gjordes gällande i ett av de "nya" dokumenten eftersom andra motsvarande viktiga fångars ärenden fanns kvar och de personliga ägodelarna långt senare överlämnats till släktingarna.

Inte heller kunde Smoltsovrappporten utgöra det enda dokument om RW's död. Prokopenko referade till de tusentals officiella dödsbevis hand studerat avseende de tyska krigsfångarna. Något liknande dokument måste finnas rörande RW.

Vad gällde andra arkiv trodde Prokopenko att det möjligen kunde vara värt att vända sig till militäråklagarämbetets

arkiv, hittills mycket hemligt, men nu kanske mer tillgängligt. Utrikesministeriets arkiv trodde han mindre på. MID var en rätt reaktionär organisation, med osäker framtid. Det återstod också att se om Pankin var en "verklig demokrat eller bara följt med i strömmen".

Avslutningsvis tog Prokopenko själv upp frågan om svenskar som hamnat i sovjetisk fångenskap efter Wehrmacht-tjänst. Såvitt han kände till rörde det sig om ca 300 personer, vilka nu tillsammans med hundratusentals tyskar och soldater från ytterligare 23 länder dataregistrerades i ett gemensamt tysk-sovjetiskt projekt. Fanns intresse från svensk sida kunde uppgifter om svenskarna göras tillgängliga inom kort och om ett år skulle projektet vara avslutat i sin helhet.

Björn Lyrvall

UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

D. N:o		
1991-09-23 22		
AVD P	GR 2	MAL Eu 1

INKOM UD 1991-09-22

AMBASSADEN MOSKVA

1991-09-22

UD STOCKHOLM

FOER KABSEKR, POLCH,
POL 1 (HALLQUIST)

MYCKET BRAADSKANDE

RE WALLEMBERG

POL

ckh

Mosh

23/9
a

RE WALLENBERG

GUY VON DARDEL RINGDE IGAAR, LOERDAG, MAGNUSSON OCH
MEDDELADE ATT FOERRE RIKSPOLISCHEFEN CARL PERSSON "SKULLE
INGAA" I RW-ARBETSGRUPPEN OCH ANLAENDER PAA TISDAG MED DE
ANDRA TVAA. VON DARDEL UPPGAV ATT HAN GJORT UPP DEITTA MED
PIERRE SCHORI. TILL DEITTA VILL JAG SAEGA FOELJANDE.

1. VI KOMMER SJAEELVFALLET EJ FOERETAGA OSS NAAGOT UTAN ATT
INSTRUKTION LAEMNAS DIREKT FRAAN DEPARTEMENTET. BL A GAELLER
DEITTA VISUMSTOED.

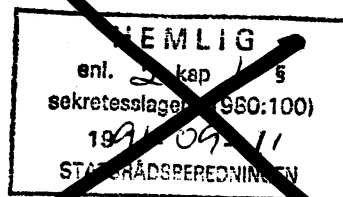
2. AEVEN OM VI I FOERHAALLANDE TILL DEN SOVJETISKA SIDAN
FOERBEHAALLIT OSS DEN FORMELLA MOEJLIGHETEN UTSE YITTERLIGARE
MEDLEMMAR ARBETSGRUPPEN TAAL SAKEN EN FUNDERARE OCH RIMLIGEN
KONSULTATIONER MED OSS PAA PLATSEN. TACKSAM OCKSAA DAERFOER
INFORMATION OM VAD SOM FOEREVARIT I AERENDET (GAERNA
OMGAAENDE PER TELEFON MAANDAG FOERMIDDAG).

BERNER

AMB MOSKVA

ex t:
utrmin
kabs
polch
amb Berner

→ M. Hallfält
pol 1

HEMLIG SekrL 2:1

Statsminister Ingvar Carlssons samtal den 6 juni 1991
med Sovjetunionens president Michail Gorbatsjov
angående Raoul Wallenbergs öde

I anslutning till besöket i Stockholm den 6 juni 1991 av
Sovjetunionens president Michail Gorbatsjov ägde ett
enskilt samtal rum mellan presidenten och statsminister
Carlsson, där statsministern bl a tog upp frågan om
Raoul Wallenbergs öde.

Gorbatsjov instämde under samtalet i att det var
angeläget att få klarhet i denna fråga. Han
konstaterade att det fanns en gemensam grupp som nu bör
arbeta med detta, och lade till att vi på svensk sida ju
kände till vad man på sovjetisk sida kommit fram till så
här långt. Nu fick man se om det gick att få fram något
ytterligare.

Statsministern underströk för Gorbatsjov att det var
angeläget att vi nu kan genomföra den här
undersökningen, så att det kan bli möjligt att sätta
definitiv punkt för detta ärende.

Hans Dahlgren

Hans Dahlgren

KOPIA TILL:
UIR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

INK. U. MIN. DEP.		
D. N:o		
1991-09-24 23		
AVD	GR.	REK.
P	2	Eu 1

POL

INKOM UD 1991-09-23

AMBASSADEN MOSKVA

1991-09-23

UD STOCKHOLM

✓ FOER KABS, POLCH OCH POL 1.

B R A A D S K A N D E

RE RAOUL WALLENBERG-ARBETSGRUPPEN

24/9
Cyan in post
om Carl Persson
fört del
av
M

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG-ARBETSGRUPPEN

VI HAR NU ANMAELT CARL PERSSONS DELTAGANDE SOM KONSULT TILL ARBETSGRUPPEN. VI VILL DOCK POAENGTERA - SAA ATT NI AER EREDDA HAERPAA - ATT DEN SOVJETISKA SIDAN (SAERSKILT KGB) LAENGE OENSKAT ATT EN REPRESENTANT FOER DEN SVENSKA SAEKERHETSPOLISEN SKALL INGAA I DEN ARBETSGRUPPEN. ANLEDNINGEN TORDE VARA ATT KGB VILLE HA EN MOTPART SOM MAN KUNDE SOEKA FOERSTAAELSE HOS FOER NOEDVAENDIGHETEN ATT VISSA AKTER I ETT SAEKERHETSORGANS ARKIV MAASTE FOERBLI HEMLIGA ELLER ATT OBEHOERIGA EJ KAN SLAEPPAS IN DAER. DET AER JU LAETT ATT DAERVID PEKA PAA SVENSKA S AE P O:S PRAXIS.

DET AER NU INGET PROBLEM ATT BEMOETA DESSA ARGUMENT OCH HAENVISA TILL RW-AERENDETS SPECIELLA KARAKTAER OCH OFFICIELLA SOVJETISKA UTFAESTELSER OM OEPPENHET, MEN DE KAN KOMMA ATT FRAMFOERAS.

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA

Ärendes	Wallenberg	Datum 1991-09-23		
		Avd P	Grupp 2	Mål Eu'
Adress	Ambassaden MOSKVA	(POL)		
Text	Dnr.....Re arbetsgruppen Wallenberg. Från Pol 1.			

~~/~~samt telefonsamtal Hallqvist - Magnusson återopas.

Förre rikspolischefen Carl Persson medföljer alltså. Han bör anmälas som konsult, alltså inte som ordinarie medlem av arbetsgruppen. Vi tror att Persson genom sin tidigare yrkesverksamhet har en del att bidra med i arbetet. Idag besöker han RPS för förberedande kontakter där. Persson har förtidigare varit med på sammanträde om RW hos Björnerstedt tillsammans med Birstein m fl.

På detta sätt tillmötesgår man ju även tidigare framställt önskemål från sovjetisk sida att ha med någon person med erfarenhet från säkerhetspolisens verksamhet.

Cabinet

Ex Kabinettssekr
Polchef

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 266/508		
1991-09-24		
AVD. P	SA. L	MA. EU

Till

Utrikesdepartementet
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

Solna 1991 09 23

Från

Christopher Denker
Centralvägen 17
171 44 SOLNA
Tel 08-27 70 35

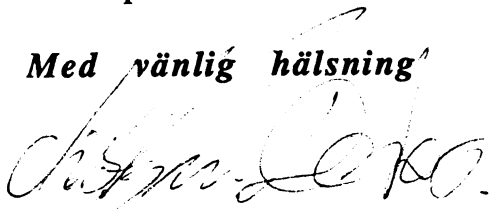
Specialarbete om Raoul Wallenberg

Mitt namn är Christopher Denker och jag går tredje året på gymnasiets samhällsvetenskapliga linje.

I år ska jag skriva ett specialarbete. Jag har valt att skriva om Raoul Wallenberg. Jag undrar därför om Ni på UD skulle kunna delge mig det offentliga material som Ni kan tänkas ha i fallet.

Tack på förhand.

Med vänlig hälsning

Christopher Denker

M. Andersson, pol 1
910927

Överlänt

- 1) UD information: R. Wallenberg
- 2) UD: R. Wallenberg.
Dokumentation 1957

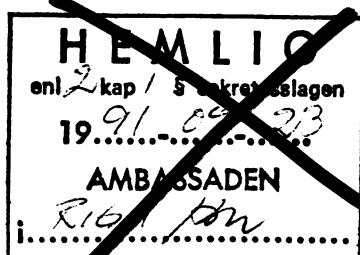
910922/

uf

SVERIGES AMBASSAD
RIGA

1991-09-23

Kanslirådet Martin Hallqvist

UTRIKESDEPARTEMENTET

266/002

1991-09-25		
AVD	CD	REAL
P	2	Eu

Hemlig
SekrL 2:1

Wallenbergärendet
(1 bil)

Broder,

När jag den 25 augusti promenerade ner till Leninmonumentet för att beskåda detsammans slutliga upplösning i röda granit-flisor kom jag att tala med en annan åskådare. När han hörde att jag var svensk diplomat berättade han att han varit fångvaktare i GULAG (sic) och en gång för länge sedan talat med en fånge som kunde ha varit Wallenberg. Jag bad mannen, en viss Janis Janovitj Briedis, skriva ner vad han hade att berätta och ringa mig senare. Det gjorde han faktiskt. Jag träffade honom idag och bilägger hans skriftliga relation.

Av Briedis berättelse framgår i stort inte mer än att han 1965 konvojerade en transport på rutten Vologda-Vorkuta och då fick syn på och talade med en fånge som uppenbarligen var utlänning och som omgavs med särskild sekretess. Briedis har först senare kommit på tanken att denne kunde ha varit Wallenberg.

B arbetar numera som teaterdekoratör. Han är inte precis någon angenäm bekantskap - det finns, förklarligt nog kanske, något lismande i hans framtoning - men han är i övrigt helt normal. Hans skriftliga redogörelse är ju också som Du ser helt klar och koncis och får t o m ökad trovärdighet genom de ryska stav- och språkfelen. B är lett.

Briedis anger sin adress längst ner på sidan 2.

Jag antar att detta är ännu ett Wallenbergskt irrbloss, men skickar in det ändå.

Hjärtliga hälsningar,

Lars Fredén
Lars Fredén

В последние годы очень много пишут о судьбе шведского дипломата Валленберга. Я хочу изложить свои предположения, на которые я обратил внимание только последние годы.

Я проходил обязательную военскую службу в войсках М В Д в городе Вологде 1964-1967 г.г., в/ч 7402. Наша задача была конвоирование заключённых по разным маршрутам. За эти годы приходилось конвоировать тысячи людей.

Один из наших маршрутов был Вологда-Воркута-Вологда. В 1965 году в январе-месяце мы возили очень странного заключённого. Это была моя первая поездка в Воркуту. Плановый конвой был погружен до отказа, но одну камеру держали для особого назначения. В этой камере привезли мужчину на отдельной машине как заключённого особого режима, но одет он был в обыкновенной чёрной одежде на что я сразу обратил внимание. Я заступил на пост в коридоре вагона и поезд тронулся. В камере заключённый находился один, хотя остальные камеры были переполненные. На такой службе нам строго запрещено разговаривать с заключёнными. Но это бывает трудно исполнять, заключённые спрашивают откуда я призывался, где моя Родина. По моему акценту заключённый безошибочно сказал что я из Латвии. Когда я во второй раз заступил на пост, у нас произошёл более подробный разговор. Он сказал, что он тоже из Прибалтики, но его Родина находится не в Советском Союзе, а по другую сторону Балтийского моря. Свою страну он не назвал, я подумал, что это может быть Финляндия. По возрасту это был пожилой мужчина, шестидесяти-шестидесяти пяти лет. Как-то он сказал, что сидеть ему много и врядли выйдет на свободу. Было видно, что это человек очень интеллигентный, знает много языков, хорошо разбирается в литературе и мировой политике. После смены караула я пошёл посмотреть его дело. Дело было запечатано, даже не было написано подсудимая статья. Фамилия была русской, которую я не запомнил. Когда позднее я спросил его, почему на деле нет его данных, он ответил, что это ему не положено. В третий раз я заступил в четыре часа ночи и мы поговорили больше. Заключённый очень много рассказывал о Германии, Венгрии, Швеции. Знал много разных фактов о высшем обществе этих стран. Он как-то сказал, что раньше он занимал очень высокий пост и хорошо знает всю Европу, интересно рассказывал о последних днях войны. Из разговора с ним я узнал, что в тюрьме он работал поваром.

После смены караула я спросил начальника караула, лейте-

нанта Хитагурова об этом заключённом, он ответил, что это иностранец, военный преступник. Больше он ничего не знал. В Бологде мы его сдали пересыльной тюрьме.

Воспоминания Бриедиса Яниса Яновича, проживающего в Риге, улица Лачплеса, 20^а, квартира 3.
Домашний телефон- 28-73-57.

SVERIGES GENERALKONSULAT

Avdelningskontoret i Riga

1991-09-20

Ex t Moskva (Magnusson/Lyrvall)

Kanslirådet Martin Hallqvist

Utrikesdepartementet

1991-10-02 275/026 Pol 1

Överlämnas för kommentarer till

Prof von Dardel, Genève

Raoul Wallenberg-Föreningen

263/001

INKÖPT		
1991-09-25		
AVD	EN	ENL
0	2	Enf

Martin Hallqvist

Fru Muntere

Hbr Hallqvist-Fredén 910130✓

Broder,

Till sist försöker vi nu döva ett av våra många dåliga samveten. Vi har sökt fru Munters✓(eller Muntere, som den korrekta lettiska femininformen är). Det visade sig att hon avled 1973, fyra år efter sin man, den fd lettiske utrikesministern.✓

Kvar i lägenheten på Terbatas iela 41/43 (ingång från Gertrudas iela) bor emellertid paret Munters son och sonhustru med barn och barnbarn.

Jag gick dit oanmäld i går (vi hade inget telefonnummer) och togs emot av den något förvånade sonhustrun, en skrynklig och vithårig dam som såg ut att vara 75 år, men antagligen var drygt 60. Hon var vänlig och tillmötesgående, bad mig sitta ned på en pall i hallen (det var "remont" på gång i lägenheten) och berättade om sina svärföräldrar.

Paret M hade 1941 deporterats från Lettland (de bodde i en tjänstebostad på Valdemara iela 11, men var vid tillfället på sommarstället i Sigulda) till Voronezj, varifrån de snart hade förts vidare till fängelse.

Huruvida Munters under fängelsetiden hade träffat någon svensk diplomat kände hon inte till, men han hade efterlämnat en del anteckningar från fängelsetiden. Var dessa anteckningar befann sig var inte helt klart. Den gamla damen kunde inte visa mig dem, men kunde jag kanske ringa vid ett senare tillfälle och tala med hennes make, så kanske han kunde hjälpa till.

Paret Munters hade efter frigivningen 1954 fått vänta

till 1959 innan de fick lov att flytta tillbaka till Lettland. Då bosatte de sig i lägenheten på Terbatas iela. Båda var märkta av fängelseåren - fru Muntere hade bl a hungerstrejkat under en period. Vilhelm Munters dog på sjukhus 1969 efter att de sista åren ha varit tämligen senil. Natalija Muntere dog i hemmet 1973.

Enligt sonhustrun var fru Muntere 71 år när hon dog och maken inte fyllda 70. Antingen är det fel i registerkortet från Vladimir eller i minnet på sonhustrun, vilket senare inte är helt omöjligt - hon verkade lätt förvirrad av uppståndelsen kring den gamle Munters: för ett tag sedan var lettisk TV där och intervjuade familjen om den gamle utrikesministerns liv och leverne och nu en svensk diplomat...

En yngre kvinna i huset - min sageskvinnas dotter eller sonhustru - som vid min ankomst retirerat till ett bakre rum kom ut mot slutet av mitt besök och berättade att hon kände till historien om den försvunne Wallenberg från skriverier i lokal press. Kunde man hjälpa till så skulle man förstås göra det.

Antar att det dyker upp alltfler spår i Wallenberg-ärendet. Om det bedöms som värdefullt att gå vidare på "Munters-spåret" skall vi förstås göra det. Tacksam för synpunkter.

Jästa Wilson

Magnus Engelbrektsson

Magnus Engelbrektsson

Till

Utrikesdepartementet A 4

Valet m FL. 25/9. 84

a.a. 84

RIKS. UTRIKES F.B.		
D. No.		
1991 -09- 2 5		
AVD.	GR.	BEH.
9	2	100

RIKSARKIVET

Kära vänner, vet Ni om UD har kvar något av de i blå häften, sammanlagt 49 stycken, ^{insatta} ~~XXXXXX~~ kopiorna av Wallenbergshandlingarna? Hur mycket kostar de i så fall? Måste man köpa alla 49 häftena, eller kan man få bara de 7 första separat? 2000 ; alla eller inner

En vän till min son är en fd östberlinsk pojke, som var här i förra veckändan för att bevittna valet, är ivrig Wallenberg-fan och har bl a lyckats få en gata och en U-bahnstation i Berlin ^{omdöpta} ~~XXXXXX~~ från en ~~tidigare~~ kommunistpamps namn till Wallenbergs. Han tänker tydligen också greja en stor minnesutställning över Wallenberg där till vilken litet W-papper skulle lånas ner. Någon sorts borgmästare där skall tydligen engageras. Ungdomarna är så tilltagsna nuförtiden. Det är alltså på hans vägnar jag frågar.

Vänligt hälsningar

Datum

Från

Direkttelefon

91-09-24

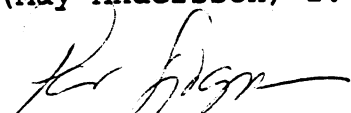
Folke Lindqvist

08-737 6431

Måjligen
se ärendet
som Berlin
får 18?

1991-09-25

Överlämnas av statsrådsberedningen
till utrikesdepartementet, pol I
(May Andersson) f. vidare handläggning.

Per Sjögren

aa
ny

→ NO/pd f vid hand.

~~2 kya vna f~~
~~hm grandd~~
~~smat 10/9~~
~~Q 66V~~

THE INTERNATIONAL ADVISORY BOARD OF THE WALLENBERG WORLD MOVEMENT
 FOR DEMOCRATIZATION AND HUMANITY

Raoul Wallenberg

(POL)

268/004	
1991-09-26	
P	2

1991-09-05

Mr. Ingvar Carlsson
 Premier Minister of Sweden

Dear Mr. Carlsson:

As an initiator and a member of the International Advisory Board of the Wallenberg World Movement for Democratization and Humanity (WWMDH), I would like to ask you to inform me on the steps taken by the Swedish Government on behalf of Raoul Wallenberg's release and clarifying the injustice towards him and his driver, Vilmos Langfelder.

I should like to inform you that the WWMDH has already sent faxes on this matter to Moscow. Copies of these faxes are enclosed.

I have phoned U.S. Congressman Tom Lantos, who also sent a letter to Mr. V.V. Bakatin from Europe, and I asked him to visit Moscow in order to take care of this matter personally.

Please let me know how WWMDH and I personally could be of assistance to you.

Thanking you in advance for your consideration, and with my best wishes,

✓ *V. Parnes*
 Dr. Vera Parnes, D.M.SC.
 President, WWMDH

Enclosed: copies of my faxes

Where is Raoul Wallenberg?

THE HOLOCAUST CENTER OF NORTHERN CALIFORNIA,
THE BAY AREA COUNCIL FOR SOVIET JEWS, THE JCRC OF SAN FRANCISCO, THE
PENINSULA, MAKIN AND SONOMA COUNTIES, AND THE TIKVA ACHAREY
HASHOAH-NETWORK OF HOLOCAUST SURVIVORS

INVITE YOU TO MEET WITH

DR. VERA PARNES
PRESIDENT OF THE
RAOUL WALLENBERG SOCIETY, MOSCOW

Raoul Wallenberg, a Swedish diplomat posted to Hungary during World War II, rescued more than 100,000 Jews and other intended victims of Nazi genocide by defying German military and secret police. Upon the arrival of Red Army troops in Budapest in 1945, Wallenberg was arrested and incarcerated in the Soviet Union.

Dr. Parnes will report on her organization's efforts in pressuring the Soviet government to make available the KGB file on Wallenberg. According to eye-witness reports, there is even a slim hope that he is still alive. For individuals interested in bringing about *Tzedakah* for Raoul Wallenberg, this is your opportunity -- please attend!

Refreshments will be served.

THURSDAY, SEPTEMBER 12
12 NOON

HOLOCAUST CENTER OF NORTHERN CALIFORNIA
601 14TH AVENUE (AT BALBOA)

FOR MORE INFORMATION OR ADDITIONAL FLIERS,
PLEASE CALL BACSJ AT (415) 585-1400

**THE INTERNATIONAL ADVISORY BOARD OF THE WALLENBERG WORLD MOVEMENT
FOR DEMOCRATIZATION AND HUMANITY**

August 26, 1991

Dear President Yeltsin:

We congratulate you on your heroic triumph over the forces of reaction and totalitarianism. You have become a symbol of democracy and of courage to the entire free world.

We urgently write to you today about another man who courageously stood up to totalitarianism on behalf of human rights: Raul Wallenberg. A Swedish diplomat in Hungary during the Second World War, Wallenberg rescued more than 100,000 Jews and other intended victims of Nazi genocide by defying the occupying German military and secret police. Upon arrival of Red Army troops to Budapest in 1945, he was arrested by NKVD and incarcerated in the Soviet Gulag.

Since Stalin, successive Soviet governments refused to release accurate information on Wallenberg's whereabouts. Even in the last year, attempts to gain access to his file were thwarted by the KGB.

We believe that now, perhaps for the first time, we have an opportunity to discover the truth. We urge you to use your good offices to assist us in our endeavor. We request that the KGB make available the file on Wallenberg that surely exists, so that the world can finally learn the truth about what happened to him.

We ask to release Raoul Wallenberg, if he is alive, and rectify the injustice towards him in any case.

Sincerely,

Dr. Vera Parnes

**THE INTERNATIONAL ADVISORY BOARD OF THE WALLENBERG WORLD MOVEMENT
FOR DEMOCRATIZATION AND HUMANITY**

639 - 14th Avenue, San Francisco, California 94118 phone: (415) 843-6510 fax: (415) 751-6735

Chairman, The KGB

fax: 0117095 971 1511

August 25, 1991

Dear Mr. Bakatin,

The Organizing Center of the Wallenberg World Movement for Democratization and Humanity addresses you with an urgent request to release the Swedish diplomat Raoul Wallenberg and to open the KGB files on him.

The imprisonment of Raoul Wallenberg by the Soviet government is a violation of international law because he had diplomatic immunity. He never was tried in court, a fact that also contradicts international law. Wallenberg was taken to prison as a "prisoner of war" though he is known all a hero of the Holocaust who opposed to the Nazis in their policy against the Jews and saved 100 000 people persecuted by the Nazis under constant risk to his own life.

The Gromyko memorandum about Raoul Wallenberg's death in 1947 was acknowledge to be false by the international commission for inquiry on the whereabouts and fate of Raoul Wallenberg. There are a number of evidences that he was seen later than 1947 in the Gulag.

The International and Soviet Joint Commission on the Wallenberg case proved that the KGB files on Wallenberg had been used when his belongings were given back to his relatives in 1989. We request to open these files to clarify all the details of Raoul Wallenberg's life in detainment and to release him if he is still alive and to rectify the injustice towards him in any case.

Sincerely,

V. Parnes

Dr. Vera Parnes

cc : Chairman Supreme Soviet of the USSR

THE INTERNATIONAL ADVISORY BOARD OF THE WALLENBERG WORLD MOVEMENT
FOR DEMOCRATIZATION AND HUMANITY

Chairman
Supreme Soviet of the USSR
Kremlin
Moscow

To FAX 01170959711511

August 25, 1991

Dear Mr. Chairman,

The Organizing Center of the Wallenberg World Movement for Democratization and Humanity addresses you with an urgent request to release the Swedish diplomat Raoul Wallenberg and to open the KGB files on him.

The imprisonment of Raoul Wallenberg by the Soviet government is a violation of international law because he had diplomatic immunity. He never was tried in court, a fact that also contradicts international law. Wallenberg was taken to prison as a "prisoner of war" though he is known all a hero of the Holocaust who opposed to the Nazis in their policy against the Jews and saved 100 000 people persecuted by the Nazis under constant risk to his own life.

The Gromyko memorandum about Raoul Wallenberg's death in 1947 was acknowledge to be false by the international commission for inquiry on the whereabouts and fate of Raoul Wallenberg. There are a number of evidences that he was seen later than 1947 in the Gulag.

The International and Soviet Joint Commission on the Wallenberg case proved that the KGB files on Wallenberg had been used when his belongings were given back to his relatives in 1989. We request to open these files to clarify all the details of Raoul Wallenberg's life in detainment and to release him if he is still alive and to rectify the injustice towards him in any case.

Sincerely,

✓
Y. Parnes

from fax: 415 585 3290

Dr. Y. Parnes

cc: Bakatin

BAY AREA
COUNCIL FOR
SOVIET JEWS

Serving Northern California Since 1967

Member UNION OF COUNCILS FOR SOVIET JEWS

TELEFAX COVER SHEET

DATE: 3 1x 91TIME: 15⁰⁵FROM: Dr. Vera ParnesTO: Mz IngvAR Carlsson

FIRM: _____

FAX #: (011) 468 723 1171

MESSAGE: The matter concerning the K.G.B
files on Wallenberg is very
urgent. I am looking forward
to your answer

V. ParnesTHIS COVER SHEET IS PAGE ONE OF 9

To fax a document to us, dial: (415) 585-3290

106 Baden Street
San Francisco, CA 94131
(415) 585-1400

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)
May Andersson
dok 6065Q

1991-09-12

800 to what / for

Dr. Vera Parnes, D.M.SC.
President, WWMDH
639 - 14th Avenue
San Francisco, California 94118
U S A

Dear Dr. Parnes,

Thank you for your letter of September 5, 1991 regarding Raoul Wallenberg. I wish to express the Swedish government's gratitude for the various steps your organization has taken ~~(in order)~~ to shed light on Raoul Wallenberg's fate.

The Swedish ambassador in Moscow, Mr. Örjan Berner and Professor Guy von Dardel met ~~(with)~~ the Chairman of the KGB, Mr. Bakatin, in Moscow on September 4. At ^{this} ~~the~~ meeting Mr. Bakatin handed over certain documents. In the near future, the Swedish-Soviet working group on the Wallenberg case will meet in Moscow to continue ^{its} ~~the~~ efforts to obtain the full truth ^{about} ~~of~~ what happened to Raoul Wallenberg.

Yours sincerely,

Ingvar Carlsson

ARCHIVE COPY

MSG NO: 910926-529

DISTRIBUTION STATUS AT: 1991-09-26-14.49

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

UD/POLCH

DISTRIBUTED

1991-09-26-14.48

UD/POL 1

DISTRIBUTED

1991-09-26-14.49

FROM: MOSKVA

POSTED TIME: 1991-09-26-14.46

MSG NO: 910926-529

1991-10-02

SG:AV

Pol 1

=LIST

UD/POLCH

UD/POL 1

+

Överlämnas av Utrikesdepartementet
till ambassaden i Riga för eventuell
kommentar.

AMBASSADEN MOSKVA 1991-09-26

Martin Hallqvist

Beh Sep 9 11 08 7

UD STOCKHOLM

1295. ✓ FOER POL 1. RE LETTISK TIDNING OM WALLENBERG

TASS HADE DEN 24/9 FOELJANDE OM LETTISKA TIDNINGS-
UPPGIFTER ROERANDE RAOUL WALLENBERG:

CIT

THE LATVIAN NEATKARIGA CINA NEWSPAPER TODAY PUBLISHED A STORY
BY A WOMAN SAYING SHE WORKED WITH RAOUL WALLENBERG, WHEN SHE WAS
IN PRISON.

AFTER THE WAR, VALERIA LIDAKA-VILCANE, NOW LIVING IN
JEKABPILS, BUILT THE TOWN OF BEREZNIKI IN PERM REGION WITH OTHER
PRISONERS, THE NEWSPAPER WRITES.

ACCORDING TO LIDAKA-VILCANE, A MAN, WHOM EVERYBODY KNEW AS
ARON, WORKED AS A RATE-SETTER. HE SPOKE RUSSIAN WITH A SLIGHT
ACCENT AND WAS ALWAYS CALM. SOME PEOPLE SAID ARON WAS A MAN OF
UNUSUAL FATE.

WALLENBERG'S PHOTOS PUBLISHED IN NEWSPAPERS REMINDED THE
WOMAN OF HIM.

IN 1947, A CONFLICT BETWEEN ARON AND TWO OTHER PRISONERS
ENDED IN A TRAGEDY. THE TWO MEN HIT ARON ON THE BACK WITH AN AXE
SEVERAL TIMES. WHEN ARON WAS BEING TAKEN AWAY ON A STRETCHER, HE
WAS STILL ALIVE, THE WOMAN SAID.

IT IS NOT CLEAR WHETHER THERE IS A GRAIN OF TRUTH IN HER

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

--	--	--

SUPPOSITIONS, THE NEWSPAPER SAYS.
SLUTCIT

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA 15.00/EZ

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

INK UTRIKESDEF

Dnr...../.....

1991-09-27

INKOM UD 1991-09-27

AMBASSADEN MOSKVA

1991-09-27

PM

UD STOCKHOLM

FOER POLCH OCH POL 1

RE SVENSKT-SOVJETISKT ARBETSGRUPPSMÖTE OM RAOUL WALLENBERG

ar

h

Ex till amb. Bonn	
-	" amb. Budapest
-	" - von Dardel
-	" - Raoul-Wallenberg-föreningen
Rech Washington	
London	
1991-09-27	911001/ag
Carl Persson	911003
Amb Byssel	
Joh	

TEST NR 7012 FRONTSÄTTNING PÅSIDA 1508-08/03

FORTIS

RE SVENSKT-SOVJETISKT ARBETSGRUPPSMOETE OM RAOUL WALLENBERG

P R I M O

DEN SVENSK-SOVJETISKA ARBETSGRUPPEN I WALLENBERGAERENDET HOELL IGAAR SITT FOERSTA MOETE. EFTER EN TIDSKRAEVANDE PROCEDURDISKUSSION (FRAEMST INITIERAD AV SOVJETISKE ORDFOERANDEN ZJURAVLJOV/FRAAN MID), GJORDE KGB"S REPRESENTANTER PAA EFTERMIDDAGEN EN MER SUBSTANTIELL GENOMGAANG AV KGB"S INTERNA ARBETE I RW-AERENDET, ARBETSGRUPPENS MOEJLIGHET TILL ARKIVFORSKNING OCH SAMTAL MED PENSIONERADE NKVD-MEDARBETARE. DAERTILL GAVS KORTFATTADE SVAR PAA DE AV AMBASSADEN TIDIGARE OEVERLAEMNADE FRAAGORNA. INGA SENSATIONELLA NYA UPPLYSNINGAR FRAMKOM, MEN MOETET OCH DEN PAAFOELJANDE MOTTAGNINGEN HOS MAGNUSSON BEKRAEFTADE DEN SOVJETISKA SIDANS KONSTRUKTIVA INSTAELLNING TILL DET FORTSATTA RW-ARBETET OCH NAAGRA UTESTAAENDE FRAAGOR KUNDE DAER FAA EN PRAGMATISK LOESNING.

REDAN UNDER NAESTA VECKA KAN SAMTALEN MED NKVD-MEDARBETARNA SANNOLIKT INLEDAS, MEDAN ARKIVSTUDIERNAS TILL EN DEL, AV JURIDISKA OCH PRAKTISKA SKAEL, FOERDROEJS. DE FRAEMSTA KONKRETA RESULTATEN AV GAARDAGSMOETET REDOVISAS UNDER SECUNDO.

S E C U N D O

A R B E T S O R D N I N G O C H M A N D A T

DEN SOVJETISKA SIDAN UPPGAV SIG ARBETA PAA DIREKT SKRIFTLIGT UPPDRAG AV PRESIDENT GORBATJOV, SAMT UNDER OMEDELBART OEVERINSEENDE AV SINA RESPEKTIVE AEMBETSCHEFER - PANKIN, BAKATIN OCH BARANNIKOV. FRAAN KGB"S SIDA DELTOG AKTIVT BAKATINS PERSONLIGE ASSISTENT NIKONOV/VID SIDAN AV VICE ARKIVCHEFEN VINOGRADOV/OCH SVERIGEHANDLAEGGAREN ZIBOROV. MVD REPRESENTERADES AV CHEFEN FOER FAENGELSESTYRELSEN GULJAJEV/MID BL A AV BITR AVDELNINGSCHEFEN ZJURAVLJOV.

UR DEN LAANGA PROCEDURDISKUSSIONEN KAN NOTERAS ATT SIDORNA OEVERENSKOM ATT INTE FOERA GEMENSAMT PROTOKOLL, ATT TILL ARBETSGRUPPEN VID BEHOV SKRIFTLIGEN ADJUNGERA EXPERTER (ENLIGT VARDERA SIDANS OENSKEMAAL), ATT (MED VISSA UNDANTAG) GENOMFOERA ALLT ARBETE GEMENSAMT OCH FORMELLT ARBETA MED EN GEMENSAM (OPEN-ENDED) FRAAGELISTA TILL VILKEN BAADA SIDORNA KAN LAEGGA NYA FRAAGOR. DEN SOVJETISKA SIDAN EFTERLYSTE I DETTA SAMMANHANG MATERIAL ROERANDE DE VITTNESMAAL OM MOETEN MED RW EFTER 1947 SOM DEN SVENSKA

FORTS

SIDAN FINNER MEST TROVAERDIGT I SYFTE ATT GENOMFOERA
KONTROLL AV DESSAS SANNINGSHALT.

2

S A M T A L M E D N K V D - M E D A R B E T A R E

KGB HAR, DELVIS MED LEDNING AV AMBASSADENS UPPGIFTER, DELVIS
GENOM EGNA EFTERFORSKNINGAR IDENTIFIERAT TUUGO
NKVD-MEDARBETARE SOM PAA ETT ELLER ANNAT SAETT KAN HA HAFT
MED RW-AERENDET ATT GOERA ELLER INDIREKT KOMMIT I BEROERING
MED DET. AATTA AV DESSA AER INTE LAENGRE I LIVET,
YTTERLIGARE TVAA HAR INTE AATERFUNNITS - AATERSTAAR TIO
(NAMNGIVNA) PERSONER SOM NU TILLSKRIVS AV BAKATIN OCH
OMBEDES STAELLA UPP FOER SAMTAL MED ARBETSGRUPPEN. VID
MOETET OEVERENSKOMS ATT GENOMFOERA SAMTALEN GEMENSAMT, I EN
LITEN GRUPP, VILKEN SENARE PRELIMINAERT PRECISERADES TILL
KGB'S SVERIGEHANDLAEGGARE ZIBOROV, LYRVALL FRAAN SVENSK SIDA
OCH (PAA SVENSKT INITIATIV) VICE ORDFOERANDEN I RYSKA
PARLAMENTETS MR-UTSKOTT, ARZJANNIKOV, SOM OBEROENDE EXPERT.

SAMTALEN, SOM MED STOERSTA SAEKERHET, KOMMER ATT INSPELAS
PAA BAND, KAN FOERHOPPNINGSVIS INLEDAS REDAN NAESTA VECKA.

A R K I V F O R S K N I N G E N

GRUPPENS EXPERTER UTLOVADES MAXIMAL TILGAANG TILL
SOVJETISKT ARKIVMATERIAL. DET INNEBAER ATT EN SAERSKILD FOND
FOER MATERIAL ROERANDE BL A KRIGSFAANGAR VILKEN SORTERAR
UNDER CENTRALARKIVSTYRELSEN, KGB OCH MVD, GENOM KGB'S
FOERSORG AVHEMLIGAS OCH OEPPNAS FOER ARBETSGRUPPENS
NAMNGIVNA FORSKARE. PRELIMINAERT HAR FASTSLAGITS ATT
SOVJETISKE ARKIVEXPERTEN ROGINSKIJ UR INTERNATIONELLA RW-
KOMMISSIONEN OCH YTTERLIGARE NAAGON MEDHJAELPARE TAR ITU MED
DETTA ARBETE I NOVEMBER, DAA DE JURIDISKA HINDREN
AVLAEGSNATS SAMT ROGINSKIJ SJAEKV HAR TID. UTSIKTERNA ATT I
DETTA ARKIV FINNA NAAGOT MATERIAL AV INTRESSE VET VI DOCK
INGET SAEKERT OM MEN DET HAR AV SOVJETISKA ARKIVEXPERTER
UTPEKATS SAASOM VIKTIGT.

DAERTILL PLANERAS FORTSATT ARBETE I MVD'S SAERSKILDA ARKIV
SAMT GENOMGAANG AV DOSSIEER I KGB'S ARKIV, VARTILL GRUPPENS
SVENSKA MEDLEMMAR TILLS VIDARE EMELLERTID INTE HAR NAAGOT
DIREKT TILLTAEDE. ETT TRETTIOTAL OPERATIVA OCH PERSONLIGA
DOSSIEER ROERANDE EFTERFRAAGADE VITNEN OCH MEDFAANGAR
TILL RW HAR AATERFUNNITS I KGB- ARKIVEN. DESSA INNEHAALLER
DOCK ENLIGT UPPGIFT INGET NYTT OM RW ELLER LANGFELDER, MEN
KOMMER ATT GOERAS TILGAENGLIGA FOER ARBETSGRUPPEN. RW'S
ELLER LANGFELDERS DOSSIEER HAR GIVETVIS INTE AATERFUNNITS.

KGB-MEDARBETARNA FOERKLARADE EMELLERTID ATT WALLENBERGS OCH
LANGFELDERS NAMN NYLIGEN IDENTIFIERATS I EN REGISTERBOK
FOER FOERLYTNING AV FAANGAR TILL FOERHOER. BAADAS NAMN VAR
EMELLERTID OEVERSTRUKNA MED TUSCH, ENLIGT KGB-EXPERTERNAS
PRELIMINAERA BEDOEMNING I SLUTET AV 40-TALET. RW FOEREKOM
TRE, OCH LANGFELDER FYRA GAANGER I DENNA BOK, SISTA
NOTERINGEN FOER RW VAR DOCK DEN 1/3 1947 OCH FOER L 23/7
1947. PAA FRAAGA UPPGAVS ATT YTTERLIGARE TVAA TIDIGARE
OKAENDA FAANGARS NAMN PAA SAMMA SAETT UTPLAANATS - UPPGIFTER
OM DESSA EFTERSOEKTES NU OCH DEN SVENSKA SIDAN SKULLE
INFORMERAS OM RESULTATET. SVENSKA SKL-EXPERTER KAN OCKSAA
FAA MOEJLIGHET ANALYSERA PAPPEREN.

KGB LOVADE OCKSAA ATT UTARBETA EN FOERTECKNING OEVER
SAMTLIGA DOKUMENT SOM B O R D E FINNAS I ETT FALL SOM

FORTS

DETTA OCH VAR DESSA BORDE ARKIVERAS. ROERANDE OENSKEMAALET OM SAMTAL MED AELDRE ARKIVMEDARBETARE OMBADS DEN SVENSKA SIDAN AATERKOMMA MED SPECIFIKATION OM VILKEN SPECIALISERING DESSA BORDE HA.

A M B A S S A D E N S F R A A G E L I S T A

VICE ARKIVCHEFEN VINOGRADOVS SVAR PAA AV AMBASSADEN TIDIGARE FRAMFOERDA FRAAGOR TILLFOER INTE MYCKET TILL OVANSTAAENDE, SAERSKILT SEDAN VI AV TIDSBRIST INTE BEREDDES TILLFAELLE ATT STAELLA FOELJDFRAAGOR VID GAARDAGSBESOEKET.

KGB VIDHAALLER SAALEDES DEN TIDIGARE VERSIONEN ATT DE 1989 OEVERLAEMNADE FOEREMAALEN HITTATS AV EN SLUMP BLAND ICKE REGISTRERAT MATERIAL, INSLAGET I PAPPER UTAN NAAGON IDENTIFIKATION. ARBETSGRUPPEN SKA VID NAESTA MOETE BEREDAS TILLFAELLE ATT STAELLA FRAAGOR TILL DEN ARKIVMEDARBETARE SOM AATERFANN TINGEN.

VIDARE HADE VARKEN I MID'S ELLER KGB'S ARKIV PAATRAEFFATS NAAGOT BAKGRUNDSMATERIAL TILL SOVJETISKA UTRIKESMINISTERIETS SVAR 1947 RESP 1957, VILKET SOVJETSIDAN BETECKNADE SOM MYCKET MAERKLIGT ("LIKSOM SAA MYCKET ANNAT NAER DET GAELLER RW-AERENDET", SADE KGB-MANNEN NIKONOV). DE PERSONER SOM VARIT INBLANDADE I ARBETET MED SVAREN EFTERSOEKTES NU.

KGB-CHEFEN HADE VIDARE PER TELEGRAM GIVIT ORDER TILL SAMTLIGA KGB-AVDELNINGAR I LANDET ATT INRAPPORTERA UPPGIFTER OM RW. DE FLESTA HADE REDAN SVARAT ATT DE INGET VISSTE MED UNDANTAG AV EN MEDARBETARE I TJUMEN SOM NAMNGIVIT TRE PERSONER I ANDRA UKRAINSKA FRONTEN SOM MOEJLIGEN DELTOG I ARRESTERINGEN AV RW. EN AV DESSA KAN VARA I LIVET OCH EFTERSOEKS F N I MOLDAVIEN.

DEN SVENSKA SIDAN OMBADS PRESENTERA MER DETALJERAT MATERIAL OM DET PAASTAADDA UTVAEXLINGSFOERSOEKET 1966. HAEROM HADE KGB INGET I SITT ARKIV.

S K L - E X P E R T E R N A

MID GOER I DAGARNA EN NY HEMSTAELLAN I ARBETSGRUPPENS NAMN TILL RAETTISKRIMOLOGISKA INSTITUTET ATT MOTTA DE SVENSKA KOLLEGORNA FOER ATT AVSLUTA ARBETET MED SMOLTSOVRAPPORTEN. DET GAELLER NU DEN TEKNISKA UNDERSOEKNINGEN, OCH SKL-EXPERTERNA KOMMER ATT ERHAALLA PROVER FRAAN DOKUMENTET, SOM DAEREFTER KAN UNDERSOEKAS I SVERIGE, I NAERVARO AV EN SOVJETISK EXPERT, SOM VI UPPFATTADE DET.

EFTER EN GEMENSAM DISKUSSION AV RESULTATET KAN DEN SVENSKA SIDAN DAEREFTER PUBLICERA EN EGEN RAPPORT.

TERTIO

MAGNUSSON, ZJURAVIJOV OCH MOEJLIGEN NIKONOV TRAEFFAS MEDIO NAESTA VECKA FOER UPPSUMMERING AV MOETET. I DETTA SAMMANHANG KOMMER OCKSAA KOMPLETTERANDE SKRIFTLIGA FRAAGOR ATT OEVERLAEMNAS AV OSS.

FOERHOPPNINGSVIS KOMMER SAMTALEN MED NKVD-MEDARBETARNA IGAANG UNGEFAER SAMTIDIGT.

NAESTA ARBETSGRUPPSMOETE HAALLS FOERSLAGSVIS I V 42.

FORTS

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)

ARKIVEXEMPLAR

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1991-09-27 270/018		P 2	Fu ³

Bilagor: * "UD informerar-
Raoul Wallenberg"

* "Raoul Wallenberg-
dokumentsamling
rörande efterforskningarna
efter år 1957"

* "Raoul Wallenberg-
dokumentsamling jämte kommentarer..."

Susanne Stenberg
Solrosgatan 5
242 34 HÖRBY

Dokumentation om Wallenberg

254/021 ✓

I Ditt brev den 11 september ber Du om kopior av
de dokumentsamlingar, som utrikesdepartementet givit
ut om Wallenberg.

./.

Jag sänder Dig kopior av de två förstnämnda samlingarna
från 1957 och 1965. När det gäller samlingarna, som
utgavs 1980 består dessa av ett 40-tal band. Dessa
finns tillgängliga på universitetsbiblioteken, varför
Du lämpligen kan vända Dig till universitetsbiblioteket
i Lund för att få tillgång till detta material.

Med vänliga hälsningar

May Andersson
Departementssekreterare

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☒ vanlig post

Avsändn datum

910927

Sign

AG

ARCHIVE COPY

MSG NO: 910930-440

DISTRIBUTION STATUS AT: 1991-09-30-14.30

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

UD/POLCH
UD/POL 1

DISTRIBUTED
DISTRIBUTED

1991-09-30-14.30
1991-09-30-14.30

FROM: MOSKVA

POSTED TIME: 1991-09-30-14.29

MSG NO: 910930-440

=LIST
UD/POLCH
UD/POL 1
+

*Rel 1, Hallgrist Kol
Et + Prof von Danzel
TW - Tron
Exp 911002*

AMBASSADEN MOSKVA 1991-09-30

UD STOCKHOLM

1307. FOER POL 1. RE RAOUL WALLENBERG

KOMSOMOLSKAJA PRAVDA AV DEN 28 SEPTEMBER INNEHAALLER EN ARTIKEL AV EN VISS A VITKOVSKIJ FRAAN KGB:S 'PUBLIC RELATIONS'-AVDELNING. HUVUD-INNEHAALLET AER EN INTERVJU MED DEN MEDARBETARE SOM FOER TVAA AAR SEDAN FANN RW:S TILLHOERIGHETER. MEDARBETAREN, SOM INTE VILL AVSLOEJAS OM SIG SJAELV AEN ATT HAN SEDAN 20 AAR TJAENSTGOER PAA ARKIV-AVDELNINGEN OCH PAA SISTONE ARBETAR MED REHABILITERING AV OFFREN FOER STALINTIDENS REPRESSION, BERAETAR FOER VITKOVSKIJ HUR FYNDET GICK TILL, MEDAN DE BESOEKER PLATSEN FOER DET, ETT LITET RUM I KGB-HOEGKVARTERETS KAELLARE. TILL DET YTTRE PAAMINNER RUMMET OM ETT FOERRAAD, MED EJ AVHAEMTADE BEVISFOEREMAAL OCH UTTJAENT KONTORS-MATERIEL. MEDARBETAREN IFRAAGA HAR BL A TILL UPPGIFT ATT GAA IGENOM OCH SYSTEMATISERA DET MATERIAL SOM BEFINNER SIG I 'OFOERPACKAT SKICK'.

EN SEPTEMBERDAG FOER TVAA AAR SEDAN BOERJADE HAN GAA IGENOM PAPP-KARTONGERNA I RUMMET. I EN AV DEM PAATRAEFFAR HAN PLOETSLIGT RW:S FOEREMAAL, INSLAGNA I ETT PAKET MED SAMMA MAATT SOM EN SKOLSKRIVBOK, TRE-FYRA CM TJOCK. OMSLAGET VAR BRUNT PAPPER (MEDARBETAREN KAENDE REDAN TILL RW:S NAMN, EFTERSOM HAN FAATT FRAAGOR OM HONOR). OMFATTANDE UNDERSOEKNINGAR PAA ANDRA HYLLOR GAV INGET RESULTAT.

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

--	--	--

LAENGRE FRAM I ARTIKELN SAEGS ATT DET NU AER OEVERENSKOMMIET MED SVENSKA SIDAN ATT FOELJA EN LISTA AATGAERDER FOER ATT SLUTLIGEN KLARA UPP FRAAGAN OM RW:S OEDE. VITKOVSKIJ SAEGER SIG DOCK VARA OEVERTYGAD OM ATT TRAADEN TILL HEMLIGHETEN OM RW:S LIV OCH DOED BOER SOEKAS INTE BARA I KGB:S ARKIV UTAN AEVEN I LANGLEY ELLER STATE DEPARTMENT, I SAEKERHETSTJAENSTERNAS ARKIV, I VISSA DOKUMENT TILLHOERANDE TYSKA, UNGERSKA OCH SVENSKA FOERETAG'. OCH VEM AEN RW VAR - AGENT FOER EN, TVAA ELLER T O M TRE UNDERRAETTELETJAEENSTER, SAA HAR FLERA TUSEN RAEDDADE FOER EVIGT GJORT HANS NAMN ODOEDLIGT.

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA 12.50/EZ

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

AMBASSADEN
Vilnius

skr. nr. 8 ✓ (PROMEMORIA)
1991-09-27

Ex t Martin Hallqvist, pol 1
exp 910927, ad

HEMLIG Sekr.L 2:1

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1991-09-30		
AVD. P	GR. 2	MAL. Eu I

Wallenbergärendet

Jag hade den 19 september ett samtal med Ladislav Sekeres, tidigare Laslo Szekeres, f 19 oktober 1934 i Uzgorod, dåvarande tjeckoslovakiska Rutenien. Sekeres hade kontaktat ambassaden per telefon några dagar tidigare. Sekeres bor på adress

234003 Vaidotai Vilnius rajonas
Statibininku 15-2
Tel Vilnius 54 21 17

Sekeres arbetade 1953 i en hamn vid floden Lena, Osetrovo, en plats där det fanns fångar av olika nationaliteter. Osetrovo sköttes av sovjetiska inrikesministeriet.

28 M
Sekeres kom dit i mars 1953. Han fick klartecken att arbeta där trots att han egentligen var ungrare. I inrikespasset stod dock ukrainare. De som arbetade i lägret fick lova att inte berätta om förhållandena där. Arbetet i lägret gick ut på att bygga en ny flodhamn.

Sekeres blev bekant med en ungrare som var fänge, Ziemba Béla. Han kom också i kontakt med en ungersk pilot som hette Elek, som fått 25 år för spioneri.

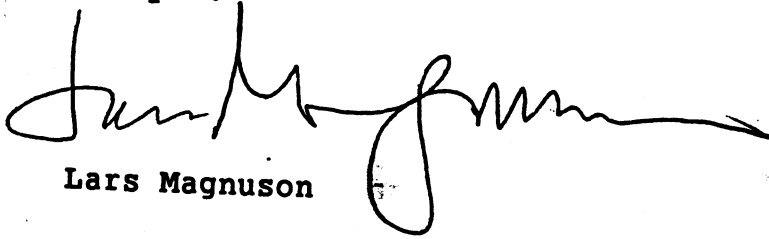
Ziemba berättade att det fanns en svensk som låg på sjukhus där med svåra förfrysningsskador. Han skulle heta Wallenberg. Sekeres hade trott att det var en svensk jude. Han associerade namnet med Rosenberg. Det sades att svensken hade räddat många judar.

På hösten 1953, någonstans i september/oktober fick han höra att svensken skulle ha dött och begravts på ett ställe där man begravde fångar.

Sekeres hamnade efter bosättning på olika håll i Sovjetunionen så småningom i Litauen. Han har varit dömd för antisovjetisk verksamhet. Bor sedan 1978 i Litauen.

År 1984 hade han varit utanför svenska ambassaden
på Mosfilmovskaja. Han hade då inte gjort något
försök att gå in.

Sekeres som är mångordig, gjorde ett trovärdigt
intryck!

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Lars Magnuson', with a long horizontal flourish extending to the right.

Lars Magnuson

Ser /	Ans Grupp Mål P 2 EU^I
--	--

Pressbyrån/Åhlen(hme)
1991-09-30

Första mötet med den svensk-sovjetiska arbets-
gruppen i Wallenbergärendet (eng) övers bif
Exp 1991-09-30/hme

Bifogade pressmeddelande har expedierats till:

Storstadspress
Landsortspress
Övriga tidningar och tidskrifter
Sveriges Radio och Television
Svenska Nyhetsbyråer
Svenska Bildbyråer
Utländska korrespondenter i Norden
Utländska nyhetsbyråer i Sverige
Utländska beskickningar i Sverige
Pressattachéer vid utländska ambassader i Sverige
Svenska beskickningar utomlands
Svenska pressattachéer utomlands
Svenska journalister utomlands
Riksdag, regering , departement och myndigheter
Organisationer och institutioner
Politiska organisationer
Fackliga organisationer
Övriga (privatpersoner, forskare, freelancers)
Utländska beskickningar utomlands
Utländska journalister utomlands
Svenska kulturattachéer utomlands

--

Internt UD (350 ex)
UD/H (125 ex)

Hyllas av postexp

Avsänd med

☐

sv brev

☐

off brev

☐

luftpost

☐

marlig post

Avsändn datum

Sign

1991-09-30

**Första mötet med den svensk-sovjetiska arbetsgruppen i
Wallenbergärendet**

Den svensk-sovjetiska arbetsgrupp som har till uppgift att söka nå klarhet i Raoul Wallenbergs öde hade sitt första sammanträde i Moskva torsdagen den 26 september. Ett nytt möte med arbetsgruppen planeras äga rum inom den närmaste framtiden.

Det första mötet ägde rum i en öppen och konstruktiv anda. Flera uppslag till hur man skall gå vidare i arbetet presenterades.

Utrikesminister Sten Andersson säger i en kommentar att det är glädjande att arbetet på alla sidor förestavas av en uppriktig vilja att äntligen få fram sanningen om Raoul Wallenbergs öde, även om det skulle visa sig att mycket tidsödande arbete ännu återstår innan största möjliga klarhet föreligger.

(eng)

30 September 1991

Unofficial translation

First Meeting of the Swedish-Soviet Working Group
Investigating the Wallenberg Affair

The Swedish-Soviet working group which is trying to shed light on the fate of Raoul Wallenberg met for the first time on Tuesday 26 September, in Moscow. There are plans for a second meeting in the near future.

The first meeting was held in an open and constructive spirit. Several suggestions for achieving further progress in the Wallenberg case were presented.

The Minister for Foreign Affairs, Mr Sten Andersson, commented that he was pleased that the efforts of everyone concerned were prompted by a sincere desire to finally get to the truth concerning Raoul Wallenberg's fate, even if it turned out that a great deal of time-consuming work still remained to be done before the greatest possible degree of clarity can be achieved.